

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2022/92064/570 ze dne 9. září 2022, sp.zn. Sp/2019/231/573

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 9. září 2022
Č.j. 2022/92064/570
Ke sp. zn. Sp/2019/231/573
Počet stran: 64

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též „**správní orgán**“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o České národní bance**“), a dále jako orgán dohledu nad dodržováním povinností poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do dne 23.4.2020 (dále jen „**zákon o spotřebitelském úvěru**“), a zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění účinném do dne 23.4.2019 (dále jen „**AML zákon**“), a vyhlášky č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění účinném do dne 30.6.2021 (dále jen „**AML vyhláška**“), rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“), a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „**přestupkový zákon**“), se společností TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, zastoupenou advokátkou [redacted], ev. č. ČAK [redacted], advokátní kancelář [redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted], takto:

A.

Společnost TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, byla shledána vinnou tím, že

- (i) v období ode dne 18.12.2017 do dne 6.9.2018 ve vzorku 14 doložených úvěrových případů před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudila úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, neboť
- ve všech 14 doložených úvěrových případech vycházela při stanovení výše nákladů na domácnost pouze z normativně stanovené částky odpovídající životnímu minimu, přičemž ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) bylo z doložených dokumentů zřejmé, že částky životního minima neodpovídají skutečným životním nákladům spotřebitele,

- v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelky [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) vycházela pouze z deklarované výše výdajů na bydlení a/nebo výše jiných výdajů, nedisponovala tak žádným jiným ověřitelným podkladem, ze kterého by mohla zjistit výdaje spotřebitele, popř. též zjistit i jiné než spotřebitelem deklarované závazky,
 - v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) dostatečně neposuzovala deklarované závazky spotřebitelů,
 - ve 3 případech ([redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] a spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) nezjišťovala a ani nezohlednila informace o dalších stávajících závazcích spotřebitele,
 - v 6 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) nezohlednila stávající závazky jednotlivých spotřebitelů, které nebyly na základě sjednaných úvěrových smluv přímo refinancovány,
 - ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) doložené příjmy spotřebitelů nemohly pokrýt deklarované výdaje a stávající splátky všech úvěrů, včetně úvěru poskytnutého společností TGI Money a.s.,
 - ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) řádně nezohlednila informace o stávajících závazcích spotřebitelů při posuzování úvěruschopnosti, když z podkladů, které měla k dispozici, vyplynulo, že spotřebitelé mají další závazky u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru;
- (ii) v období ode dne 14.12.2018 do dne 28.2.2019 trvale nezpřístupňovala spotřebiteli
- a) jasným a srozumitelným způsobem informaci o typu zápůjční úrokové sazby a důsledcích souvisejících s typem zápůjční úrokové sazby pro spotřebitele,
 - b) informaci o výši nákladu na ocenění nemovité věci, když toto ocenění nemovité věci bylo vždy vyžadováno a společnost TGI Money a.s. výši tohoto nákladu znala;
- (iii) v období ode dne 18.12.2017 do dne 6.9.2018 neposkytla v celém vzorku 14 doložených úvěrových případů dostatečné informace spotřebiteli o
- a) celkové výši úvěru, která měla být dána spotřebiteli k dispozici,
 - b) typu použité úrokové sazby a

- c) předčasném splacení úvěru, tedy o poplatcích nebo nákladech souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, příp. o metodě jejich výpočtu, nelze-li je vyjádřit jejich konkrétní výší;
- (iv) v období ode dne 26.2.2018 do dne 1.3.2019 nezavedla postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když zavedla pravidla, na jejichž základě požadovala náhradu nákladů za předčasné splacení úvěru s pohyblivou úrokovou sazbou;
- (v) v případě úvěrové smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 9.2.2018 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 1.8.2017 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 27.4.2017 [REDAKCE] a spolužadatelů [REDAKCE] a [REDAKCE] a smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 16.11.2017 [REDAKCE], požadovala po spotřebiteli náhradu nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru sjednaného s pohyblivou úrokovou sazbou;
- (vi) v případě úvěrové smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 24.8.2018 [REDAKCE]; č. [REDAKCE] ze dne 2.3.2018 [REDAKCE]; č. [REDAKCE] ze dne 6.9.2018 [REDAKCE] a spolužadatel [REDAKCE]; č. [REDAKCE] ze dne 21.6.2018 [REDAKCE] a spolužadatel [REDAKCE]; č. [REDAKCE] ze dne 7.6.2018 [REDAKCE] a spolužadatelka [REDAKCE], uzavřela smlouvu o spotřebitelském úvěru na bydlení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru s hodnotou zajišťované pohledávky, která byla v okamžiku uzavření smlouvy ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě předmětu zástavy a zároveň došlo k přezajištění spotřebitelského úvěru tím, že s jednotlivými spotřebiteli sjednala zákaz zatížení nemovité věci;
- (vii) v období ode dne 13.6.2018 do dne 1.4.2019 neměla vypracované písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu;
- (viii) v období ode dne 1.2.2017 do dne 1.4.2019 nevypracovala systém vnitřních zásad v zákonem stanoveném rozsahu, neboť
- a) neaktualizovala s účinností nové AML vyhlášky, tj. od 1.10.2018, Směrnici S-16 SVZ, tedy nezajistila, aby její vnitřní předpisy byly aktuální a přiměřené povaze, rozsahu a složitosti vykonávaných činností,
- b) v období ode dne 1.2.2017 do dne 1.4.2019¹ ve svých vnitřních předpisech neupravila opatření k rozpoznání subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle sankčního zákona, tedy nezavedla a neuplatňovala odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik financování terorismu a zároveň nedostatečně upravila opatření k provádění mezinárodních sankcí;
- (ix) v období ode dne 1.10.2018 do dne 1.4.2019² nezavedla a neuplatňovala odpovídající strategie a postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, neboť v jejím vnitřním předpise Směrnice S-16 SVZ chybělo jasné vymezení jednotlivých kompetencí a odpovědností jednotlivých zaměstnanců a dalších osob v rámci plnění povinností stanovených AML zákonem,

¹ Účinnost původního a zaktualizovaného vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ.

² Období stanoveno od účinnosti AML vyhlášky a zaktualizovaného vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ.

t e d y p o r u š i l a

- ad i) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad ii) ustanovení § 92 odst. 1 písm. k) a r) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad iii) ustanovení § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s Přílohou č. 4, tohoto zákona;**
- ad iv) ustanovení § 15 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad v) ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad vi) ustanovení § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad vii) ustanovení § 21a odst. 2 AML zákona;**
- ad viii) ustanovení § 21 odst. 2 a 5 písm. b) a d) AML zákona;**
- ad ix) ustanovení § 21 odst. 1 AML zákona,**

č í m ž s e d o p u s t í l a

- ad i) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad iii) přestupku podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad iv) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad v) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. w) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad vi) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ad vii) přestupku podle ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) AML zákona;**
- ad viii) přestupku podle ustanovení § 48 odst. 1 AML zákona;**
- ad ix) přestupku podle ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona,**

a z a t o s e j í

ukládá podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu ve výši 2 500 000 Kč (slovy dva miliony pět set tisíc korun českých). Pokutu je společnost TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu, který je vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol identifikační číslo plátce.

B.

Pro skutek, pro který bylo dne 11.5.2020 doručením oznámení o zahájení řízení zahájeno řízení z moci úřední vedené pod sp. zn. Sp/2019/231/573 se společností TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, spočívající v neuplatňování pravidel a postupů k zabránění střetu zájmů definovaných v kapitole 3.1. Směrnice S-04, se řízení zastavuje.

C.

Společnosti TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá náhrada nákladů řízení, které vyvolala porušením své právní povinnosti, ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých). Paušální náhradu nákladů řízení je společnost TGI Money, IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

A. Identifikace účastníka řízení

1. Společnost TGI Money a.s., IČO 268 78 321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava (dále jen „účastník řízení“), je ode dne 21.12.2005 zapsána v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, oddíl B, vložka 2981³.
2. Účastník řízení je ode dne 12.12.2017 nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru.
3. Účastník řízení jakožto nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru má ve vazbě ke dni vydání tohoto rozhodnutí 18 samostatných zprostředkovatelů nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru⁴.

B. Postup před zahájením správního řízení a průběh správního řízení

4. Dne 2.11.2018 bylo účastníku řízení doručeno Oznámení o zahájení kontroly č.j. 2018/128693/CNB/650 ze dne 1.11.2018⁵, kterým byla u účastníka řízení zahájena kontrola podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Kontrola“).

³ Spis č.l. 1-4.

⁴ Ke dni zahájení kontroly doručením Oznámení o zahájení kontroly č.j. 2018/128693/CNB/650 měl účastník řízení ve vazbě 17 samostatných zprostředkovatelů nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a ke dni ukončení kontroly měl 19 samostatných zprostředkovatelů nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. Viz Seznamy regulovaných a registrovaných subjektů na webových stránkách České národní banky www.cnb.cz.

⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_128693_CNB_650_Oznameni_o_zahajeni_kontroly_TGI_Money.pdf.

5. Předmětem Kontroly bylo prověření dodržování právních předpisů v následujících oblastech činnosti účastníka řízení: i) výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a ii) prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
6. V rámci Kontroly byly u účastníka řízení identifikovány níže uvedené skutečnosti, které představují porušení povinností uložených zákonem o spotřebitelském úvěru, AML zákonem a AML vyhláškou.
7. O zjištěních, k nimž správní orgán dospěl v rámci Kontroly, byl pořízen Protokol o kontrole č.j. 2019/024794/CNB/650 ze dne 1.3.2019 (dále jen „Protokol o kontrole“)⁶, který byl doručen do datové schránky účastníka řízení dne 4.3.2019⁷.
8. Dne 19.3.2019 doručil účastník řízení správnímu orgánu Námitky účastníka řízení proti protokolu o kontrole ze dne 18.3.2019 (dále jen „Námitky proti protokolu o kontrole“)⁸, kdy součástí tohoto dokumentu byla i vyjádření účastníka řízení ke kontrolním zjištěním včetně přijatých či připravovaných nápravných opatření. Veškeré námitky účastníka řízení proti Protokolu o kontrole byly zamítnuty rozhodnutím správního orgánu č.j. 2019/040721/CNB/650 ze dne 9.4.2019⁹, které bylo doručeno do datové schránky účastníka řízení dne 15.4.2019¹⁰.
9. Pro nejzávažnější porušení zahájil správní orgán dne 11.5.2020 přestupkové řízení, a to doručením Oznámení o zahájení řízení z moci úřední ze dne 7.5.2020, č.j. 2020/58650/570 (dále jen „Oznámení o zahájení řízení“) do datové schránky účastníka řízení¹¹.
10. Dne 1.6.2020 bylo doručeno správnímu orgánu Vyjádření účastníka řízení k oznámení o zahájení řízení z moci úřední ze dne 1.6.2020, č.j. 2020/66804/570 (dále jen „Vyjádření účastníka řízení“)¹², kterým se vyjádřil ke zjištěním správního orgánu obsažených v Oznámení o zahájení řízení a jehož přílohou byla plná moc k právnímu zastoupení advokátkou [redacted], advokátní kancelář [redacted]
[redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted]¹³.
11. Dne 17.6.2020 proběhlo nahlížení do spisu vedeného pod sp. zn. Sp/2019/231/573 na základě Substituční plné moci¹⁴ prostřednictvím advokátního koncipienta [redacted]. O tomto úkonu byl pořízen Protokol o nahlížení do spisu ze dne 17.6.2020, č.j. 2020/76349/570. Účastník řízení nevznesl žádné návrhy ani nepředal České národní bance žádné podklady. V rámci nahlížení do spisu byly pořízeny a poskytnuty kopie podkladů z č.l. 1-6 daného spisu.
12. Dne 31.5.2022 byl doručen do datové schránky účastníka řízení přípis Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ze dne 31.5.2022, č.j. 2022/53956/570 (dále jen „Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“), ve kterém správní orgán informoval účastníka řízení, že v předmětném řízení shromáždil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci, a dále že účastník řízení má možnost se do 10 pracovních dnů ode dne doručení

⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_024794_CNB_650_TGI_Money_Protokol_o_kontrole_.pdf.

⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_024794_CNB_650_TGI_Money_Protokol_o_kontrole_doručenka.zfo.

⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_031405_CNB_650_námitky proti protokolu o kontrole.zfo, příloha: Námitky proti protokolu o kontrole-poznámky - finální 18.3.2019.pdf.

⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_040721_CNB_650_Rozhodnuti_o_namitkach_TGI_Money.pdf.

¹⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_040721_CNB_650_Rozhodnuti_o_namitkach_TGI_Money_doručenka.zfo.

¹¹ Spis č.l. 7-28.

¹² Spis č.l. 29-40. Vyjádření účastníka řízení je v rámci tohoto rozhodnutí zpracováno zvlášť ke každému přestupku v části „Vyjádření účastníka řízení“.

¹³ Spis č.l. 39.

¹⁴ Spis č.l. 41.

tohoto přípisu vyjádřit k podkladům rozhodnutí shromážděným správním orgánem pod sp. zn. Sp/2019/231/573, aby mohl správní orgán toto vyjádření zohlednit ve svém rozhodnutí.

13. Dne 2.6.2022 účastník řízení prostřednictvím právního zástupce nahlédl do spisu sp. zn. Sp/2019/231/573 a byly mu poskytnuty kopie podkladů ze stran 42-75 uvedeného spisu, přičemž nevznesl žádné návrhy a nepředložil žádné podklady. O tomto úkonu byl pořízen Protokol o nahlížení do spisu ze dne 2.6.2022, č.j. 2022/54325/573.¹⁵
14. Dne 14.6.2022 správní orgán obdržel pod č.j. 2022/58440/573 Vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí ze dne 14.6.2022 (dále jen „Vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí“), ve kterém účastník řízení reagoval na Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

C. Rozhodná právní úprava

15. Článek 40 odst. 6 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) upravuje zásadu zákazu retroaktivity, která je plně aplikovatelná i v oblasti přestupkového řízení, a která stanovuje, že trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele příznivější. Právní úprava rozhodná pro posouzení jednání účastníka řízení je obsažena v zákoně o spotřebitelském úvěru, AML zákoně a v AML vyhlášce.
16. Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, byl několikrát novelizován, naposledy s účinností ode dne 29.5.2022. Na základě porovnání jednotlivých znění uvedeného zákona správní orgán konstatoval, že novelizovaný zákon není v relevantních ustanoveních pro účastníka řízení příznivější, když v něm zůstala zachována trestnost jednání účastníka řízení z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorií přestupku, a rovněž otázka typové závažnosti vyjádřenou horní hranicí pokuty nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení. Nicméně došlo k některým změnám znění jednotlivých ustanovení podstatných pro toto přestupkové řízení, a proto správní orgán aplikoval znění zákona účinné do dne 23.4.2020.
17. Obdobně i zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, byl několikrát novelizován, naposledy s účinností ke dni 1.8.2021. Správní orgán proto komparoval znění tohoto zákona účinné ode dne 1.8.2021 se zněním účinným do dne 23.4.2019, tedy zněním účinným v době jednání účastníka řízení. Rovněž zde zůstala relevantní právní úprava z hlediska trestnosti jednání účastníka řízení i typové závažnosti vyjádřenou horní hranicí pokuty zachována. Správní orgán proto aplikoval znění zákona účinné do dne 23.4.2019.
18. Taktéž vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, byla novelizována, a to s účinností ode dne 1.7.2021. Správní orgán proto komparoval znění vyhlášky účinné ode dne 1.10.2018 a znění účinné ode dne 1.7.2021 a zjistil, že některá ustanovení podstatná pro toto řízení dostala změn, které však nemají vliv na toto řízení, a proto správní orgán aplikoval znění vyhlášky účinné do dne 30.6.2021.
19. Správní orgán vzhledem k výše uvedenému uvádí, že u jednotlivých ustanovení, které v rámci novelizací dostaly změn, uvede v rámci poznámky pod čarou současně aktuální

¹⁵ Spis č.l. 77-81.

znění příslušného ustanovení.

D. Posouzení promlčení

20. Dle ustanovení § 2 odst. 2 přestupkového zákona platí, že přestupek byl spáchán v době, kdy pachatel konal nebo v případě opomenutí byl povinen konat, přičemž není rozhodující, kdy následek nastal nebo měl nastat. Dle ustanovení § 31 odst. 1 přestupkového zákona platí, že promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku.
21. Správní orgán se zabýval skutečností, zda nedošlo k zániku odpovědnosti účastníka řízení za některé přestupky. V této souvislosti správní orgán konstatuje, že rozhodnutí bylo vydáno včas a nedošlo k prekluzi odpovědnosti za předmětné skutky uvedené ve výroku rozhodnutí. K zániku odpovědnosti podle ustanovení § 30 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o České národní bance nedošlo, neboť promlčecí doba činí 5 let ode dne následujícího po dni spáchání přestupku a současně v posuzovaném došlo zahájením správního řízení dne 11.5.2020 ve smyslu ustanovení § 32 odst. 2 přestupkového zákona k přerušení promlčecí doby.

E. Skutková zjištění a právní kvalifikace

22. Účastník řízení poskytuje spotřebitelské úvěry na bydlení podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, tj. zajištěné nemovitou věcí nebo věcným právem k nemovité věci, které jsou nabízeny prostřednictvím internetových stránek účastníka řízení <https://hypopujcka.cz>.
23. Dle vyjádření účastníka řízení¹⁶, v období od 1.1.2018 do 30.9.2018 činil podíl spotřebitelských úvěrů na celkovém objemu (tvořen úvěry pro podnikatele a spotřebitelskými úvěry) poskytnutých úvěrů 30,38 %. Za rok 2018 účastník řízení poskytl spotřebitelské úvěry v celkovém objemu 31 080 500 Kč a za rok 2019 v celkovém objemu 5 464 350 Kč.¹⁷
24. Opatření přijatá účastníkem řízení do vydání tohoto rozhodnutí směřující k odstranění zjištěných nedostatků nemají vliv na dále popsany skutkový stav, neboť jsou buď žádoucí a nutnou, ale toliko následnou reakcí na správním orgánem zjištěné nedostatky. Ke zjednáání nápravy nicméně správní orgán přihlédl při určení výše pokuty jako k jednomu z důležitých kritérií. Zda jsou nápravná opatření účinná, bude možné ověřit až následnou kontrolou.
25. V rámci Kontroly byl vyžádán vzorek náhodně vybraných 14 smluv o spotřebitelském úvěru uzavřených v období od 18.12.2017¹⁸ do 6.9.2018¹⁹ a všech dokumentů s nimi souvisejících (dále jen „14 doložených úvěrových případů“) viz Tabulka č. 1²⁰.

¹⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_139281_CNB_650_vyjádření k výzvě.zfo, příloha: *kontroly přívodní dopis CNB.pdf*.

¹⁷ Výkaz NPSÚ za rok 2018 a 2019, spis č.l. 47-72, záložka POS10_51, spis č.l. 55.

¹⁸ Datum uzavření první smlouvy ze 14 doložených úvěrových případů ().

¹⁹ Datum uzavření poslední smlouvy ze 14 doložených úvěrových případů () a spolužadatel ().

²⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo a soubor: 2018_147179_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147097_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147081_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo a soubor: 2018_147162_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka a spolužadatele), soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka a spolužadatelů manželů a), soubor: 2018_147107_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka a spolužadatelky), soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka a spolužadatele), soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147152_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo a soubor: 2018_147174_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka a spolužadatele), soubor: 2018_147138_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka), soubor: 2018_147084_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo (úvěrová složka).

Tabulka č. 1

	Číslo smlouvy	Žadatel / spolužadatel	Datum uzavření smlouvy	Celková výše úvěru	Doba splácení (měsíců)	Měsíční anuitní splátka	Předpokládaná celková částka k úhradě ²¹	Zápůjční úroková sazba ²²
1			17.4.2018	312 500 Kč	240	3 024 Kč	727 950 Kč	9,90 %
2			5.9.2018	78 150 Kč	72	1 450 Kč	106 590 Kč	9,90 %
3			9.2.2018	736 500 Kč	240	7 920 Kč	1 902 990 Kč	11,47 %
4			19.12.2017	684 250 Kč	240	7 263 Kč	1 745 310 Kč	11,27 %
5			13.7.2018	527 500 Kč	120	6 982 Kč	840 030 Kč	9,90 %
6			2.3.2018	57 250 Kč	240	619 Kč	150 750 Kč	11,53 %
7		a	7.6.2018	318 500 Kč	72	5 907 Kč	427 584 Kč	9,90 %
8			24.8.2018	423 200 Kč	240	4 095 Kč	984 990 Kč	9,90 %
9			23.3.2018	1 050 000 Kč	228	11 489 Kč	2 621 772 Kč	11,53 %
10			20.8.2018	161 950 Kč	180	1 745 Kč	316 290 Kč	9,90 %
11		a	21.6.2018	161 750 Kč	180	1 742 Kč	315 780 Kč	9,90 %
12		manželé a a	25.4.2018	1 462 700 Kč	240	14 152 Kč	3 398 790 Kč	9,90 %
13		manželé a a	6.9.2018	828 200 Kč	240	8 013 Kč	1 925 340 Kč	9,90 %
14			18.12.2017	1 257 700 Kč	180	14 634 Kč	2 636 310 Kč	11,27 %

ad výrok A. i)

Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

Právní úprava

26. Účastník řízení má ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí.
27. Podle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
28. V souladu s ustanovením § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení povinen posoudit zejména schopnost spotřebitele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů. Účastník řízení má povinnost zjišťovat informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které zahrnují zejména výdaje na bydlení,

²¹ Dle smlouvy o úvěru za splnění veškerých smlouvou stanovených podmínek.

²² Uvedená zápůjční úroková sazba je vyjádřena ke dni uzavření smlouvy o úvěru, přičemž správní orgán uvádí, že účastník řízení sjednával zápůjční úrokovou sazbu ve formě fixní úrokové sazby např. 10,5 % plus pohyblivá úroková sazba PRIBOR 0,77 % pro prodej depozit se splatností 1 rok. Výsledná úroková sazba tudíž představuje sazbu definovanou ustanovením § 3 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru.

pravidelné měsíční výdaje na provoz domácnosti, úhradu sjednaných služeb včetně všech stávajících závazků vůči třetím osobám a výdaje na domácnost (např. jídlo, ošacení, dopravné), a to za účelem získání objektivního obrazu o jeho komplexní finanční situaci.

29. Dle ustanovení § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru spotřebitel poskytne poskytovateli nebo zprostředkovateli na základě požadavků poskytovatele nebo zprostředkovatele podle odstavce 1 úplné a pravdivé informace. Pokud je to k posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nezbytné, poskytnuté informace je spotřebitel povinen poskytovateli nebo zprostředkovateli na jeho žádost vysvětlit, popřípadě doplnit. Tyto informace je za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele poskytovatel a zprostředkovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.

Skutková zjištění

30. Účastník řízení v kontrolovaném období ode dne 18.12.2017 do dne 6.9.2018, tj. období dle vzorku 14 doložených úvěrových případů²³, v případě zájmu žadatele uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru zjišťoval/zohledňoval čtyři typy výdajů tvořící výdajovou složku rozpočtu²⁴: (i) výdaje na bydlení, (ii) jiné výdaje definované v kapitole 7.1 vnitřního předpisu *Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti klienta* (dále jen „Směrnice S–19“), (iii) stávající závazky žadatele a (iv) náklady na domácnost. Při stanovení výše nákladů na domácnost účastník řízení ve všech 14 doložených úvěrových případech vycházel z normativně stanovené částky odpovídající životnímu minimu pro jednotlivce a další členy domácnosti.
31. Účastník řízení v případě, kdy záporné částky na jednotlivých doložených bankovních výpisech ve svém součtu neodpovídají částce životního minima na počet osob v domácnosti zahrnutých do posouzení úvěruschopnosti, postupuje tak, že cit.: „...*Součet celkových nepravidelných debetních položek vyplývajících z výpisu z BÚ neprovádíme, jelikož se jedná o platby nahodilé, které řeší klient dle své aktuální finanční situace.*”²⁵
32. Účastník řízení v případě, že žadatel o úvěr v žádosti o úvěr neuvedl, že by měl jiné výdaje a ani nedoložil bankovní výpisy, ze kterých by bylo možné tuto informaci zjistit, postupuje následujícím způsobem cit.: „*Jiné výdaje jsou vždy telefonicky rozebrány s klientem, a to i v případě, že tyto v žádosti uvedl. Konkrétně se doptáváme na jednotlivé položky, jako je například výdaj na dopravu, telefony, pojištění... vycházíme tedy z údajů sdělených klientem, které s klientem rozebereme.*” Stejně účastník řízení postupuje ve vztahu k ověření deklarovaných výdajů na bydlení uvedených v žádosti o úvěr, kdy žadatel o úvěr nedoložil bankovní výpisy nebo v situaci, kdy bankovní výpis žadatel o úvěr doložil, ale tyto výdaje na bydlení nejsou z bankovního výpisu zřejmé.²⁶
33. Správní orgán dále kontrolou zjistil, že účastník řízení při posuzování schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr vychází i z výpočtu úvěrových ukazatelů DSTI (debt service to income) a DSCR (debt service coverage ratio), který je dle Směrnice S–19 „*parametrem krytí dluhové služby*”. Tyto úvěrové ukazatele byly účastníkem řízení kalkulovány z údajů uvedených v žádosti o úvěr a v návrhu na uzavření úvěrové smlouvy.²⁷

²³ Viz Tabulka č. 1.

²⁴ Ve všech 14 doložených úvěrových případech, doloženo jako soubor, v jehož názvu je „posouzení bonity“.

²⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č.3.zfo, příloha: CNB 3 vyzva.pdf.

²⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č.3.zfo, příloha: CNB 3 vyzva.pdf.

²⁷ Spis č.l. 5, soubor: 2018_139281_CNB_650_vyjádření k výzvě č.3.zfo, příloha: I_8_S-19_Posuzovani_uveruschnosti_r6_1_10_18.docx a zároveň dle Úředního sdělení z roku 2017 a 2018 se jedná o „*poměr průměrných ročních výdajů vyplývajících z celkové výše zadlužení*”

34. Úvěrový ukazatel DSTI je definován ve Směrnici S–19 takto: $DSTI = (\text{souhrn ročních splátek všech úvěrů} / \text{souhrn ročních čistých příjmů}) * 100 [\%]$. $DSTI < = 45 \%$. Úvěrový ukazatel DSCR je pak definován takto: $DSCR = (\text{souhrn čistých měsíčních příjmů} - \text{souhrn měsíčních nákladů na domácnost}^{28} - \text{životní minimum} - \text{splátky ostatních úvěrů}) / \text{splátka úvěru účastníku řízení}$. $DSCR > = 1,3$. Účastník řízení dle Směrnice S–19 poskytne spotřebitelský úvěr na bydlení, pokud žadatel vyhoví alespoň jedné podmínce s tím, že přednostně je posuzován úvěrový ukazatel DSTI a pokud žadatel tento ukazatel nesplní, přistoupí účastník řízení k vyhodnocení ukazatele DSCR.

a) samostatně žijící spotřebitelé

35. Kontrolou vybraného vzorku 14 doložených úvěrových případů²⁹ bylo zjištěno, že účastník řízení sjednal spotřebitelský úvěr na bydlení se samostatně žijícím spotřebitelem celkem v 5 případech (úvěrová složka [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]).
36. Níže v Tabulce č. 2 je pro přehlednost vypsáno 5 výše uvedených úvěrových případů, u nichž je zapsáno, zda byla doložena udržitelnost deklarovaných příjmů spotřebitele, byly doloženy deklarované výdaje na bydlení a jiné výdaje, zda byla normativně stanovena částka životního minima u nákladů na domácnost, zda byly ověřeny a doloženy zjištěné závazky a zda výpočet DSTI a DSCR skutečně vychází ze zjištěných a ověřených informací. Správní orgán jednotlivé případy podrobněji rozebírá v následujících odstavcích.

Tabulka č. 2

Žadatel	Doloženo ověření udržitelnosti všech deklarovaných příjmů	Doloženo ověření informace o deklarovaném výdaji na bydlení	Doloženo ověření informace o deklarovaných jiných výdajích	Normativní stanovení částky živ. minima (náklady na domácnost)	Ověřeny všechny závazky, které byly zjištěny z podkladů v úvěrové složce	Doloženy všechny smlouvy k zjištěným závazkům ³⁰	Výpočet DSTI a DSCR vychází ze zjištěných a ověřených informací
[REDAKCE]	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
[REDAKCE]	NE	NE	NE	ANO	N/A ³¹	N/A ³²	NE
[REDAKCE]	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
[REDAKCE]	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
[REDAKCE]	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE

37. Co se týče ověřování příjmů a jejich udržitelnosti, správní orgán zjistil, že ve 3 případech

klienta podle odst. 7 a výše příjmů podle odst. 9“ dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/galleries/Vestnik-CNB/2017/vestnik_2017_07_20717180.pdf

a https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/galleries/Vestnik-CNB/2018/vestnik_2018_08_21018180.pdf.

²⁸ Souhrn měsíčních nákladů na domácnost = výdaje na bydlení + jiné výdaje.

Viz https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/galleries/Vestnik-CNB/2017/vestnik_2017_07_20717180.pdf

a https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/galleries/Vestnik-CNB/2018/vestnik_2018_08_21018180.pdf.

²⁹ Viz Tabulka č. 1.

³⁰ Všechny závazky, které jsou zjevné z doložených úvěrových složek, nejen ty závazky, které uvedl spotřebitel v žádosti o spotřebitelský úvěr. To neplatí ve vztahu k dřívějším závazkům, které spotřebitel sjednal s účastníkem řízení.

³¹ Nebyl doložen žádný bankovní výpis. V komunikaci není informace, že by byly zjišťovány závazky u osob odlišných od účastníka řízení.

³² Nebyl doložen žádný bankovní výpis. V komunikaci není informace, že by byly zjišťovány závazky u osob odlišných od účastníka řízení.

u žadatelů o spotřebitelský úvěr [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] je doložen záznam o komunikaci se zaměstnavatelem. Správní orgán konstatuje, že z těchto záznamů však není zřejmé : (i) pracovní zařazení zaměstnance, který potvrdil příjem žadatele o úvěr, (ii) zda byla zjišťována informace o tom, zda pracovní poměr žadatele byl sjednán na dobu určitou nebo neurčitou, (iii) zda není žadatel ve výpovědní době atd. a zda (iv) došlo k provedení kontroly zaměstnavatele v případech, že šlo o soukromého zaměstnavatele (např. na www.justice.cz, zda společnost není v likvidaci, jak dlouho působí na trhu atd.). Z tohoto zjištění vyplývá, že účastník řízení **neprokázal, že zjistil a zohlednil předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu**, když v úvěrové složce [REDAKCE] a [REDAKCE] a [REDAKCE]³³, není k trvalosti a udržitelnosti příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu žádná zjištěná ani ověřená informace či podklad.

38. Při posuzování výdajů, jak vyplývá z úvěrových složek v 5 případech [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], vycházel účastník řízení **při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů pouze z deklarovaných výdajů na bydlení**. Účastník řízení tedy neověřil zjištěné informace o výdaji na bydlení a při posuzování úvěruschopnosti vycházel z prostých a ničím nepodložených prohlášení žadatele o výši tohoto výdaje. Oproti tvrzení účastníka řízení, že výdaje na bydlení jsou rozebírány s žadatelem o spotřebitelský úvěr, nebyl v uvedených úvěrových složkách doložen žádný záznam komunikace s tímto obsahem.
39. Při posuzování úvěruschopnosti ve 4 případech [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] vycházel účastník řízení **z deklarovaných jiných výdajů**, které jsou ručně poznamenány v dokumentu *Posouzení bonity*. Oproti tvrzení účastníka řízení, že jiné výdaje, které nebyly doloženy bankovním výpisem nebo nejsou z bankovního výpisu zřejmé, jsou s žadatelem o spotřebitelský úvěr rozebírány, nebyl v uvedených úvěrových složkách doložen žádný záznam komunikace s tímto obsahem.
40. Ve 2 úvěrových složkách [REDAKCE] a [REDAKCE] **není doložen žádný bankovní výpis či jiný podklad, ze kterého by účastník řízení mohl při posuzování úvěruschopnosti ověřit výdajovou stránku rozpočtu žadatele o spotřebitelský úvěr**.
41. Účastník řízení **deklarované informace o výši výdajů na bydlení při posuzování úvěruschopnosti [REDAKCE] neověřil**. Z jeho vyjádření vyplývá, že vyšel z informace o výši tohoto výdaje sdělené spotřebitelkou a z faktu, že se uvedená výše výdaje na bydlení shoduje s výší tohoto výdaje, kterou spotřebitelka uvedla již při sjednávání dřívějšího spotřebitelského úvěru. Nicméně účastník řízení potvrdil, že nedisponuje žádným dokladem (bankovní výpis, vyúčtování SIPO apod.), ze kterého by bylo možné ověřit informaci o deklarované výši výdaje na bydlení. Informace k jiným výdajům jsou zřejmé pouze z ručně provedené poznámky o jiných výdajích ve výši 1 000 Kč. Účastník řízení při Kontrole uvedl, že se na jiné výdaje spotřebitelky dotázal telefonicky³⁴, a ta uvedla, že má kredit, který si dobije jednou za půl roku a sjednanou pojistku ve výši 1 000 Kč měsíčně, nicméně o telefonickém hovoru není učiněn záznam. Účastník řízení v dokumentu *Posouzení bonity* v části *Hodnocení předluženosti* u položky jiné výdaje zapsal částku 1 300 Kč, která, dle jeho uvážení, odpovídala skutečným jiným výdajům.³⁵
42. Ohledně závazků a hodnocení předluženosti je v úvěrové složce [REDAKCE] v dokumentu

³³ [REDAKCE] popírá příjem ze závislé činnosti, který byl doložen a ke kterému se vztahuje záznam komunikace. Doplnkový příjem od společnosti [REDAKCE], kterou [REDAKCE] vlastní, byl doložen výplatními páskami, ale nebylo doloženo, zda účastník řízení zjistil udržitelnost tohoto příjmu.

³⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB 650 vyjádření k výzvě č3.zfo, příloha: CNB 3 vyzva.pdf a spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], MP3, čas od 10:30 do 11:33.

³⁵ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], MP3, čas od 11:48 do 12:41.

Žádost o úvěr uvedeno, že žadatel má úvěry v celkové výši 450 000 Kč a výše měsíčních splátek je 15 000 Kč, nicméně k těmto deklarovaným úvěrům nebyla doložena žádná informace ani doklad. Účastník řízení uvedl, že ověřil informaci o stávajících závazcích žadatele o úvěr ve výši 450 000 Kč takto: „Klient pan [REDAKCE] v žádosti o poskytnutí úvěru uvedl a následně telefonicky potvrdil, že chce refinancovat nevýhodný nezajištěný úvěr se splátkou 15 000,- Kč a zůstatkem cca 450 000,- Kč. Při posuzování bonity, část 1. Hodnocení předluženosti s touto částkou tedy nebylo počítáno, klient si úvěr vyplatil sám”.³⁶ Správní orgán však konstatuje, že v úvěrové složce záznam o této komunikaci chybí. Účastník řízení deklarovanou měsíční splátku ve výši 15 000 Kč nepromítl do výpočtu úvěrových ukazatelů DSTI a DSCR v dokumentu *Posouzení bonity*.³⁷ Správní orgán dodává, že dle smlouvy o úvěru č. [REDAKCE] spotřebitele [REDAKCE] byl poskytnut úvěr v celkové výši 684 250 Kč s měsíční splátkou 7 263 Kč po dobu 240 měsíců se sjednanou zápůjční úrokovou sazbou 10,5 % + 0,77 PRIBOR 1Y, přičemž je v dané smlouvě o úvěru uvedena předpokládaná částka k úhradě ve výši 1 745 310 Kč.

43. V úvěrové složce [REDAKCE]³⁸, konkrétně v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* a v *Žádosti o úvěr*, je uvedena informace pouze o stávajícím úvěru u účastníka řízení se zůstatkem 360 000 Kč. Nicméně **bankovní výpisy nebo jiné dokumenty, ze kterých by bylo možné zjistit případné další závazky žadatelky, nebyly doloženy.**
44. V úvěrové složce [REDAKCE], konkrétně v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*, je mj. uveden dluh vůči společnosti [REDAKCE] ve výši 5 000 Kč s měsíční splátkou ve výši 2 200 Kč. Tento **závazek** (celková výše spotřebitelského úvěru, výše měsíční splátky...) účastník řízení žádným způsobem neověřil a výši měsíční splátky z tohoto úvěru nepromítl do výpočtu DSTI a DSCR v dokumentu *Posouzení bonity*.³⁹
45. V úvěrové složce [REDAKCE], konkrétně v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*⁴⁰, je uvedeno, že žadatelka má 6 stávajících úvěrů a žádá o jejich refinancování. V souvislosti s úvěrem u [REDAKCE] je u spotřebitelky evidován negativní záznam v registru SOLUS⁴¹, resp. 3 dlužné částky v celkové výši 6 290 Kč.⁴² Z úvěrové smlouvy bylo zjištěno, že [REDAKCE] fakticky refinancovala pouze 1 úvěr od [REDAKCE]. Stávající závazky z 5 úvěrů sjednaných se společností [REDAKCE], (2x), [REDAKCE] (kreditní karta [REDAKCE]), [REDAKCE] a [REDAKCE] nebyly na základě *Úvěrové smlouvy*⁴³ refinancovány a účastník řízení ručně poznamenal v dokumentu *Posouzení bonity*⁴⁴, že spotřebitelka si úvěry uhradí sama a uvedla celkovou výši měsíčních splátek z těchto úvěrů 4 000 Kč. Správní orgán konstatuje, že v úvěrové složce [REDAKCE] **nebyly doloženy podklady, ze kterých by bylo možné ověřit, zda výše měsíčních splátek z výše uvedených úvěrů odpovídá částce 4 000 Kč.**
46. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti [REDAKCE] dále nezohlednil, že žadatelka má na svém běžném účtu k dispozici kontokorentní úvěr ve výši 24 000 Kč.

³⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č3.zfo, příloha: CNB 3 vyzva.pdf.

³⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147097_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] j posouzeni bonity.pdf.

³⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147081_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo.

³⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147084_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] j posouzeni bonity.pdf.

⁴⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147152_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] a zadost o uver.pdf.

⁴¹ Registr zájmového sdružení právnických osob, ve kterém jsou uvedeny informace o klientech, jehož cílem je přispívat k prevenci růstu počtu dlužníků v prodlení.

⁴² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147152_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] j posouzeni bonity.pdf.

⁴³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147152_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] c_US.pdf.

⁴⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147152_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] j posouzeni bonity.pdf.

b) spotřebitelé ve společné domácnosti/ více žadatelů o společný úvěr

47. Správní orgán z vybraného vzorku 14 doložených úvěrových případů zjistil, že účastník řízení sjednal 8 spotřebitelských úvěrů na bydlení s žadatelem o úvěr, který žije ve společné domácnosti s dalšími osobami (úvěrová složka [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]⁴⁵). Ve 4 případech z uvedených 8 spotřebitelských úvěrů přistoupil k žadateli o úvěr i spolužadatel/é (úvěrová složka [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]). Při hodnocení úvěruschopnosti v dokumentu *Posouzení bonity* pak účastník řízení posuzoval žadatele, případně spolužadatele a další osoby jako osoby žijící ve společné domácnosti.
48. K posuzování příjmů byl u žadatelů o spotřebitelský úvěr [REDACTED]⁴⁶ [REDACTED]⁴⁷ [REDACTED]⁴⁸ a u spolužadatele [REDACTED] (úvěrová složka [REDACTED])⁴⁹ doložen záznam o komunikaci se zaměstnavatelem. Z těchto záznamů nicméně nejsou zřejmé tyto informace: (i) pracovní zařazení zaměstnance, který potvrdil příjem žadatele/spolužadatele o úvěr, (ii) zda byla zjišťována informace o tom, zda pracovní poměr žadatele/spolužadatele byl sjednán na dobu určitou nebo neurčitou, (iii) zda není žadatel ve výpovědní době atd. a (iv) provedení kontroly zaměstnavatele v případech, že jde o soukromého zaměstnavatele (např. na www.justice.cz, zda společnost není v likvidaci, jak dlouho působí na trhu atd.). Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení **neprokázal, že ověřil předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu**. V úvěrové složce [REDACTED] se popsane zjištění týká pouze jeho příjmu od [REDACTED], IČO [REDACTED], se sídlem [REDACTED].
49. Z úvěrových složek [REDACTED]⁵⁰ [REDACTED]⁵¹ [REDACTED]⁵² [REDACTED]⁵³ [REDACTED]⁵⁴ [REDACTED]⁵⁵ a [REDACTED]⁵⁶ vyplývá, že účastník řízení při posuzování jejich úvěruschopnosti vycházel pouze z deklarovaných výdajů na bydlení. Tvrzení účastníka řízení, že výdaje na bydlení jsou rozebírány s žadateli o spotřebitelský úvěr⁵⁷, nebylo v uvedených úvěrových složkách ničím doloženo.
50. Z úvěrových složek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] pak vyplývá, že účastník řízení vycházel při posuzování jejich úvěruschopnosti pouze z deklarovaných jiných výdajů, které jsou ručně **poznamenány** vždy v dokumentu *Posouzení bonity*. Přičemž v úvěrové složce [REDACTED] a [REDACTED] informace o výši uvedených jiných výdajů chybí. Tvrzení účastníka řízení, že jiné výdaje, které nebyly doloženy bankovním výpisem nebo nejsou z bankovního výpisu zřejmé, jsou s žadateli o spotřebitelský úvěr rozebírány⁵⁸, nebylo v uvedených úvěrových složkách doloženo.

⁴⁵ V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* je však uvedeno, že [REDACTED] s manžely [REDACTED] nežije ve společné domácnosti. Stejná informace je uvedena v printscreenech z aplikace účastníka řízení (Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_f_printscreen.pdf).

⁴⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_k_komunikace.pdf.

⁴⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_k_komunikace.pdf.

⁴⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2, příloha: 1_ [REDACTED]_k_komunikace.pdf.

⁴⁹ Viz *Žádost o úvěr č. [REDACTED]*, Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_k_komunikace.pdf.

⁵⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147107_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDACTED]_a_žádost_o_uver.pdf.

⁵⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č3.zfo, příloha: CNB_3_vyzva.pdf.

⁵⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č3.zfo, příloha: CNB_3_vyzva.pdf.

51. V úvěrové složce [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] u spolužadatele [REDACTED] a [REDACTED] u spolužadatelů manželů [REDACTED], [REDACTED] u spolužadatelky [REDACTED], **není doložen žádný bankovní výpis či jiný podklad, ze kterého by účastník řízení mohl při posuzování úvěruschopnosti ověřit výdajovou stránku rozpočtu žadatele a příp. spolužadatele/ů o spotřebitelský úvěr.**
52. Z úvěrové složky [REDACTED] a spolužadatele [REDACTED] a úvěrové složky [REDACTED] a manželů [REDACTED] vyplývá, že účastník řízení **nezohlednil objektivně očekávatelné skutečnosti, tedy reálná rizika spojená s nejistotou ohledně udržitelnosti jejich příjmů**, a to s ohledem zejména na věk žadatelů, případně v případě [REDACTED] přiznanou invaliditou III. stupně a v případě manželů [REDACTED] přiznaných starobních důchodů.
53. V níže uvedené Tabulce č. 3 je u jednotlivých žadatelů a spolužadatelů rozepsáno, zda u nich došlo k doložení ověření (i) udržitelnosti deklarovaných příjmů, (ii) informace o výdaji na bydlení, (iii) informace o jiných výdajích, zda (iv) byla stanovena normativní částka životního minima u nákladů na domácnost, (v) byly doloženy závazky a (vi) zda došlo k výpočtu DSTI a DSCR z ověřených informací.

Tabulka č. 3

Žadatel (ž) / Spolužadatel (s)	Doloženo ověření udržitelnosti všech deklarovaných příjmů	Doloženo ověření informace o výdaji na bydlení	Doloženo ověření informace o jiných výdajích	Normativní stanovení částky živ. minima (náklady na domácnost)	Doloženy všechny smlouvy k závazkům ⁵⁹	Výpočet DSTI a DSCR vychází ze zjištěných a ověřených informací
[REDACTED] (ž)	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE
[REDACTED] (s)	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
[REDACTED] (ž)	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE
[REDACTED] (s)	NE	NE	NE	ANO	N/A ⁶⁰	NE
[REDACTED] (ž)	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
[REDACTED] (s)	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
[REDACTED] (ž)	ANO	NE	NE	ANO	N/A ⁶¹	NE
[REDACTED] (ž)	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE
[REDACTED] (ž)	NE	NE	NE	ANO	NE	NE
[REDACTED] (ž)	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
[REDACTED] (ž)	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE
[REDACTED] (s)	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
[REDACTED] (s)	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE

⁵⁹ Všechny závazky, které jsou zjevné z doložených úvěrových složek, nejen ty závazky, které uvedl spotřebitel v žádosti o spotřebitelský úvěr.

⁶⁰ V případě [REDACTED] nebyly úvěrové závazky zjišťovány.

⁶¹ V případě [REDACTED] nebyly úvěrové závazky zjišťovány.

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE] a spolužadatele [REDAKCE]

54. [REDAKCE] a [REDAKCE] uzavřeli s účastníkem řízení dne 23.3.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 1 050 000 Kč s dobou splácení 228 měsíců, měsíční anuitní splátkou 11 489 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 2 621 772 Kč.
55. K posouzení příjmů je v úvěrové složce doložen záznam komunikace se zaměstnavatelem [REDAKCE].⁶² Správní orgán konstatuje, že z tohoto záznamu nejsou zřejmé informace: (i) o pracovním zařazení, (ii) zda je pracovní poměr sjednán na dobu určitou nebo neurčitou a (iii) zda není ve výpovědní době.
56. V úvěrové složce [REDAKCE] byl čistý měsíční příjem spolužadatele [REDAKCE] zjištěn a doložen oznámením o zvýšení priznané dávky invalidního důchodu III. stupně ve výši 14 004 Kč.⁶³ V době, kdy má být dluh z úvěrové smlouvy⁶⁴ splacen, dosáhne [REDAKCE] věku 79 let a [REDAKCE] 74 let. **Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti žadatele a spolužadatele o úvěr nezohlednil reálná rizika spojená s nejistotou ohledně udržitelnosti jejich příjmů**, a to s ohledem na věk žadatelů a priznanou invaliditou III. stupně [REDAKCE]. V případě výpadku příjmu jednoho z manželů by splátku ve výši 11 489 Kč (stanovenou ke dni žádosti o úvěr dne 15.2.2018, jejíž výše se může měnit z důvodu, že sjednaná úroková sazba je pohyblivá) musel hradit [REDAKCE] z doloženého čistého příjmu 14 004 Kč, případně navýšeného o vdovecký důchod⁶⁵ nebo [REDAKCE] z vypočteného konsolidovaného příjmu⁶⁶ ve výši 12 320 Kč, případně navýšeného o vdovský důchod⁶⁷.
57. Správní orgán shrnuje, že v případě výpadku příjmu jednoho z manželů [REDAKCE] nezbude druhému z nich po zaplacení měsíční splátky ve výši 11 489 Kč a výdajů na bydlení ve výši 3000 Kč na úhradu nákladů na domácnost ani částka ve výši životního minima pro jednotlivce.
58. Zároveň bylo zjištěno, že v rámci posuzování závazků a hodnocení předluženosti žadatelů je v *Žádosti o úvěr*, kterou podala [REDAKCE] a spolužadatel [REDAKCE] uvedena výše úvěru 1 100 000 Kč.⁶⁸ V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* je uvedena výše úvěru 1 000 000 Kč.⁶⁹ V dokumentu ESIP⁷⁰ a v úvěrové smlouvě⁷¹ je pak uvedena výše úvěru 1 050 000 Kč. V dokumentu *Posouzení bonity*⁷² účastník řízení při výpočtu DSTI a DSCR vycházel z informace o výši úvěru 841 000 Kč a výši měsíční splátky 9 080 Kč. Správní orgán konstatuje, že **účastník řízení nevycházel při výpočtu DSTI a DSCR z údajů odpovídajícího výši skutečné splátky úvěru, která je dle úvěrové smlouvy 11 489 Kč, z čehož vyplývá, že výpočet úvěrových ukazatelů DSTI a DSCR v dokumentu *Posouzení bonity*⁷³ neodpovídá reálnému dluhovému zatížení. Dále bylo zjištěno, že**

⁶² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _k_komunikace.pdf.

⁶³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _g_doklady_bonity.pdf.

⁶⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _c_US.pdf.

⁶⁵ Zdroj pro rámcový výpočet: <https://www.naseduchody.cz/vdovecky-duchod.html>.

⁶⁶ Konsolidovaný příjem byl vypočten pro období, kdy bude [REDAKCE] pobírat starobní důchod.

⁶⁷ Zdroj pro rámcový výpočet: <https://www.naseduchody.cz/vdovecky-duchod.html>.

⁶⁸ V žádosti o úvěr ze dne 8.2.2018 je výše úvěru požadovaného spotřebiteli 1 100 000 Kč, Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _k_komunikace.pdf.

⁶⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _a_zadost_o_uver.pdf.

⁷⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _b_ESIP.pdf.

⁷¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _c_US.pdf.

⁷² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf.

⁷³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf.

v dokumentu *Posouzení bonity*⁷⁴ nebyl do závazků zahrnut kontokorentní úvěr žadatelky [REDAKCE] vedený u [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], patrný z předloženého bankovního výpisu z účtu.

59. V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*⁷⁵ manželů [REDAKCE] je specifikováno celkem sedm stávajících úvěrů v celkové výši 1 000 000 Kč, jež měly být předmětem refinancování úvěrem u účastníka řízení. Na základě předložených pokladů bylo správním orgánem zjištěno, že účastník řízení poskytl spotřebitelský úvěr bez doložení úvěrových smluv a vyčíslení nesplacených zůstatků celkem u dvou ze sedmi stávajících úvěrů. Správní orgán dodává, že nebyla doložena úvěrová smlouva k úvěru poskytnutému [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], a nebylo doloženo vyčíslení nesplaceného zůstatku úvěru poskytnutého [REDAKCE], vedeného na žadatelku [REDAKCE]⁷⁶.
60. Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti manželů [REDAKCE] nedostatečně zjišťoval předpoklady pro stabilitu a trvalost jejich příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu a řádně nezjistil a nezohlednil jejich reálné dluhové zatížení, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost spotřebitelů splácet sjednané splátky.

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE] a spolužadatelů [REDAKCE]

61. [REDAKCE] a manželé [REDAKCE] a [REDAKCE] uzavřeli s účastníkem řízení dne 25.4.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 1 462 700 Kč s dobou splácení 240 měsíců, měsíční anuitní splátkou 14 152 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 3 398 790 Kč.
62. Žádost o úvěr byla schválena úvěrovým výborem,⁷⁷ a to na základě výjimky z posouzení úvěruschopnosti podle kapitoly 9 Směrnice S-19⁷⁸. Tato směrnice ani jiný vnitřní předpis nedefinuje tuto výjimku ani předpoklady pro její udělení.⁷⁹ Nadto byla proti povinnému [REDAKCE] vedena exekuce, a to na dlužnou částku ve výši 177 064 Kč.⁸⁰
63. Správní orgán úvodem konstatuje, že poskytnutí spotřebitelského úvěru na bydlení na základě dotčené výjimky nezabývá účastníka řízení povinností provést posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr v souladu s požadavky zákona o spotřebitelském úvěru.
64. V úvěrové složce [REDAKCE] je u spolužadatele [REDAKCE], který je ve starobním důchodu (67 let ke dni podání *Žádosti o úvěr*), deklarován další doplňkový příjem ve výši 30 000 Kč, a to z jeho činnosti jako osoby samostatně výdělečně činné. Žadatel tento příjem doložil pouze několika výdajovými pokladními doklady, kde je uvedeno „dopravné“.⁸¹ Tento příjem nebyl doložen daňovým přiznáním za poslední zdaňovací období nebo fakturami, na jejichž základě byly vystaveny výdajové pokladní doklady od

⁷⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf.

⁷⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _žadost_o_uver.pdf.

⁷⁶ Chybí úvěrová smlouva a vyčíslení úvěru u úvěru dle *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* [REDAKCE] – zůstatek úvěru dle návrhu 55 158 Kč, č. účtu [REDAKCE] a úvěr ve výši 38 443,16 Kč, č. účtu [REDAKCE].

⁷⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _k_komunikace.pdf.

⁷⁸ V kapitole 9 Směrnice S-19 je uvedeno jediné cit.: „*Veškeré výjimky z tohoto vnitřního předpisu schvaluje Úvěrový výbor, viz směrnice S-04.*“ Přičemž kapitola 5 Směrnice S-04 upravující tzv. Úvěrový výbor uvádí pouze informace k členům Úvěrového výboru, povinnost zaznamenávání veškerého jednání Úvěrového výboru a dále pouze cit.: „*Úvěrový výbor posuzuje a řeší případné reklamace a stížnosti klientů a schvaluje výjimky definované vnitřními předpisy TGI.*“

⁷⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_139281_CNB_650_vyjádření k výzvě.zfo, příloha: 1_8_S-19_Posuzovani_uveruschnosti_r6_1_10_18.doc.

⁸⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _k_komunikace.pdf.

⁸¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _g_doklady_bonita.pdf.

společnosti [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE]. Účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti tento deklarovaný příjem snížil a měl za doložený příjem z této činnosti ve výši 5 000 Kč.⁸² Účastník řízení při ústním pohovoru uvedl, že by mu udržitelnost příjmu vyšla, i kdyby příjem 5 000 Kč nezapočetl.⁸³ Správní orgán má za prokázané, že příjem [REDAKCE] ve výši 5 000 Kč **nebyl řádně doložen a ověřen a účastník řízení jej tedy neměl zohlednit při výpočtech** v dokumentu *Posouzení bonity*.⁸⁴ Nadto správní orgán konstatuje, že deklarovaný příjem 67letého starobního důchodce [REDAKCE], který mu plyne z činnosti řidiče nákladního auta pro stavební společnost, se jeví jako reálně neudržitelný po celou dobu splácení úvěru (240 měsíců), tedy do 87 let věku tohoto spolužadatele.

65. Správní orgán dále konstatuje, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spolužadatelů manželů [REDAKCE] **nezohlednil reálná rizika spojená s nejistotou ohledně udržitelnosti jejich doložených příjmů (přiznaných starobních důchodů), a to s ohledem na věk** spolužadatelů ke dni podání žádosti o úvěr ([REDAKCE] 67 let, [REDAKCE] 64 let), kdy sjednaný spotřebitelský úvěr by měl být dle úvěrové smlouvy splacen v době, kdy [REDAKCE] bude 84 let a [REDAKCE] bude 87 let.
66. V případě výpadku příjmu jednoho z manželů [REDAKCE] by po uhrazení měsíční splátky úvěrů a deklarovaných výdajů na bydlení⁸⁵ nezbyla [REDAKCE] a jednomu ze spolužadatelů ani částka životního minima na jednotlivce a první osobu v domácnosti.⁸⁶
67. V dokumentu *Posouzení bonity*⁸⁷ započítal účastník řízení u žadatelky o úvěr [REDAKCE] splátky stávajících úvěrů v deklarované výši 2 500 Kč, avšak tyto závazky/tento závazek nebyl/y nijak doloženy. Nicméně [REDAKCE] **doložila bankovní výpisy, ze kterých je zřejmá existence i dalších závazků,⁸⁸ které ale účastník řízení neověřoval a nezohlednil v rámci posuzování úvěruschopnosti.**
68. Nadto v úvěrové složce nebyly za účelem ověření výdajové složky domácího rozpočtu doloženy bankovní výpisy nebo jiné dokumenty od [REDAKCE] a [REDAKCE], příp. ani výstupy z relevantních evidencí (Bankovní registr clientských informací, Nebankovní registr clientských informací), když na [REDAKCE] byla uvalena exekuce.
69. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti řádně nezjistil příjem [REDAKCE], nezohlednil reálná rizika spojená s nejistotou ohledně udržitelnosti příjmů manželů [REDAKCE], přičemž nebyly ani řádně doloženy a zjištěny výdaje manželů [REDAKCE], a dále nezjistil a nezohlednil reálné dluhové zatížení [REDAKCE], neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily správně posoudit schopnost spotřebitelů splácet sjednané splátky.**

⁸² Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [REDAKCE].MP3, čas od 20:56 do 21:17.

⁸³ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [REDAKCE].MP3, čas od 21:18 do 21:29.

⁸⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_j_posouzeni_bonity.pdf.

⁸⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_j_posouzeni_bonity.pdf.

⁸⁶ V případě výpadku příjmu jednoho z manželů [REDAKCE] by čistý příjem domácnosti byl 27 430 Kč/28 310 Kč, případně navýšený o vdovecký/vdovský důchod. Splátky všech úvěrů jsou 16 626 Kč. Deklarované výdaje na bydlení jsou 10 000 Kč. Na úhradu nákladů na domácnost a jiných výdajů by [REDAKCE] a jednomu z manželů [REDAKCE] zůstala částka 804 Kč/1684 Kč, případně navýšená o vdovecký/vdovský důchod.

⁸⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_j_posouzeni_bonita.pdf.

⁸⁸ Např. na bankovním výpise ze dne 1.3.2018 z účtu č. [REDAKCE] jsou odchozí platby s popisem „[REDAKCE] 12 x „půjčka“ a celkem na splátkách bylo tento měsíc uhrazeno 4 030,90 Kč. Dále na výpise ze stejného účtu ze dne 1.4.2018 je dne 13.3.2018 přijata platba ve výši 34 000 Kč s popisem „půjčka“ a odesílatel je [REDAKCE]. Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147156_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_g_doklady_bonita.pdf.

Žádost o úvěr žadatelky [REDACTED] a spolužadatele [REDACTED]

70. [redacted] a [redacted] uzavřeli s účastníkem řízení dne 26.6.2018 smlouvu č. [redacted] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 161 750 Kč s dobou splácení 180 měsíců, měsíční anuitní splátkou 1 742 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 315 780 Kč.
71. V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*⁸⁹ žadatelky [redacted] a spolužadatele [redacted] je specifikováno celkem šest stávajících úvěrů v celkové výši 226 000 Kč žadatelky, které měly být předmětem refinancování a úvěr ve výši 150 000 Kč u společnosti [redacted] bez požadavku na refinancování. **Správní orgán zjistil, že ke stávajícím úvěrům, které měly být předmětem refinancování, nebyly doloženy žádné smlouvy ani vyčísleny nesplacené zůstatky stávajících úvěrů.** Z předložené úvěrové smlouvy bylo zjištěno, že úvěry uvedené v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* nebyly refinancovány, ale poskytnutá jistina byla poukázána přímo na účet žadatelky o úvěr. Účastník řízení na ústním pohovoru uvedl, že se s [redacted] dohodl, že si úvěry vyplatí sama a toto bude účastník řízení průběžně dokládat.⁹⁰ Správní orgán konstatuje, že ve složce [redacted] je doloženo splacení pouze 3 stávajících úvěrů (od společnosti [redacted]; [redacted], a [redacted])⁹¹, nicméně poslední dva uvedení poskytovatelé nebyli uvedeni ve výčtu subjektů, vůči kterým by žadatelka o úvěr deklarovala závazek před sjednáním smlouvy o úvěru s účastníkem řízení.⁹²
72. Správní orgán pak z bankovních výpisů z účtu⁹³ žadatelky [redacted] zjistil, že **žadatelka splácí i další úvěrové produkty u úvěrových institucí⁹⁴, které nebyly uvedeny v Žádosti o úvěr ani v Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy.** Jednalo se o úvěry od společností [redacted], [redacted], a [redacted]. Z ústního pohovoru s účastníkem řízení vyplynulo, že tyto úvěry **nezohlednil při hodnocení předluženosti, neboť je žadatelka opomenula uvést.**⁹⁵ Účastník řízení dále uvedl, že **měsíční splátky těchto úvěrů vyplývajících z bankovních výpisů z účtu ani nikterak nezjišťoval.**⁹⁶ Účastník řízení jako odůvodnění nezohlednění příslušných úvěrů uvedl následující cit.: „...brala jsem zato, že je bude mít refinancované a uhrazené.“⁹⁷
73. U spolužadatele [redacted] **nebyly účastníkem řízení stávající závazky u úvěrových institucí vůbec zjišťovány.** Tento spolužadatel nepředložil žádný bankovní výpis z účtu ani jiný doklad, z něhož by bylo možné existenci případných závazků zjistit. Při hodnocení závazků spolužadatele, **účastník řízení vycházel z pouhého a ničím nedoloženého tvrzení spolužadatele.**
74. Z výše uvedeného je zřejmé, že účastník řízení při výpočtu DSTI a DSCR vycházel z několika chybných parametrů, které vstupují do tohoto výpočtu. Účastník řízení vycházel (i) z údaje o hrubém příjmu žadatelky [redacted], (ii) nezjišťoval a nezohledňoval výši

⁸⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [redacted] _a_zadost_o_uver.pdf.

⁹⁰ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] MP3, čas od 26:20 do 26:40.

⁹¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_k_komunikace.pdf.

⁹² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_a_zadost_o_uver.pdf.

⁹³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [redacted]_g_doklady_bonita2.pdf, výpis z běžného účtu vedeného u [redacted] ze dne 2.3.2018, ze dne 3.4.2018 a ze dne 3.5.2018.

⁹⁴ Například u společnosti [redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted]; [redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted], dále čerpá kontokorentní úvěru u společnosti [redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted].

⁹⁵ Spis, č. I. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] [redacted] [redacted].MP3, čas od 26:45 do 26:48 a zopakováno od 27:10 do 27:14.

⁹⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č.2.zfo, příloha: 1_ [redacted] posouzení_bonity.pdf a Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted].MP3, čas od 27:20 do 27:30.

⁹⁷ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] .MP3, čas od 27:20 do 27:30.

měsíčních splátek úvěrů, které účastník řízení mohl zjistit z předložených bankovních výpisů [REDAKCE] a (iii) nezohlednil stávající měsíční splátky šesti úvěrů (celková výše měsíčních splátek ve výši 9 270 Kč) dle *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*, které nebyly dle úvěrové smlouvy fakticky refinancovány.

75. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti nezjistil a nezohlednil reálné dluhové zatížení spotřebitelů [REDAKCE] ani [REDAKCE] a spoléhal na pouhá tvrzení spotřebitelů, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily správně posoudit schopnost spotřebitelů splácet sjednané splátky.**

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE]

76. [REDAKCE] uzavřela s účastníkem řízení dne 9.2.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 736 500 Kč s dobou splácení 240 měsíců, měsíční anuitní splátkou 7 920 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 1 902 990 Kč.
77. Při hodnocení úvěruschopnosti [REDAKCE] zařadil účastník řízení žadatelku žijící ve společné domácnosti s dětmi do chybné skupiny „jednotlivec“, i když měla být zařazena do skupiny „první osoba“.⁹⁸
78. V úvěrové složce [REDAKCE] nebyl doložen žádný výpis z bankovního účtu či jiný doklad k ověření výdajové stránky žadatelky, přičemž účastník řízení vycházel pouze z deklarovaných výdajů na bydlení a z deklarovaných jiných výdajů, které byly ručně poznamenány v dokumentu *Posouzení bonity*.
79. Žadatelka o úvěr [REDAKCE] neuvedla v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*⁹⁹ žádné stávající závazky. V její úvěrové složce nebyl doložen bankovní výpis ani žádné jiné relevantní dokumenty, ze kterých by bylo možné ověřit, zda žadatelka má/nemá stávající závazky. Účastník řízení tvrdí žadatelky o úvěr, že nemá žádné stávající závazky, žádným způsobem neověřil.
80. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti vycházel pouze z deklarovaných výdajů na bydlení a z deklarovaných jiných výdajů spotřebitelky [REDAKCE], přičemž ani nezjistil a nezohlednil reálné dluhové zatížení spotřebitelky, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost spotřebitelky splácet sjednané splátky.**

Žádost o úvěr žadatele [REDAKCE]

81. [REDAKCE] uzavřel s účastníkem řízení dne 18.12.2017 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 1 257 700 Kč s dobou splácení 180 měsíců, měsíční anuitní splátkou 14 634 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 2 636 310 Kč.
82. V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy*¹⁰⁰ žadatele o úvěr [REDAKCE] je specifikováno celkem 12 stávajících úvěrů v celkové výši 1 013 095 Kč¹⁰¹, které měly být předmětem refinancování. Podle úvěrové smlouvy však došlo k refinancování pouze 7 z původních 12 úvěrů (refinancovaná částka 915 458 Kč, zbylá část poskytnuté jistiny ve výši

⁹⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf

⁹⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _a_zadost_o_uver.pdf.

¹⁰⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _a_zadost_o_uver.pdf.

¹⁰¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _c_US.pdf.

284 542 Kč byla poukázána na účet žadatele).¹⁰² Správní orgán zjistil, že k 5 ze 7 refinancovaných úvěrů nebyly doloženy úvěrové smlouvy¹⁰³ a u 3 refinancovaných úvěrů nebylo doloženo vyčíslení nesplacené výše úvěru¹⁰⁴. K 5 stávajícím úvěrům, které neměly být dle úvěrové smlouvy refinancovány, nebyly doloženy úvěrové smlouvy. Správní orgán konstatuje, že **účastník řízení vhodným způsobem neověřil (i) existenci těchto závazků, (ii) jejich celkovou výši a (iii) výši jednotlivých měsíčních splátek**. V doložené komunikaci je uvedeno, že [REDAKCE] si stávající závazky vyplatí sám a pak doloží potvrzení.¹⁰⁵ Nicméně po uzavření úvěrové smlouvy je v komunikaci s [REDAKCE] zaznamenáno následující cit.: „...klient několikrát vyzván k doložení potvrzení o doplacení závazků–mailem, sms. Tel. nekontaktní. Na sms či mail nezareagoval.“¹⁰⁶

83. **Účastník řízení v dokumentu *Posouzení bonity*¹⁰⁷ při výpočtu DSTI a DSCR vycházel z chybného parametru, který vstupuje do tohoto výpočtu, když nezapočetl výši měsíčních splátek stávajících 5 úvěrů a nezohlednil je při hodnocení úvěruschopnosti (předluženosti).**
84. Správní orgán konstatuje, že [REDAKCE] je v důsledku sjednání spotřebitelského úvěru s účastníkem řízení předlužen s měsíčním zůstatkem¹⁰⁸ minus 5 767 Kč.
85. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele [REDAKCE] řádně nezjistil a nezohlednil jeho reálné dluhové zatížení, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost spotřebitele splácet sjednané splátky.**

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE]

86. [REDAKCE] uzavřela s účastníkem řízení dne 13.7.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 527 500 Kč s dobou splácení 120 měsíců, měsíční anuitní splátkou 6 982 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 840 030 Kč.
87. V dokumentu *Posouzení bonity* je u žadatelky o úvěr [REDAKCE]¹⁰⁹ informace o počtu anuitních splátek, kterých je 96, a zároveň je uvedena výše měsíční splátky, a to 8 015 Kč, kdy tyto informace vychází z údajů uvedených v *Žádosti o úvěr*¹¹⁰. Správní orgán zjistil, že skutečný počet splátek dle úvěrové smlouvy je 120 a výše měsíční splátky je 6 982 Kč.¹¹¹ Žadatelka v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* uvedla stávající závazek u společnosti [REDAKCE] ve výši 35 000 Kč s výší měsíční splátky 2 000 Kč. Správní orgán zjistil, že poskytnutá jistina úvěru dle úvěrové smlouvy¹¹² byla poukázána na bankovní účet žadatelky a stávající závazek nebyl refinancován.

¹⁰² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_c_US.pdf.

¹⁰³ V předložené dokumentaci chybí smlouvy o úvěru od společnosti [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE]; [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE]; [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE] – kreditní karta [REDAKCE]; [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE].

¹⁰⁴ Jedná se o úvěr u společnosti [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE]; [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE] a [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE].

¹⁰⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_k_komunikace.pdf.

¹⁰⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_k_komunikace.pdf.

¹⁰⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147176_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_j_posouzeni_bonity.pdf.

¹⁰⁸ Definice viz výše v pozn. pod čarou.

¹⁰⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_j_posouzeni_bonity.pdf.

¹¹⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_a_zadost_o_uver.pdf.

¹¹¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_c_US.pdf.

¹¹² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147105_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE]_c_US.pdf.

88. V dokumentu *Posouzení bonity účastník řízení* při stanovení parametrů **pro výpočet hodnot DSTI a DSCR vycházel z chybného parametru**, který vstupuje do tohoto výpočtu, když (i) **nezapočetl výši měsíční splátky stávajícího úvěrů, který nebyl fakticky refinancován a nezohlednil jej při hodnocení předluženosti**, (ii) **nevycházel z výše měsíční splátky úvěru dle úvěrové smlouvy, nýbrž z výše měsíční splátky uvedené v Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy**. Nadto správní orgán konstatuje, že v úvěrové složce [REDAKCE] **nebyl doložen bankovní výpis nebo jiný doklad, ze kterého by účastník řízení mohl případně zjistit i další závazky žadatelky**.
89. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelky [REDAKCE] nezjistil její reálné dluhové zatížení, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost spotřebitelky splácet sjednané splátky**.

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE]

90. [REDAKCE] uzavřela s účastníkem řízení dne 2.3.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 57 250 Kč s dobou splácení 240 měsíců, měsíční anuitní splátkou 619 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 150 750 Kč.
91. V *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* uvedla žadatelka o úvěr [REDAKCE] celkem 5 stávajících úvěrů v celkové výši 346 000 Kč. Předmětem refinancování měly být 3 stávající úvěry v celkové výši 46 000 Kč (poskytovatel [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], kreditní karta u [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE] a [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE])¹¹³, ke kterým nebyla doložena žádná dokumentace.
92. Další 2 stávající úvěry neměly být předmětem refinancování, a to úvěr sjednaný s účastníkem řízení s výší nesplacené pohledávky 260 000 Kč¹¹⁴ a úvěr sjednaný s [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], který nebyl nijak doložen.
93. Správní orgán zjistil, že dle úvěrové smlouvy¹¹⁵ byla celá sjednaná jistina úvěru vyplacena účastníkem řízení na bankovní účet žadatelky. Žadatelka [REDAKCE] čestně prohlásila¹¹⁶, že vyplatí veškeré závazky uvedené v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* sama a doloží účastníku řízení potvrzení o ukončení těchto závazků. Z úvěrové složky správní orgán zjistil, že následná potvrzení o zániku závazků uvedených v *Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy* doložena nebyla.¹¹⁷ Účastník řízení **při výpočtu ukazatelů DSTI a DSCR vyšel z pouhého a ničím neověřeného tvrzení žadatelky o úvěr, že výše měsíčních splátek ze stávajících úvěrů, které byly uvedeny v Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy, činí cca 5 800 Kč. Účastník řízení žádným způsobem neověřil (i) existenci 4 závazků uvedených v Návrhu na uzavření úvěrové smlouvy, (ii) výši jednotlivých dluhů, (iii) výši měsíčních splátek a (iv) způsob plnění stávajících závazků**.

¹¹³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] a_zadost_o_uver.pdf.

¹¹⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] f_printscreen.docx.

¹¹⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] c_US.pdf.

¹¹⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] k_komunikace_1.pdf.

¹¹⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha:

94. Správní orgán dále zjistil, že při stanovení nákladů na domácnost v dokumentu *Posouzení bonity*¹¹⁸ v úvěrové složce [REDAKCE] **zařadil účastník řízení jednotlivé členy domácnosti do chybných skupin, a proto náklady na domácnost dle životního minima nebyly kalkulovány správně.** Žadatelka měla být namísto skupiny „jednotlivec“ zařazena do skupiny „první osoba“ a dcera namísto skupiny „6-15 let“ do skupiny „15-26 nezaopatř.“¹¹⁹
95. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti [REDAKCE] řádně nezjistil její reálné dluhové zatížení a zároveň řádně nestanovil výdaje na domácnost, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost spotřebitelky splácet sjednané splátky.**

c) žadatel a spolužadatel nežijící ve společné domácnosti

Žádost o úvěr žadatelky [REDAKCE] a spolužadatele [REDAKCE]

96. [REDAKCE] a [REDAKCE] uzavřeli s účastníkem řízení dne 6.9.2018 smlouvu č. [REDAKCE] o poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši 828 200 Kč s dobou splacení 240 měsíců, měsíční anuitní splátkou 8 013 Kč a předpokládanou celkovou částkou k úhradě dle smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 1 925 340 Kč.
97. Účastník řízení uvedl, že žadatelku o spotřebitelský úvěr [REDAKCE] a spolužadatele [REDAKCE] posuzoval tak, že tyto osoby nesdílejí společnou domácnost, tj. posuzoval je jako dvě samostatné domácnosti.¹²⁰
98. K posouzení příjmů je v úvěrové složce [REDAKCE] doložen záznam komunikace, ve kterém je uvedena informace, že zaměstnavatelé byli ověřeni.¹²¹ Správní orgán konstatuje, že z tohoto záznamu nejsou zřejmé tyto informace: (i) pracovní zařazení zaměstnance, který potvrdil příjem žadatele o úvěr, (ii) zda byla zjišťována informace o tom, zda pracovní poměr žadatele byl sjednán na dobu určitou nebo neurčitou, (iii) zda není žadatel ve výpovědní době atd. a (iv) provedení kontroly soukromého zaměstnavatele [REDAKCE] (např. na www.justice.cz, zda společnost není v likvidaci, jak dlouho působí na trhu apod.). Z tohoto zjištění vyplývá, že **účastník řízení neprokázal, že u [REDAKCE] zjistil a vyhodnotil předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu,** neboť v úvěrové složce není k trvalosti a udržitelnosti příjmu žadatele a spolužadatele o úvěr žádná zjištěná ani ověřená informace či podklad.
99. Pro posouzení výdajů spolužadatel [REDAKCE] **nedoložil žádný bankovní výpis ani žádný jiný podklad, ze kterého by účastník řízení mohl ověřit deklarované výdaje na bydlení a jiné výdaje, příp. zjistit existenci stávajících závazků.** Oproti tvrzení účastníka řízení, že výdaje na bydlení a jiné výdaje ručně poznamenané v dokumentu *Posouzení bonity*¹²², které nebyly doloženy bankovním výpisem nebo nejsou z bankovního výpisu zřejmé, jsou s žadatelem příp. spolužadatelem telefonicky rozebírány, nebyl v dotčené úvěrové složce doložen žádný záznam komunikace s [REDAKCE].
100. Účastník řízení na ústním pohovoru uvedl, že [REDAKCE], žije na jiné adrese, než [REDAKCE]. Dle interních informací účastníka řízení žije spolužadatel [REDAKCE].

¹¹⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf.

¹¹⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _g_doklady_bonity.pdf

¹²⁰ Tato skutečnost potvrzena v *Žádosti o úvěr*.

¹²¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _k_komunikace.pdf.

¹²² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE] _j_posouzeni_bonity.pdf.

s přítelkyní.¹²³ V předložené úvěrové složce **nebyla doložena informace, že by účastník řízení zjišťoval, počet členů domácnosti** [REDAKCE], kdy tato informace je relevantní pro stanovení výše nákladů na domácnost a dalších výdajů v dokumentu *Posouzení bonity* a pro výpočet úvěrového ukazatele DSCR.

101. V rámci posouzení závazků a hodnocení předluženosti bylo zjištěno, že z dokumentu *Návrh na uzavření úvěrové smlouvy*¹²⁴ vyplývá, že žadatelka o spotřebitelský úvěr [REDAKCE] a spolužadatel [REDAKCE] deklarovali, že mají celkem 8 stávajících závazků v celkové výši 320 000 Kč a dále pak závazek u účastníka řízení, kdy ke dni uzavření úvěrové smlouvy byla výše pohledávky 285 022,25 Kč.¹²⁵ Účastník řízení na ústním pohovoru uvedl, že tyto závazky konzultoval s žadatelkou, a ta požadovala navýšení stávajícího spotřebitelského úvěru a refinancování všech deklarovaných závazků.¹²⁶
102. Podle úvěrové smlouvy však došlo k refinancování pouze stávajícího spotřebitelského úvěru na bydlení u účastníka řízení.¹²⁷ Zbýlá část jistiny ve výši 514 977,75 Kč byla poukázána na bankovní účet [REDAKCE]. **Správní orgán konstatuje, že 8 stávajících závazků nebylo dle úvěrové smlouvy refinancováno¹²⁸ a z toho k 5 stávajícím závazkům nebyly doloženy úvěrové smlouvy. Účastník řízení ani jiným vhodným způsobem neověřil (i) existenci těchto závazků, (ii) výši jednotlivých dluhů a (iii) výši měsíční splátky jednotlivých úvěrů.** Ke stávajícím závazkům je v úvěrové složce záznam s tímto textem cit.: „...z důvodu důvěryhodnosti klientky, s ohledem na dosavadní řádnou platební morálku umožněno, aby úvěry doplatili sami, a poté doloží jejich úhradu.“¹²⁹ Správní orgán dále konstatuje, že **následné uhrazení všech uvedených dluhů nebylo v úvěrové složce doloženo.**
103. **Účastník řízení v dokumentu *Posouzení bonity*¹³⁰ při výpočtu DSTI a DSCR vycházel z chybného parametru, který vstupuje do tohoto výpočtu, když nezapočetl výši měsíčních splátek stávajících úvěrů, které nebyly fakticky refinancovány, a nezohlednil je při hodnocení předluženosti.** Účastník řízení k tomu uvedl, že požadovaný úvěr byl na refinancování doložených závazků, proto tyto závazky při posuzování úvěruschopnosti nebyly zahrnuty do výdajů.¹³¹
104. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti, resp. při výpočtu DSTI a DSCR nevycházel z dostačených, nezbytných, spolehlivých a přiměřených informací (i) když nezjišťoval, zda má/nemá spolužadatel [REDAKCE] společnou domácnost s další osobou/osobami, (ii) když nepožadoval po [REDAKCE] žádný bankovní výpis, příp. jiný doklad, ze kterého by mohl ověřit, zda deklarované výdaje odpovídají skutečnosti a (iii) zda spolužadatel [REDAKCE] má/nemá i jiné, než deklarované stávající závazky, kdy i tyto informace jsou pro řádné posouzení úvěruschopnosti nezbytné.
105. **Ze zjištění správního orgánu tak vyplynulo, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů [REDAKCE] a [REDAKCE] nezjistil předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu obou spotřebitelů, nezjistil jejich reálné dluhové zatížení, ani řádně nezjistil výdaje a závazky [REDAKCE] a nezohlednil počet členů jeho domácnosti, neměl tak k dispozici nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, které by mu umožnily posoudit schopnost**

¹²³ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [REDAKCE].MP3, čas od 36:32 do 36:41.

¹²⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE].pdf.

¹²⁵ Zavázanou (dlužníkem) z původní smlouvy o spotřebitelském úvěru byla pouze [REDAKCE].

¹²⁶ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [REDAKCE].MP3, čas od 37:30 do 37:42.

¹²⁷ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE].pdf.

¹²⁸ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE].pdf.

¹²⁹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE].pdf.

¹³⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1_ [REDAKCE].pdf.

¹³¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: CNB_3_vyzva.pdf.

spotřebitelů splácet sjednané splátky.

Vyjádření účastníka řízení

106. Účastník se ve Vyjádření účastníka řízení ze dne 1.6.2020 vyjádřil k neurčitému právnímu pojmu „odborná péče“ a odkázal na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.1.2015, sp. zn. 22 A 22/2013 cit.: *„judikatura i nauka vždy dovozovala, že pojem „odborná péče“ představuje péči vyšší intenzity než „péče řádného hospodáře“, kdy z požadavku odbornosti vyplývá též požadavek pečlivosti, přičemž „odbornou péčí“ je třeba rozumět péči průměrného profesionála, tzn. odborníka, který má svému oboru obvyklé znalosti, schopnosti a dovednosti, a který je využívá s tomu odpovídající obvyklou péčí a opatrností.“*, a dále na komentářovou literaturu, na základě které orgány veřejné moci nesmějí při výkladu povinnosti jednat s odbornou péčí dovozovat povinnost poskytovatele nad rámec toho, co lze od poctivého poskytovatele požadovat.
107. Účastník řízení ke zjištění správního orgánu, že ve 14 doložených úvěrových případech vycházel z normativně stanovené částky odpovídající životnímu minimu, uvedl následující cit.: *„...prohlášení žadatele o úvěr je pouze jedním z mnoha informačních zdrojů, které kontrolovaná osoba při své činnosti využívá, přičemž je samozřejmostí, že jsou vždy vyžadovány bankovní výpisy, prověřeny příslušné registry, vyžadovány doklady o nákladech jako SIPO, nájemní smlouvy apod. a zajištěny další podklady. Takové podklady jsou mnohdy dokládány žadateli o úvěr v el. podobě.“*
108. Účastník řízení k výše uvedenému dále namítl, že postup správního orgánu nelze označit jako souladný se zásadou materiální pravdy ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu, neboť nebyl spolehlivě zjištěn stav věci, který je dovozován správním orgánem. Cit.: *„Nejen, že správní orgán nikterak nespecifikoval, jaké konkrétní podklady měly být doloženy žadateli o úvěr, ale závěry správního orgánu jsou zcela neurčité a nepodložené. Úvahy správního orgánu o tom, že účastník řízení řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů, neboť doložené příjmy nemohou pokrýt deklarované výdaje a stávající splátky všech úvěrů, považuje účastník řízení za konstatování bez jakéhokoliv věcného odůvodnění, tedy za zcela lichá.“* Dle Vyjádření účastníka řízení správní orgán extenzivně a nezákonně specifikoval období k němuž směřuje konstatované podezření (období od 18.12.2017 do 6.9.2018) a nedefinoval případnou závažnost takového jednání účastníka řízení.
109. Dále účastník řízení uvedl, že dle komentářové literatury k ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je jediným možným řešením v rámci zjišťování výdajů žadatele o úvěr učinění odhadů budoucích nákladů, což dle účastníka řízení koresponduje s jeho postupem, neboť bral ukazatel životního minima za čistě výchozí a minimálně únosnou mez, která byla následně navyšována dle individuálních zjištění od žadatele o úvěr, přičemž uvádí, že tento postup je souladný s dikcí a výkladem ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení uvedl, že cit.: *„...úvahy, že poskytovatel musí vždy zjišťovat konkrétní výdaje konkrétního spotřebitele, nejsou považovány za správné, a to z několika důvodů. V mnohých případech není možné vůbec zjistit relevantní výdaje spotřebitele; v převážné většině spotřebitelských úvěrů na bydlení je z hlediska účelu úvěru, tj. nákup nemovitosti příp. její rekonstrukce, možné zjistit momentální výdaje spotřebitele, nicméně tyto jsou zcela nepoužitelné pro změnu bydliště spotřebitele, kterou lze očekávat po koupi/rekonstrukci nemovitosti. Stejně nereprezentativní by byly výdaje (náklady na bydlení) předchozího majitele nemovitosti, neboť ten mohl obývat, resp. užívat nemovitost pouze částečně a zejména v neznámo jakém složení počtu rodinných příslušníků (příp. dalších osob).“* A dodal, že řadu výdajů spotřebitele je možné zjistit pouze od něj, přičemž jím stanovenou výši výdajů pak v podstatě není možné ověřit.

110. Účastník řízení trvá na tom, že cit.: „neposkytl spotřebitelský úvěr v rozporu s ust. § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Dle hypotézy tohoto zákonem definovaného přestupku je postihováno jak poskytnutí spotřebitelského úvěru v případě, že jsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele splácet, tak skutečnost, že si poskytovatel před poskytnutím úvěru nezajistil dostatečné informace (od spotřebitele nebo z databáze), a to kumulativně. Taktéž v tomto případě správní orgán definuje důvodné podezření zcela extenzivně, tj. nad rámec provedené kontroly a obsahu odkazované spisové dokumentace. Účastník řízení má za to, že jím byla řádně posouzena úvěruschopnost žadatelů o úvěr, jak je shora popsáno v čl. 3 odst. 3.1 tohoto vyjádření. Je skutečností, že správní orgán takto definované podezření nijak blíže nerozvedl (tj. ve smyslu konkrétního jednání či opomenutí účastníka řízení, které by mohlo zakládat naplnění části dikce ust. § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru) a nelze jej proto v žádném případě označit jako důvodné. Co se týče druhé části hypotézy předmětného přestupku týkající se poskytnutí spotřebitelského úvěru v případě, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet, pak taktéž v tomto směru účastník řízení zcela odmítá postup nesouladný se zákonem. Vzhledem k tomu, že předmětné ustanovení je transpozicí čl. 18 odst. 5 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4.2.2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010, které stanoví tuto podmínku tak, že „pokud výsledek posouzení úvěruschopnosti napovídá, že závazky ze smlouvy o úvěru budou pravděpodobně splaceny tak, jak smlouva požaduje“, nelze při výkladu zákona o spotřebitelském úvěru postupovat doslovně. Důvodem odmítnutí poskytnutí úvěru by měla být až situace, kdy bude spíše nepravděpodobné, že spotřebitel splní závazky řádně a včas. Nikdy nelze zcela vyloučit, že spotřebitel přestane plnit své závazky, ať už z jakýchkoliv důvodů, když tyto nemusejí být nutně ani důvody finanční. V této souvislosti účastník řízení poukazuje i na skutečnost, že ochrana spotřebitele v tomto směru požívá prvků absurdity, neboť veškerá odpovědnost posuzování úvěruschopnosti spotřebitele je kladena poskytovateli úvěru, nicméně člověk svéprávný odpovídá za své jednání a základní gramotnost dává předpoklad reálného a zejména vyčerpávajícího posouzení úvěruschopnosti samotným žadatelem.“ Účastník řízení dále uvedl cit.: „Správním orgánem definovaná povinnost zohlednit s odbornou péčí „objektivně očekávatelné skutečnosti“, nemá základ v zákonu o spotřebitelském úvěru, přičemž dohledové benchmarky správního orgánu jsou toliko interními výkladovými pravidly. Správním orgánem definované reálné riziko neudržitelnosti doložených příjmů po celou dobu trvání úvěrového vztahu v případě úvěrů poskytnutých [redacted], [redacted] a spolužadatelé [redacted] nejenže není jakkoliv blíže specifikováno a nelze se tak vyjádřit k velmi obecné úvaze správního orgánu o podezření z porušení zákona, ale zásadní rozpor lze nalézt i v Rozhodnutí o námitkách nadřízené osoby kontrolujících, která v tomto smyslu označila případy [redacted] a [redacted] a manželů [redacted], správním orgánem naopak v Oznámení ČNB jsou v tomto smyslu uvedeni [redacted], [redacted] a [redacted].“

111. Účastník řízení ve Vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí ze dne 14.6.2022 uvedl, že doposud absentuje sjednocující judikatura vyšších soudů k rozsahu a způsobu zjišťování a posuzování úvěruschopnosti a doplnil, že cit.: „správní orgán zcela odhlédl od právní úpravy ochrany osobních údajů a jejich základních zásad vycházejících ze zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Zásadní je ve vztahu k citované legislativě minimalizace údajů a jejich zpracování v nezbytném rozsahu, a to i ve vztahu k požadavku na zjištění úvěruschopnosti. Na

případ postupu účastníka řízení spočívajícího v zajištění nikoliv pouze nezbytných osobních údajů žadatele o spotřebitelský úvěr, by došlo k nezákonnému zpracování osobních údajů. Dle veškerých dostupných sjednocujících stanovisek Evropského sboru pro ochranu osobních údajů i Úřadu pro ochranu osobních údajů vyplývá týž závěr o oprávněnosti zpracování výlučně nezbytných osobních údajů, jiné osobní údaje zpracovávat není přípustné, a to ani na základě případného souhlasu s takovým zpracováním.“

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

112. Správní orgán k účastníkem řízení namítanému výkladu pojmu „odborná péče“ nejprve uvádí, že předmětem tohoto přestupkového řízení není přestupek dle ustanovení § 153 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru¹³², nýbrž mj. přestupek dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru¹³³. Správní orgán dále uvádí, že účastník řízení vyňal úryvek z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.1.2015, sp. zn. 22 A 22/2013-19, kdy tento rozsudek pojednává o pojmu odborné péče ve vztahu k posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, a ve kterém je shrnuto, že zakotvení požadavku odborné péče je prevencí (v rozsudku uvedených) negativ spojených s poskytováním úvěrů.¹³⁴ Přičemž ve zmíněném rozsudku je přímo stanoveno, že již historická judikatura dovodila, že k dodržení odborné péče nestačí, jsou-li učiněna jen opatření zákonem či úřady výslovně uložená, neboť je na tom, kdo je odbornou péčí povinen, „by použil všech prostředků, jimiž podle zkušeností a věty lze neštěstí zabránit a předejít“.¹³⁵ Na tuto judikaturu dále navazuje současná judikatorní praxe, dle které je nutné zjistit všechny potřebné skutečnosti, a to v potřebném rozsahu.
113. K účastníkem řízení namítanému, že cit.: „orgány veřejné moci nesmějí při výkladu povinnosti jednat s odbornou péčí dovozovat povinnost poskytovatele nad rámec toho, co lze od poctivého poskytovatele požadovat“ v první řadě správní orgán uvádí, že účastník řízení neuvedl, co bylo po účastníku řízení správním orgánem požadováno nad rámec jeho činnosti, při které musí postupovat s odbornou péčí. Správní orgán uvádí, že po účastníku řízení je pouze požadováno plnit své zákonem stanovené povinnosti, které vyplývají z činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a to mj. posuzovat úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí, přičemž správní orgán odkazuje na výše uvedený odstavec.
114. Česká národní banka pro účely řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele přistoupila k vydání dohledového benchmarku č. 1/2014¹³⁶, a to s cílem seznámit dohlášené subjekty s dohledovými poznatky, konkretizovat představy regulovaných subjektů o jednání s odbornou péčí a přispět tak k jejich větší právní jistotě. Česká národní banka dále z dohledového benchmarku č. 1/2014 vychází a jeho zohledňování

¹³² Cit.: „Ten, kdo je oprávněn poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 75 neprovozuje svoji činnost s odbornou péčí.“

¹³³ Cit.: „Ten, kdo je oprávněn poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že poskytne spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1“.

¹³⁴ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.1.2015, sp. zn. 22 A 22/2013-19 cit.: „požadavek odborné péče podle § 9 odst. 1 ZSÚ (pozn. správního orgánu: nyní ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru) **nelze omezovat jen na samotný myšlenkový proces „posouzení“ dodaných čísel představujících příjmy a výdaje, příp. zadlužení žadatele o úvěr, ale je třeba tento požadavek vztáhnout i na zhodnocení dostatečnosti, úplnosti a věrohodnosti podkladů shromážděných pro uvedený myšlenkový proces.**“ A dále, že cit.: „je tedy rozhodující, zda je u průměrného odborníka věnujícího se půjčování peněz obvyklá taková obezřetnost, která jej vede k nespolehání se jen na údaje tvrzené žadatelem o úvěr, ale i k **prověření (požadavku na doložení) těchto tvrzení** (např. potvrzením o zaměstnání a příjmu, doložením výplatních pásek, doložením výpisu z účtu žadatele apod.).“ Dle rozsudku cit.: „Poskytování úvěrů bez doložení bonity je navíc aktuálním celospolečenským problémem vytvářejícím společensky nežádoucí situaci dluhových spirál, zpeněžování obydlí dlužníků „nad jejich hlavami“, generování zisku z nákladů na vymáhání atd.“

¹³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8.3.1930, sp. zn. R II 63/30.

¹³⁶ Ke dni vydání tohoto rozhodnutí k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitekky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.

regulovanými subjekty při poskytování spotřebitelských úvěrů v praxi prověřuje.¹³⁷ K tomu správní orgán dodává, že rozhoduje vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a může vzít v úvahu i skutečnosti, které v dohledovém benchmarku neuvedl¹³⁸.

115. Správní orgán v obecné rovině uvádí, že účastník řízení má povinnost zjišťovat, shromažďovat a následně vyhodnocovat relevantní informace o příjmech a výdajích spotřebitele (žadatele i spolužadatele), a tedy i všechny deklarované a zjištěné závazky (např. náhledem do databází nebo jiným vhodným způsobem), tvořící výdajovou stránku rozpočtu tak, aby spotřebitel (resp. jeho domácnost) nebyl předlužen a dalším úvěrem zatížen natolik, že by nebyl schopen jej splácet. Účastník řízení je povinen zjišťovat a ověřovat i další kritéria, neboť u spotřebitele by mohlo dojít ke změnám, které tato kritéria mohla ovlivnit (př. rozvod, narození dítěte, ztráta zaměstnání apod.). Cílem tohoto postupu je pak získání objektivního obrazu o komplexní finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, příp. domácností, a to před uzavřením každé smlouvy o úvěru. Účastník řízení by měl vycházet z nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací a nemůže se tak bez dalšího spoléhat na pouhá prohlášení/tvrzení spotřebitele o jeho příjmech, výdajích a závazcích.¹³⁹
116. Správní orgán tvrzení účastníka řízení, že jsou vždy vyžádány bankovní výpisy, prověřeny příslušné registry, vyžádány doklady o nákladech jako SIPO, nájemní smlouvy apod. považuje správní orgán za čistě účelové, nemající oporu v dokumentaci obsažené v předložených úvěrových složkách, neboť účastníkem řízení tvrzené doklady nebyly součástí žádné ze 14 doložených úvěrových složek (neobsahovaly dokonce ani záznam o vyžádání těchto dokumentů účastníkem řízení).
117. Správní orgán dále uvádí, že **byla vyžádána kompletní úvěrová** dokumentace k 14 úvěrovým případům¹⁴⁰, přičemž účastník řízení potvrdil¹⁴¹, že předložená dokumentace je kompletní. Dle zjištění správního orgánu nebyly doloženy žádné bankovní výpisy ani jiné podklady, dokládající tvrzení/prohlášení žadatele příp. spolužadatele o úvěr, na základě kterých by mohl účastník řízení ověřit úvěruschopnost v souladu s požadavky ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, a to celkem v 8 případech¹⁴² ze vzorku 14 doložených úvěrových případů. Předložené úvěrové složky neobsahují ani žádný záznam o tom, že by si účastník řízení vyžádal po žadatelích příp. spolužadatelích o spotřebitelský úvěr chybějící bankovní výpisy, a proto není účastník řízení schopen prokázat své tvrzení uvedené ve Vyjádření účastníka řízení.
118. K výše uvedenému správní orgán dodává, že požadavek na předložení bankovních výpisů za účelem prověřování výdajů upravuje čl. 7.2 Směrnice S-19, tedy přímo vnitřní předpis účastníka řízení, který stanovuje, že zaměstnanec účastníka řízení „prověří informace související s výdaji z bankovního výpisu klienta, smlouvy, vyčíslení, vždy z externího registru SOLUS, z ústního sdělení klienta, ze kterého byly zjištěny skutečnosti o existenci výdajů...“. Výsledky vyhledávání z těchto zdrojů, včetně výsledku vyhledávání z registru

¹³⁷ Správní orgán současně odkazuje na bod 19 Nálezu Ústavního soudu III. ÚS 4129/18, který reflektuje snahu Ústavního soudu posílit práva spotřebitelů na úkor práv (zejména) nebankovních společností poskytujících úvěry spotřebitelům, které ovšem svým postupem za hranici dobrých mravů evidentně poškozují práva svých klientů, začeště ústíci do exekučních řízení.

¹³⁸ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.

¹³⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006 a Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015 (Nejvyšší správní soud judikoval k povinnosti posoudit úvěruschopnost s odbornou péčí tak, že „věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovést, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními“. K tomuto více rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18.12.2014, C-499/13, CA Consumer Finance SA.

¹⁴⁰ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_144878_CNB_650_Vyzva_2_TGI_Money.pdf. Správní orgán požadoval cit.: „veškerou dokumentaci a komunikaci“, přičemž současně ve 12 bodech specifikoval, jaké dokumenty má účastník řízení zejména předložit.

¹⁴¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147079_CNB_650_vyjádření_k_výzvě_č2.zfo, příloha: CNB druhá vyzva TGI Money.pdf.

¹⁴² V případě [redacted], [redacted], [redacted] u spolužadatele [redacted], [redacted] u spolužadatelů manželů [redacted], [redacted] u spolužadatelky [redacted] a [redacted] u spolužadatele [redacted].

SOLUS, ukládá zaměstnanec do spisu klienta. Zaměstnanec uchovává dokumenty a vede záznamy o veškerých skutečnostech, které získal během ověřování výdajů klienta. Ze čl. 4.4 Směrnice S-19 dále vyplývá, že pokud zaměstnanec účastníka řízení v procesu posuzování úvěruschopnosti klienta zjistí okolnosti, o kterých klient zaměstnance neinformoval nebo je nedoložil patřičnými dokumenty či je nevysvětlil, vyzve klienta telefonicky nebo elektronicky k doplnění či vysvětlení. O tomto zaměstnanec provede záznam s uvedením konkrétního požadavku.

- 119.K námitce účastníka řízení, že správní orgán nepostupoval v souladu se zásadou materiální pravdy dle ustanovení § 3 správního řádu, neboť konstatoval, že nebyly doloženy příslušné podklady v jednotlivých úvěrových složkách, správní orgán znovu uvádí, že od účastníka řízení požadoval kompletní úvěrovou dokumentaci a nebylo tak potřebné specifikovat jednotlivé podklady, které měly být doloženy. Obecná povinnost správních orgánů opatřovat podklady pro rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, je doplňována povinností účastníků řízení poskytnout potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu svých tvrzení¹⁴³. Správní orgán tak dodává, že účastník řízení měl možnost v rámci řízení předložit důkazy na podporu svých tvrzení, tj. například doložit, že účastník řízení skutečně řádně úvěruschopnost spotřebitelů posoudil.
- 120.K námitce účastníka řízení, že správní orgán extenzivně a nezákonně specifikoval období, k němuž směřuje konstatované porušení, tj. období od 18.12.2017 do 6.9.2018, správní orgán uvádí, že účastník řízení neodůvodnil, proč je z jeho hlediska vymezení období nezákonné. Správní orgán, jak je již známo z jeho praxe, vychází z dat uzavření jednotlivých smluv z doložených vzorků, přičemž v tomto případě se jednalo o vzorek 14 doložených úvěrových složek, ze kterých byla první smlouva o spotřebitelském úvěru uzavřena dne 18.12.2017 a poslední smlouva dne 6.9.2018¹⁴⁴.
- 121.K námitce účastníka řízení, že správní orgán nedefinoval závažnost jednání, správní orgán uvádí, že ustanovení § 46 odst. 1 správního řádu stanovuje cit.: „Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi uvedenému v § 27 odst. 1 doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.“ Správní orgán tak konstatuje, že není jeho povinností zabývat se v rámci oznámení o zahájení řízení z moci úřední závažností přestupku, přičemž dodává, že závažnost jednotlivých jednání je patrna z vymezení horní hranice pokuty, která může být za daný přestupek uložena.
- 122.Správní orgán k námitce účastníka řízení odkazující na komentářovou literaturu¹⁴⁵ k ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru uvádí, že účastník řízení vyňal pouze část směřující k výkladu pojmu posuzování úvěruschopnosti vztahujícího se ke zjišťování a ověřování výdajů. Přičemž účastník řízení opomněl odkázat na další část komentáře, který uvádí, že učinění odhadu budoucích nákladů je nejbezpečněji možné na základě dostatečného rozsáhlého souboru statistických dat, za což nelze považovat postup účastníka řízení, který se spoléhá na navyšování životního minima v návaznosti na prohlášení spotřebitele. Jak uvádí komentářová literatura nelze se spoléhat pouze na prohlášení spotřebitele ohledně jeho výdajů, tyto výdaje je tedy třeba ověřovat.

¹⁴³ Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.3.2019, č.j. 1 Azs 367/2018-34.

¹⁴⁴ První uzavřená sml. č. [] a poslední uzavřená sml. č. [] a [].

¹⁴⁵ SLANINA, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-645-6.

123. Správní orgán k vyjádření účastníka řízení ohledně použití životního minima jako referenční hodnoty uvádí, že životní minimum dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním minimu a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima, je možné použít jako referenční kritérium (hodnotu), která však není absolutní. Pouhé převzetí životního minima bez dalšího, jak dokládá dokumentace účastníka řízení ve všech 14 doložených úvěrových případech, nemůže být samo o sobě považováno za přiměřené stanovení a zohlednění životních nákladů spotřebitele, příp. všech členů jeho domácnosti¹⁴⁶, a to zejména v těch případech¹⁴⁷, kdy účastník řízení disponoval informacemi, že takto stanovené částky životního minima neodpovídají skutečným životním nákladům spotřebitele, a toto zjištění účastník řízení nijak nezohlednil při posouzení úvěruschopnosti.¹⁴⁸
124. K námitce účastníka řízení, že neposkytl spotřebitelský úvěr v rozporu s ustanovením § 86 zákona o spotřebitelském úvěru a k cit.: „*Dle hypotézy tohoto zákonem definovaného přestupku je postihováno jak poskytnutí spotřebitelského úvěru v případě, že jsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele splácet, tak skutečnost, že si poskytovatel před poskytnutím úvěru nezajistil dostatečné informace (od spotřebitele nebo z databáze), a to kumulativně.*“ Správní orgán uvádí, že ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví účastníkovi řízení povinnost „*posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů.*“ Přičemž spotřebitelský úvěr může poskytnout „*jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.*“¹⁴⁹ Pokud tedy účastník řízení nedisponoval nezbytnými, spolehlivými, dostatečnými a přiměřenými informacemi, je naprosto zřejmé, že ani nemohlo dojít k řádnému posouzení úvěruschopnosti.
125. Správní orgán dále k námitce účastníka řízení, že správní orgán definoval důvodné podezření zcela extenzivně (nad rámec provedené kontroly a obsahu spisové dokumentace) uvádí, že jak již popsal v rámci zjištěných skutkových okolností v části Skutková zjištění a ve svém vyjádření Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace, účastník řízení řádně neposoudil úvěruschopnost žadatelů o úvěr, přičemž správní orgán vycházel z účastníkem řízení předložené kompletní úvěrové dokumentace. Správní orgán dále dodává, že celý skutkový stav, na základě kterého vyhodnotil jednání účastníka řízení, jako rozporné s požadavky ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru dostatečně popsal v rámci kapitoly I. *Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele* Oznámení o zahájení řízení na což správní orgán odkazuje.
126. K námitce účastníka řízení, že by důvodem odmítnutí poskytnutí úvěru měla být až situace, kdy bude spíše nepravděpodobné, že spotřebitel splní závazky řádně a včas, správní orgán

¹⁴⁶ SLANINA, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-645-6. Cit.: „*Pouhé převzetí životního minima podle § 2 a 3 ŽivMin, nemluvě o existenčním minimu podle § 5 ŽivMin, ovšem samo o sobě nemůže být považováno za přiměřené stanovení a zohlednění životních nákladů spotřebitele, neboť v naprosté většině případů by vyžadovalo takové omezení výdajů, že by již bylo oprávněné možné hovořit o nepřiměřeném strádání. Z uvedených částek však lze vyjít a přiměřeným způsobem je navýšit.*“

¹⁴⁷ Např. dokumentace v úvěrové složce [redacted] a [redacted].

¹⁴⁸ Tento závěr koresponduje i s obsahem Doporučení 5 Obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví k posouzení úvěruschopnosti EBA/GL/2015/11, které vyžaduje, aby při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele plnit závazky ze smlouvy o úvěru věřitel přiměřeným způsobem zohlednil povinné a jiné nezbytné výdaje, jako např. aktuální závazky spotřebitele, včetně odpovídajícího doložení a zohlednění životních nákladů spotřebitele.

¹⁴⁹ SLANINA, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-645-6.

uvádí, že spotřebiteli má být poskytnut úvěr pouze v případě, že jej bude schopen splácet. Správní orgán nijak nepopírá, že prodlení spotřebitele nelze zcela vyloučit (ať už kvůli změně v jeho životní situaci, kterou nebylo možno předvídat či z důvodu nespolehlivosti spotřebitele), ale pokud dojde k řádnému posouzení úvěruschopnosti, toto riziko by mělo být minimalizováno¹⁵⁰. Účastník řízení dále v rámci této námitky uvádí, že cit.: „ochrana spotřebitele v tomto směru požívá prvků absurdity, neboť veškerá odpovědnost posuzování úvěruschopnosti spotřebitele je kladena poskytovateli úvěru, nicméně člověk svéprávný odpovídá za své jednání a základní gramotnost dává předpoklad reálného a zejména vyčerpávajícího posouzení úvěruschopnosti samotným žadatelem.“ K tomuto správní orgán dodává, že účastník řízení jakožto osoba oprávněná poskytovat spotřebitelský úvěr, tedy osoba, která v rámci své podnikatelské činnosti poskytuje spotřebitelské úvěry, tedy za účelem dosažení zisku, musí splňovat požadavky zákona o spotřebitelském úvěru, kdy povinnost posuzování úvěruschopnosti důvodně připadá právě poskytovateli, aby nedocházelo k nadměrnému zadlužení a platební neschopnosti spotřebitele, což vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru, konkrétně k ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru.^{151,152}

127. K námitce účastníka řízení, že povinnost zohlednit s odbornou péčí objektivně očekávatelné skutečnosti nemá základ v zákonu o spotřebitelském úvěru, přičemž dohledové benchmarky jsou pouze interní výkladová pravidla správního orgánu, správní orgán odkazuje na své vyjádření v odstavci 112, 114 a 115 tohoto rozhodnutí a uvádí, že pojem objektivně očekávatelné skutečnosti je pojmem zahrnujícím veškeré skutečnosti, které by měly být vyhodnoceny v rámci posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, tj. skutečnosti související s budoucí příjmovou a výdajovou stránkou spotřebitele. V této souvislosti správní orgán odkazuje na ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, kde je výslovně uvedeno, že „poskytovatel posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru“, tuto povinnost nemůže splnit, pakliže nepřihlíží právě k objektivně očekávatelným skutečnostem.
128. Doporučení 6 Obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví k posouzení úvěruschopnosti EBA/GL/2015/11 uvádí, že při posuzování schopnosti spotřebitele plnit závazky ze smlouvy o úvěru má věřitel obezřetně zohlednit potenciální negativní scénáře budoucího vývoje zahrnující mj. např. pokles příjmu spotřebitele po odchodu do důchodu, nárůst referenční úrokové sazby u hypotečních úvěrů s pohyblivou úrokovou sazbou apod.
129. K námitce účastníka řízení, že postup správního orgánu je zmatečný a neodůvodněný neboť cit.: „Správním orgánem definované reálné riziko neudržitelnosti doložených příjmů po celou dobu trvání úvěrového vztahu v případě úvěrů poskytnutých [redacted], [redacted] a spolužadatel [redacted] nejenže není jakkoliv blíže specifikováno a nelze se tak vyjádřit k velmi obecné úvaze správního orgánu o podezření z porušení zákona, ale zásadní rozpor lze nalézt i v Rozhodnutí o námitkách nadřízené osoby kontrolujících, která v tomto smyslu označila případy [redacted] a [redacted] a manželů [redacted], správním

¹⁵⁰ SLANINA, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-645-6.

¹⁵¹ Cit.: „Jedná se o posílení principu zodpovědného úvěrování a posílení ochrany spotřebitele před praktikami vyskytujícími se na úvěrovém trhu, kdy jsou úvěry poskytovány nikoli s cílem jejich splacení, nýbrž s cílem dosáhnout zisku realizací zajištění poskytnutého spotřebitelem, přičemž věřitel předem počítá s možností, že dlužník nebude pravděpodobně schopen poskytnutý úvěr splácet.“

¹⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 33 Cdo 2178/2018, ze dne 25.7.2018, ve kterém se vyjádřil k otázce povinnosti věřitele (poskytovatele) posoudit úvěruschopnost spotřebitele takto cit.: „Věřitel nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků.“ a „Dostatečnými informacemi dokladující úvěruschopnost spotřebitele nejsou miněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou např. státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích.“

orgánem naopak v Oznámení ČNB jsou v tomto smyslu uvedeni [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]. „, správní orgán uvádí, že došlo k chybě v psaní, a tedy záměně jmen, přičemž jak účastník řízení správně uvedl, jedná se o úvěrové složky [REDAKCE] a [REDAKCE] a [REDAKCE] a spolužadatelů manželů [REDAKCE]. Nicméně správní orgán prověřil relevantní dokumentaci z úvěrové složky [REDAKCE] a konstatuje, že se v úvěrové složce nevyskytuje žádný doklad/záznam, který by dokládal dostatečnost míry v jaké je zkoumána udržitelnost příjmů, neboť účastník řízení nedoložil zohlednění skutečností, které bylo možné na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat. Před poskytnutím spotřebitelského úvěru [REDAKCE] a spolužadateli [REDAKCE] měl účastník řízení zohlednit potenciální negativní scénář budoucího vývoje spočívajícího v reálném riziku neudržitelnosti příjmů z titulu přiznání starobního důchodu, příp. důchodu za přiznanou invaliditu III. stupně v průběhu trvání úvěrového vztahu. Správní orgán rovněž prověřil úvěrovou složku [REDAKCE] a konstatuje, že účastník řízení měl zohlednit potenciální negativní scénář budoucího vývoje spočívajícího v reálném riziku neudržitelnosti doložených příjmů spolužadatelů manželů [REDAKCE], plynoucích jim z titulu přiznaných starobních důchodů.¹⁵³ Účastník řízení v uvedených případech nezohlednil následující skutečnosti: i) celkovou výši poskytnutého úvěru, ii) výši sjednané měsíční splátky ke dni uzavření úvěrové smlouvy, která se může zvýšit v důsledku zvýšení pohyblivé referenční sazby (PRIBOR 1Y), na kterou je navázána sjednaná úroková sazba a iii) sjednanou délku splácení spotřebitelského úvěru, v důsledku čehož by mohlo dojít k nepřiměřenému zásahu do osobních poměrů spotřebitele, příp. ostatních členů domácnosti. Přičemž účastník řízení ani řádně nezjišťoval výdajovou složku domácího rozpočtu žadatelů, spolužadatelů a osob žijících ve společné domácnosti, tj. výdaje na bydlení, náklady na domácnost a výši stávajících závazků.

130. K ochraně osobních údajů namítané účastníkem řízení správní orgán uvádí, že sám Úřad pro ochranu osobních údajů na svých webových stránkách¹⁵⁴ uvedl, že cit.: „*Žadatel prostřednictvím jednoho z výše uvedených způsobů poskytne kontrolovanému osobní údaje a další podklady nezbytné k řádnému posouzení žádosti o úvěr. Kontrolovaný je na základě zákona o spotřebitelském úvěru povinen ověřit totožnost žadatele a dostatečně posoudit jeho úvěruschopnost. Následně je teprve možné poskytnout žadateli spotřebitelský úvěr, popř. zamítnout jeho žádost.*“ Přičemž správní orgán dodává, že účastník řízení neuvedl, v čem konkrétně účastník řízení spatřuje přesah zákonem stanovené možnosti zpracování osobních údajů, tj. dle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, čímž by došlo k nezákonnému zpracování osobních údajů spotřebitelů.

131. Správní orgán závěrem dodává, že účastník řízení přijal nápravná opatření, která správní orgán vzal na vědomí, nicméně předmětem tohoto řízení není vyhodnocení těchto nápravných opatření.

132. **S ohledem na zjištěné skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 18.12.2017¹⁵⁵ do dne 6.9.2018¹⁵⁶ před uzavřením smlouvy**

¹⁵³ Z dohledového benchmarku č. 1/2014 mj. vyplývá, že účelem povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí je ochrana spotřebitele před přijetím neuvážených a nezodpovědných rozhodnutí plynoucích z neznalosti a nedostatečných zkušeností, jakož i osobních morálně volných vlastností a životních i sociálních poměrů spotřebitele, které mohou zásadním způsobem dopadnout na jeho osobní a rodinnou finanční situaci, postihnout jeho majetek a ohrozit uspokojování základních životních potřeb, ekonomickou funkci rodiny a společenský statut jejích členů, včetně narušení jejich sociálních vztahů. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebiteisky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.

¹⁵⁴ Dostupné z: <https://www.uouu.cz/ziskavani-a-zpracovani-osobnich-udaju-v-souvislosti-s-poskytovanim-pujcek-uouu-03212-20/ds-6542/archiv=0&p1=3938>.

¹⁵⁵ Datum uzavření první smlouvy ze 14 doložených úvěrových případů ([REDAKCE]).

¹⁵⁶ Datum uzavření poslední smlouvy ze 14 doložených úvěrových případů ([REDAKCE] a spolužadatel [REDAKCE]).

o spotřebitelském úvěru v celém vzorku 14 doložených úvěrových případů před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých dostatečných a přiměřených informací, neboť

- ve všech 14 doložených úvěrových případech vycházel účastník řízení při stanovení výše nákladů na domácnost pouze z normativně stanovené částky odpovídající životnímu minimu. Takto postupoval mj. i ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted])¹⁵⁷, kdy z doložených dokumentů bylo zřejmé, že částky životního minima neodpovídají skutečným životním nákladům spotřebitele,
- v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelky [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) vycházel pouze z deklarované výše výdajů na bydlení a/nebo výše jiných výdajů, nedisponoval tak žádným jiným ověřitelným podkladem, ze kterého by mohl zjistit výdaje spotřebitele, popř. i jiné než spotřebitelem deklarované závazky,
- v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) dostatečně neposuzoval deklarované závazky spotřebitelů,
- ve 3 případech ([redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] a spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) vůbec nezjišťoval a ani nezohledňoval informace o dalších stávajících závazcích spotřebitele,
- v 6 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) nezohlednil stávající závazky jednotlivých spotřebitelů, které nebyly účastníkem řízení na základě sjednaných úvěrových smluv přímo refinancovány,
- ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) doložené příjmy spotřebitelů nemohly pokrýt deklarované výdaje a stávající splátky všech úvěrů, včetně úvěru poskytnutého účastníkem řízení,
- ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) řádně nezohlednil informace o stávajících závazcích spotřebitelů při posuzování úvěruschopnosti, když z podkladů, které měl k dispozici, vyplynulo, že spotřebitelé mají další závazky u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru;

postupoval tak v rozporu s požadavky stanovenými v ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se mohl dopustit přestupku upraveného v ustanovení

¹⁵⁷ Viz bankovní výpis [redacted], [redacted] a [redacted], dostupné z úvěrových složek pod názvem „doklady bonita“.

§ 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

ad výrok A. ii)

Trvale přístupné informace

133. Účastník řízení od 14.12.2018 trvale zpřístupňoval na svých internetových stránkách www.hypopujcka.cz spotřebitelům dokument pod názvem „*INFORMACE TRVALE PŘÍSTUPNÉ SPOTŘEBITELI DLE § 92 ZÁKONA Č. 257/2016 SB., O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU*“ (dále jen „Informace trvale přístupné spotřebiteli“) ¹⁵⁸.

a) Typy zápůjční úrokové sazby

Právní úprava

134. Dle ustanovení § 92 odst. 1 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel trvale zpřístupní v listinné podobě, na jiném trvalém nosiči dat, nebo na svých internetových stránkách typy dostupné zápůjční úrokové sazby spolu se stručným popisem vlastností pevné a pohyblivé sazby a případně název referenční hodnoty, na níž má být výše zápůjční úrokové sazby závislá, a jméno jejího administrátora včetně souvisejících důsledků pro spotřebitele, kdy takové zpřístupnění informací musí být provedeno v souladu s požadavky ustanovení § 77 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, resp. informace musí být zpřístupněny dostatečně jasně a zároveň takovým způsobem, aby spotřebiteli byly zřejmé i příp. ekonomické důsledky spojené se sjednáním pohyblivé úrokové sazby.

135. Dle ustanovení § 3 odst. 2. písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru se rozumí zápůjční úrokovou sazbou úroková sazba pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši spotřebitelského úvěru.

Skutková zjištění

136. Účastník řízení na svých webových stránkách v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli uvedl následující: „*Zápůjční úroková sazba úvěru činí součet fixní a po celou dobu trvání úvěru neměnné sazby 9,9 % p. a. + pohyblivé sazby PRIBOR pro prodej depozit se splatností 1 rok. Výše zápůjční úrokové sazby je závislá na změně referenční sazby PRIBOR. Zápůjční úroková sazba je platná po celou dobu trvání úvěru s tím, že po tuto dobu dochází pouze k průběžné aktualizaci referenční sazby PRIBOR, a to vždy ke dni výročí smlouvy o úvěru, tedy vždy po uplynutí každého následujícího roku ode dne uzavření smlouvy, když rozhodná je výše referenční úrokové sazby PRIBOR určená pro prodej depozit se splatností 1 rok, a to sazba platná k 1. dni měsíce předcházejícího měsíci, v němž nastalo výročí smlouvy. Informace o sazbě PRIBOR získáte na internetových stránkách www.cnb.cz. Sdělení o platné zápůjční úrokové sazbě obdrží spotřebitel se splátkovým kalendářem zasílaným vždy pro období jednoho roku.*“

137. Správní orgán na základě výše uvedeného konstatuje, že úroková sazba, která je navázána na referenční úrokovou sazbu PRIBOR 1Y ¹⁵⁹, je pohyblivou úrokovou sazbou ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2. písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru.

¹⁵⁸ Spis č.l. 6, DVD-R, soubor: [www_hypopujcka_cz_14122018.pdf](#) (printscreen webových stránek www.hypopujcka.cz ze dne 14.12.2018).

¹⁵⁹ Jedná se o fixing úrokových sazeb na mezibankovním trhu depozit. PRIBOR každý pracovní den počítá (fixuje) agentura Reuters pro Financial Markets Association of the Czech Republic jako průměr z indikativních kotací referenčních bank. Česká národní banka tuto sazbu nestanovuje ani negarantuje. Česká národní banka vyhláší pravidla pro její výpočet. Více na: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/Co-je-a-co-neni-PRIBOR>.

138. To že účastník řízení se spotřebiteli měl sjednatu pohyblivou úrokovou sazbu, vyplývá i z účastníkem řízení předložené smluvní dokumentace, kde je v jednotlivých úvěrových smlouvách zápůjční úroková sazba navázána na PRIBOR 1Y, která je referenční sazbou, kterou vyhláší Česká národní banka. Sám účastník řízení pak v dokumentu „*Evropský standardizovaný informační přehled*“ v části „4. Úrokové sazby a jiné náklady“¹⁶⁰ uvádí, že je úvěr sjednán s pohyblivou úrokovou sazbou, neboť uvádí cit.: „*Vzhledem k tomu, že Váš úvěr je úvěrem s pohyblivou úrokovou sazbou...*“.
139. Účastník řízení v rámci Informací trvale přístupných spotřebiteli neposkytl spotřebiteli informace k pohyblivé zápůjční úrokové sazbě, jak stanovuje zákon, neboť zde nejsou uvedeny ekonomické důsledky dopadající na spotřebitele související s užitím pohyblivé úrokové sazby (např. možnost navýšení úrokové sazby z důvodu změny referenční úrokové sazby). Spotřebiteli není známa celková částka v budoucnu placených úroků v případě úvěrů s pohyblivou zápůjční úrokovou sazbou v okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru, neboť může dojít k podstatnému zvýšení, případně snížení výše jednotlivých splátek úvěru.

b) Náklady na ocenění nemovitosti

Právní úprava

140. Dle ustanovení § 92 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel trvale zpřístupní v listinné podobě, na jiném nosiči dat, nebo na svých internetových stránkách případný požadavek na ocenění nemovité věci, nákladů vyplývajících z tohoto ocenění pro spotřebitele a informace o tom, zda je ocenění povinen provést spotřebitel.

Skutková zjištění

141. Účastník řízení dále v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli uvedl pouze následující: „*Nemovité věci, které jsou předmětem zajištění, se oceňují cenou obvyklou dle platných předpisů ČR. Ocenění nemovité věci zajišťuje poskytovatel prostřednictvím svých odhadců. V případě poskytnutí úvěru jsou náklady na ocenění rovnoměrně zahrnuty do měsíčních splátek úvěru. V případě zamítnutí žádosti o úvěr hradí náklady na ocenění poskytovatel.*“¹⁶¹ Spotřebitel tak není dostatečně jasně a výstižně informován o konkrétních nákladech vyplývajících z ocenění nemovité věci, která je předmětem zástavního práva, neboť v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli nejsou uvedeny náklady související s oceněním nemovité věci, které je spotřebitel povinen uhradit.
142. Spotřebitel může zjistit výši nákladů na ocenění nemovité věci až v dokumentu „*Sazebník/ceník – fyzické osoby*“ (dále jen „Sazebník“) ¹⁶², kde je u ocenění nemovité věci, která je předmětem zástavního práva, uvedena informace, že poplatek za zpracování ocenění druhé a další nemovitosti sloužící jako zajištění ¹⁶³ činí za a) rodinný dům, objekt pro individuální rekreaci (včetně pozemků) částku 6 000 Kč, b) bytovou jednotku, garáž, samostatný pozemek částku 4 900 Kč a za c) ostatní typy nemovitostí částku 6 000 Kč. Nicméně správní orgán konstatuje, že účastník řízení neuvedl poplatek za ocenění první nemovitosti sloužící jako zajištění, který však následně spotřebitelům účtoval, jak

¹⁶⁰ Dostupný z jednotlivých složek 14 doložených úvěrových případů (např. spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č.2.zfo, příloha: 1 b ESIP.pdf).

¹⁶¹ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: [www_hypopujcka_cz_10012019.pdf](#) (printscreen webových stránek [www.hypopujcka.cz](#) ze dne 10.1.2019).

¹⁶² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: [www_hypopujcka_cz_10012019.pdf](#) (printscreen webových stránek [www.hypopujcka.cz](#) ze dne 10.1.2019 – dokument „Sazebník/ceník – fyzické osoby“).

¹⁶³ Položky započítávané do RPSN.

vyplývalo z kontroly 14 doložených úvěrových případů. Při této kontrole správní orgán zjistil, že účastník řízení ve všech případech poplatků za ocenění nemovitosti spotřebiteli účtoval i při ocenění první nemovitosti jako předmětu zástavního práva.

143. Účtování poplatku za ocenění první nemovitosti vyplývalo i z „*Evropského standardizovaného informačního přehledu*“¹⁶⁴, v němž účastník řízení uvádí, že součástí RPSN jsou náklady za zpracování úvěru, a to včetně nákladu na ocenění nemovitosti. Ani v této fázi kontraktačního procesu však není spotřebitel jednoznačně informován o tom, jaká je výše nákladu za ocenění nemovitosti, neboť ten je zahrnut do nákladu za zpracování úvěru.
144. Z vyjádření účastníka řízení vyplývalo, že cit.: „*náklady na ocenění nemovitosti jsou zahrnuty v nákladech za zpracování úvěru pod fixní položkou 5 000 Kč, pokud úvěr zajišťuje druhá a další nemovitost, pak účastník řízení spotřebiteli vyúčtuje samostatně poplatky dle sazebníku na základě typu nemovitosti*“.¹⁶⁵ Prvotní částka 5 000 Kč je tedy částka fixní, účtovaná všem spotřebitelům.¹⁶⁶
145. Účastník řízení spolu s Námitkami proti protokolu o kontrole předložil návrh Směrnice S-19, ve které je uvedeno, že ocenění první nemovitosti je pro spotřebitele bezplatné a ocenění druhé a další nemovitosti podléhá poplatku dle Sazebníku.

Vyjádření účastníka řízení

146. Účastník řízení k výše uvedeným zjištěním ve Vyjádření účastníka řízení uvádí, že podal již námitky proti těmto zjištěním v rámci Námitek proti Protokolu o kontrole, kde byly zamítnuty jako nedůvodné. Účastník řízení tento postup správního orgánu označil za nezákonný, neboť dle účastníka řízení námitky směřovaly zcela jednoznačně ke kontrolnímu zjištění „typ dostupné zápůjční úrokové sazby“. Dále účastník řízení uvedl cit.: „*...dle ustálené judikatury není vyřízení námitek proti kontrole rozhodnutím a není tak právem účastníka řízení podat proti Rozhodnutí o námitkách odvolání, je nepochybné, že nadřízená osoba kontrolujících se Námitkami nezabývala, ač měla, a postupovala v rozporu s kontrolním řádem*“. Dále má účastník řízení za to, že je tento dle účastníka řízení nezákonný postup nezhojitelný v rámci zahájeného správního řízení, neboť se námitkami účastníka řízení zabývala nadřízená osoba kontrolujících. A dále uvedl, že je cit.: „*z obsahu Námitek zcela zřejmé, že argumentace účastníka řízení je vymezením se proti nezákonnému věcnému posouzení tohoto kontrolního zjištění, a to včetně odpovídajícího odůvodnění Námitek*“.
147. Účastník řízení rozporuje názor správního orgánu, že účastník řízení poskytuje spotřebitelské úvěry s pohyblivou zápůjční úrokovou sazbou. Dle vyjádření účastníka řízení se jedná o pevnou zápůjční úrokovou sazbu, neboť je neměnná a změně podléhá pouze část odvislá od výše referenční sazby PRIBOR, a to jednou za kalendářní rok. Cit.: „*Dle ust. § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru je definována pevná zápůjční úroková sazba jako jediná zápůjční úroková sazba sjednaná pro celé trvání úvěru nebo více takových sazeb stanovených postupně pro dílčí období. Jedná se tak o částečně neměnnou, tj. pevnou sazbu p.a. a částečně pevnou zápůjční úrokovou sazbu pro dílčí období, kterým je zcela jasně stanoven jeden rok*“. Dále účastník řízení uvedl, že cit.: „*Pakliže informace účastníka řízení trvale přístupné spotřebiteli obsahují popis zápůjční úrokové sazby s webovým odkazem na internetové stránky www.cnb.cz za účelem*

¹⁶⁴ Dostupný z jednotlivých složek 14 doložených úvěrových případů (např. spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 b ESIP.pdf).

¹⁶⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_002395_CNB_650_RE_Zadost_o_informaci.msg.

¹⁶⁶ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_012052_CNB_650_vyjádření k výzvě č3.zfo, příloha: CNB 3 vyzva.pdf (bod 10).

informování spotřebitele o sazbě PRIBOR, pak se jedná o komunikaci se spotřebitelem zcela jasnou a pravdivou.“ Cit.: „Účastník řízení trvá na tom, že trvale zpřístupňoval spotřebiteli jasným a srozumitelným způsobem informaci o typu úrokové sazby.“ Účastník řízení pro úplnost doplnil, že se pro spotřebitelské úvěry na bydlení stanovuje výjimka a zápůjční úroková sazba se považuje za pevnou i tam, kde konkrétní hodnotou při sjednání smlouvy stanovena není.

148. Účastník řízení se dále vyjádřil k problematice trvale přístupných informací v souvislosti s náklady na ocenění nemovitosti. Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu ohledně neinformovanosti spotřebitelů týkající se nákladů na ocenění nemovité věci, neboť dle vyjádření účastníka řízení byla informace o ocenění první nemovité věci jako předmětu zástavního práva transparentně definována v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli a dále byl spotřebitel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru informován i o výši nákladů na ocenění nemovité věci.
149. Účastník řízení informoval správní orgán, že učinil opatření a v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli v části *Požadavek na ocenění nemovité věci*, který má nyní uvádět následující cit.: *„Nemovité věci, které jsou předmětem zajištění, se oceňují cenou obvyklou dle platných předpisů ČR. Ocenění nemovité věci zajišťuje poskytovatel prostřednictvím svých odhadců. Ocenění provádí TGI Money a.s. na své náklady.“*
150. Účastník řízení přes učinění výše uvedeného opatření nespatřuje ve vytýkaném jednání trestnost ani naplnění materiální stránky přestupku dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

151. Správní orgán k námitce účastníka řízení ohledně nezákonného vypořádání se správního orgánu s Námitkami proti protokolu o kontrole uvádí, že Rozhodnutí o námitkách proti zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole není samostatně soudně přezkoumatelné a zamítnutí námitek má za následek pouze to, že se nemění závěr Protokolu o kontrole, přičemž Protokol o kontrole má povahu pouze podkladového materiálu pro další postup a rozhodování správních orgánů¹⁶⁷. Co se týče nezhojitelnosti závěrů nadřízené osoby kontrolujících v Rozhodnutí o námitkách v rámci zahájeného řízení, správní orgán uvádí, že závěry obsažené v Rozhodnutí o námitkách nejsou právně vymahatelné a nemožností odvolání proti nim, tak nemůže dojít ke zkrácení práv účastníka řízení. Nemožnost podání opravného prostředku (odvolání) proti Rozhodnutí o námitkách není stanoveno pouze judikaturou, nýbrž tato skutečnost vyplývá přímo ze zákona.
152. K ochraně svých práv tak může účastník řízení využít opravné prostředky v rámci tohoto řízení, neboť byly výstupy kontroly ve znění Rozhodnutí o námitkách použity jako podklad pro vydání rozhodnutí.¹⁶⁸
153. K typu sjednáváné zápůjční úrokové sazby správní orgán uvádí, že se jedná o pohyblivou zápůjční úrokovou sazbu, neboť u pevné zápůjční úrokové sazby, musí být naplněny její definiční znaky kumulativně dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru. Musí být tedy naplněny následující předpoklady i) více zápůjčních úrokových sazeb, které jsou stanoveny pro jednotlivá dílčí období trvání úvěrové smlouvy, musí být sjednáno již v úvěrové smlouvě, nikoliv až následně a ii) jednotlivé zápůjční úrokové sazby, pro to které dílčí období stanovené v rámci trvání úvěrového vztahu musí být v úvěrové smlouvě stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou.

¹⁶⁷ Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu 6 Afs 193/2016 ze dne 15.2.2017.

¹⁶⁸ Účastník řízení je oprávněn proti tomuto rozhodnutí podat rozklad, a v případě, že bude vydáno rozhodnutí o rozkladu, je oprávněn podat následně žalobu proti rozhodnutí správního orgánu.

Referenční sazba PRIBOR není ze své podstaty neměnnou procentní hodnotou, prostřednictvím které by byly určeny všechny zápůjční úrokové sazby určené pro jednotlivá dílčí období po dobu trvání úvěrového vztahu, a to již při uzavření smlouvy. Ujednání o zápůjční úrokové sazbě sjednané v jednotlivých úvěrových smlouvách tedy nenaplnuje všechny definiční znaky pevné úrokové sazby ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru části před středníkem.

154. Účastníkem řízení sjednaná zápůjční úroková sazba s jednotlivými spotřebiteli je tedy pohyblivou úrokovou sazbou složenou ze dvou složek, a to dohodnuté pevné sazby a pohyblivé složky, kterou je referenční sazba PRIBOR 1Y. Sazba PRIBOR 1Y po uplynutí jednoho roku, na který je stanovena se aktualizuje na další období jednoho roku, přičemž pohyblivá sazba závisí na vývoji situace na finančním trhu, a tedy se může v průběhu trvání úvěru měnit, naopak pevná zápůjční úroková sazba je sazbou neměnnou, její výše zůstává stejná od doby uzavření smluvního vztahu až do doby vypršení smlouvy. Účastník řízení předem stanovil mechanismus vývoje zápůjční úrokové sazby, který nestanovuje úrokové sazby pro jednotlivá dílčí období, avšak stanovuje zápůjční úrokovou sazbu, která se mění v závislosti na pohybu referenční úrokové sazby PRIBOR 1Y, nebude se tedy měnit na základě dohody ani jednostranným jednáním. Zápůjční úroková sazba se tak bude po celou dobu vyvíjet bez vlivu některé ze stran.
155. Účastník řízení v rámci Informací trvale přístupných spotřebiteli je povinen stanovit typ dostupné zápůjční úrokové sazby spolu se stručným popisem vlastností stanovené sazby, včetně souvisejících důsledků pro spotřebitele, přičemž účastník řízení tyto informace spotřebiteli jasným a srozumitelným způsobem neposkytl.
156. S námitkou účastníka řízení, že se pro spotřebitelské úvěry na bydlení stanovuje výjimka a zápůjční úroková sazba se považuje za pevnou i tam, kde konkrétní hodnotou při sjednání smlouvy stanovena není, správní orgán nesouhlasí. Správní orgán uvádí, že je nutné interpretovat ustanovení § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru eurokonformně a musí být použit výklad ustanovení nejpříznivější pro spotřebitele¹⁶⁹. A tedy v souladu s recitálem 19 směrnice MCD^{170,171} a v souladu s čl. 4 bod 16 směrnice MCD, který odkazuje na definici zápůjční úrokové sazby v čl. 3 písm. j) směrnice CCD¹⁷², která uvádí, že zápůjční úroková sazba je sazba vyjádřená jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši úvěru. Přičemž čl. 3 písm. k) směrnice CCD dále definuje pevnou zápůjční úrokovou sazbu jako cit.: „věřitel a spotřebitel v úvěrové smlouvě se dohodnou na jedině výpůjční úrokové sazbě po celou dobu trvání úvěrové smlouvy nebo na více výpůjčních úrokových sazbách stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou.“ Zákonodárce uvedeně pak transponoval do ustanovení § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru¹⁷³.

¹⁶⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 23.11.2017, I. ÚS 2063/17.

¹⁷⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010.

¹⁷¹ Cit.: „...z důvodu právní jistoty by měl být právní rámec Unie v oblasti smluv o úvěru na nemovitosti určené k bydlení v souladu s jinými akty Unie, zejména v oblastech ochrany spotřebitele a obezřetnostního dohledu, a měl by je doplňovat. Určité základní definice, včetně definice „spotřebitele“, a „trvalého nosiče“, stejně jako klíčové pojmy používané ve standardních informacích pro označení finančních charakteristik úvěru, včetně „celkové částky splatné spotřebitelem“ a „výpůjční úrokové sazby“, by měly být v souladu s těmi, které jsou stanoveny ve směrnici 2008/48/ES tak, aby totožný pojem označoval stejný typ skutečnosti bez ohledu na to, zda se jedná o spotřebitelský úvěr nebo o úvěr na nemovitosti určené k bydlení. Členské státy by proto měly při provedení této směrnice zajistit důsledné používání a výklad těchto základních definic a klíčových pojmů.“

¹⁷² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS.

¹⁷³ Cit.: „pevnou zápůjční úrokovou sazbou jediná zápůjční úroková sazba sjednaná mezi poskytovatelem a spotřebitelem na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru nebo více zápůjčních úrokových sazeb stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou; nejsou-li ve smlouvě o spotřebitelském úvěru jiném než na bydlení stanoveny všechny zápůjční úrokové sazby, považuje se pro účely

157. Správní orgán k námitkám směřujícím proti zjištěním správního orgánu o nákladech na ocenění nemovitosti uvádí následující. Spotřebitel musí být dostatečně jasně a srozumitelně informován o tom, zda je či není povinen se podílet na nákladech na ocenění nemovitosti a případně v jaké výši. Tvrzení účastníka řízení, že byl spotřebitel ohledně nákladů na ocenění první nemovité věci informován v rámci Informací trvale přístupných spotřebiteli, je nepravdivé, neboť tato informace zde uvedena není.¹⁷⁴ Stejně tak účastník řízení nedoložil, že o těchto nákladech informoval spotřebitele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, když z doložených úvěrových složek informování o nákladech na ocenění první nemovité věci nevyplývá.
158. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení přijaté opatření k nápravě a přihlédl k němu jako k polehčující okolnosti, nicméně ani tato skutečnost nemůže vést k zániku deliktů odpovědnosti účastníka řízení a k naplnění skutkové podstaty přestupku dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru jednoznačně došlo.
159. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že účastník řízení **v období od 14.12.2018 do 28.2.2019¹⁷⁵ postupoval v rozporu s ustanovením § 92 odst. 1 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru**, neboť trvale nezpřístupňoval spotřebiteli jasným a srozumitelným způsobem informaci o typu úrokové sazby a důsledcích souvisejících s typem zápůjční úrokové sazby pro spotřebitele.
160. Z výše uvedených skutečností dále vyplývá, že účastník řízení **ve všech 14 doložených úvěrových případech, tedy v období od 14.12.2018 do 28.2.2019¹⁷⁶ postupoval v rozporu s ustanovením § 92 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru**, neboť trvale nezpřístupňoval spotřebiteli informaci o výši nákladu na ocenění první nemovité věci, když toto ocenění nemovité věci bylo vždy vyžadováno a účastník řízení výši tohoto nákladu znal.
161. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 14.12.2018 do dne 28.2.2019¹⁷⁷ trvale nezpřístupňoval spotřebiteli**
- a) **jasným a srozumitelným způsobem informaci o typu zápůjční úrokové sazby a důsledcích souvisejících s typem zápůjční úrokové sazby pro spotřebitele;**
 - b) **informaci o výši nákladu na ocenění nemovité věci, když toto ocenění nemovité věci bylo vždy vyžadováno a účastník řízení výši tohoto nákladu znal,**
- postupoval tak v rozporu s ustanovením § 92 odst. 1 písm. k) a r) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru.**

ad výrok A. iii)

Evropský standardizovaný informační přehled

Právní úprava

162. Dle ustanovení § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru musí být spotřebiteli před

spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení zápůjční úroková sazba za pevně stanovenou pouze pro dílčí období, pro která jsou zápůjční úrokové sazby stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou sjednanou při uzavření této smlouvy“.

¹⁷⁴ Viz citace v odstavci 141 tohoto rozhodnutí.

¹⁷⁵ Období stanovené dle uveřejnění dokumentu *Informace trvale přístupné spotřebiteli* na webových stránkách účastníka řízení www.hypopujcka.cz.

¹⁷⁶ Období stanovené dle uveřejnění dokumentu *Informace trvale přístupné spotřebiteli* na webových stránkách účastníka řízení www.hypopujcka.cz. Viz spis č.l. 6, DVD-R, soubor: www.hypopujcka.cz_14122018.pdf.

¹⁷⁷ Období dle uveřejnění dokumentu *Informace trvale přístupné spotřebiteli* na webových stránkách účastníka řízení www.hypopujcka.cz.

uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru na bydlení poskytnuty informace uvedené v Příloze č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

a) Celková výše úvěru

Právní úprava

163. Dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) se celkovými náklady spotřebitelského úvěru rozumí cit.: „*veškeré náklady včetně úroků, provizí, daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění a veškerých dalších plateb, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou poskytovateli známy, s výjimkou nákladů na notáře.*“

164. Dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru se celkovou výší spotřebitelského úvěru rozumí cit.: „*souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici.*“

Skutková zjištění

165. Účastník řízení v dokumentu „*Evropský standardizovaný informační přehled*“ (dále jen „ESIP“), který je součástí 14 doložených úvěrových případů¹⁷⁸, uvedl v oddílu 3 s názvem „*Hlavní znaky úvěru*“¹⁷⁹ u položky „*Výše a měna úvěru, který má být poskytnut*“ částku, která je součtem poskytnuté jistiny úvěru a poplatku za zpracování úvěru, a to včetně nákladu na ocenění nemovitosti.

166. Správní orgán zjistil, že spotřebiteli nebyl poskytnut úvěr ve smluvené výši, neboť z něho byla odečtena částka odpovídající výši poplatku za zpracování úvěru, včetně nákladu na ocenění nemovitosti, která byla poukázána přímo na účet č. [REDAKCE] vedený u [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE]. Účastník řízení následně potvrdil, že je majitelem tohoto účtu¹⁸⁰.

167. O celkové výši spotřebitelského úvěru, která mu bude dána k dispozici, měl být spotřebitel informován prostřednictvím dokumentu ESIP. **Podle ustanovení § 3 odst. 2 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru se celkovou výší úvěru rozumí souhrn všech částek, které jsou spotřebiteli dány k dispozici, což ovšem z informace o celkové výši úvěru vylučuje částky, které si účastník řízení účtoval na úhrady nákladů souvisejících s úvěrem a které nejsou spotřebiteli reálně vyplaceny.**

b) Typy zápůjční úrokové sazby

Právní úprava

168. V bodě 6) oddílu „3. Hlavní znaky úvěru“ části B (Pokyny k vyplnění ESIP) Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru je požadováno následující cit.: „*V tomto oddíle musí být uvedeno, zda je zápůjční úroková sazba pevná nebo pohyblivá, a tam, kde je to relevantní, doba, po kterou zápůjční úroková sazba zůstává pevně stanovena, četnost následných přezkoumání a existence horních a dolních hranic variability zápůjční úrokové sazby. Musí být vysvětlen vzorec použitý pro přezkoumání zápůjční úrokové sazby a jeho jednotlivé složky (například referenční sazba, úrokové rozpětí). Věřitel uvede, například prostřednictvím adresy internetových stránek, kde lze o indexech či sazbách použitých ve vzorci zjistit další informace (například o sazbě Euribor nebo referenční sazbě centrální*

¹⁷⁸ Viz Tabulka č. 1.

¹⁷⁹ Odpovídá části A, oddílu 3 Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

¹⁸⁰ Viz email dne 7.1.2019, spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_002395_CNB_650_RE_Zadost_o_informaci.msg.

banky).¹⁸¹

Skutková zjištění

169. Kontrolou dokumentu ESIP ve 14 doložených úvěrových případech správní orgán zjistil, že v oddílu 3 „Hlavní znaky úvěru“, položce „Druh použité úrokové sazby“ je uvedena stejná informace jako v dokumentu Informace trvale přístupné spotřebiteli, která se pak u jednotlivých žadatelů lišila pouze v číselných hodnotách úrokových sazeb, a to např.: „Zápůjční úroková sazba úvěru činí součet *fixní a po celou dobu trvání úvěru neměnné sazby 10,50 % p.a. + 1,03 % pohyblivé sazby PRIBOR* pro prodej depozit se splatností 1 rok (1Y PRIBOR) p.a. platný k 1. dni měsíce předcházejícího měsíci, v němž bude smlouva uzavřena. Výše zápůjční úrokové sazby je závislá na změně referenční sazby PRIBOR. Zápůjční úroková sazba je platná po celou dobu trvání úvěru s tím, že po tuto dobu dochází pouze k průběžné aktualizaci referenční sazby PRIBOR, a to vždy ke dni výročí smlouvy o úvěru, tedy vždy po uplynutí každého následujícího roku ode dne uzavření smlouvy, když rozhodná je výše referenční úrokové sazby PRIBOR určená pro prodej depozit se splatností 1 rok, a to sazba platná k 1. dni měsíce předcházejícího měsíci, v němž nastalo výročí smlouvy. Informace o sazbě 1Y PRIBOR získáte na internetových stránkách www.cnb.cz“¹⁸².
170. Účastník řízení v dokumentu ESIP v oddílu 4 „Úroková sazba a jiné náklady“ pod částí nazvanou „Variabilita úrokové sazby může mít vliv na skutečnou výši RPSN“ uvedl cit.: „Vzhledem k tomu, že Váš úvěr je úvěrem s pohyblivou úrokovou sazbou, skutečná RPSN by se od této RPSN mohla lišit, pokud se úroková sazba k Vašemu úvěru změní.“
171. Účastník řízení poskytoval spotřebitelské úvěry s pohyblivou úrokovou sazbou a neposkytl přitom v celém vzorku 14 doložených úvěrových případů jednotlivým spotřebitelům informace v souladu s požadavky ustanovení § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s Přílohou č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru, části B, oddíl 3, bodu 6), když neuvedl zcela jasnou informaci o tom, že je dotčený spotřebitelský úvěr sjednán s pohyblivou úrokovou sazbou a neuvedl existenci horních a dolních hranic variability zápůjční úrokové sazby.

c) Předčasné splacení úvěru

Právní úprava

172. V bodě 8) oddílu „3. Hlavní znaky úvěru“ části B (Pokyny k vyplnění ESIP) Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru je požadováno následující cit.: „Celková částka ke splacení odpovídá celkové částce, kterou má spotřebitel zaplatit. Je vyjádřena jako součet celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru. Není-li zápůjční úroková sazba stanovena pevně na celou dobu trvání smlouvy, musí být zvyrazněno, že je tato částka pouze ilustrativní a může se změnit, zejména v závislosti na změnách v zápůjční úrokové sazbě.“
173. Dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. c) se celkovou částkou, kterou má spotřebitel zaplatit rozumí cit.: „součet celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru.“
174. Dle ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru cit.: „Pro případ

¹⁸¹ V souvislosti s pohyblivou zápůjční úrokovou sazbou musí být v dokumentu ESIP dále uvedeny mj. i informace dle bodu 2) oddílu „4. Úroková sazba a jiné náklady“ části B (Pokyny k vyplnění ESIP) Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru a dle bodu 4 oddílu 6 části B (Pokyny k vyplnění ESIP) Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

¹⁸² Viz ESIP přiložený k jednotlivým doloženým úvěrovým případům, které jsou obsahem CD, které je založeno ve správním spise. Např. spis, č.l. 5, CD-R soubor: 2018_147163_CNB_650_vyjádření k výzvě č.2.zfo, příloha: 1 [redacted] b ESIP.pdf.

předčasného splacení spotřebitelského úvěru má věřitel právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením.“ A dle odst. 6 téhož ustanovení cit.: „Spotřebiteli, který sdělí poskytovateli svůj úmysl spotřebitelský úvěr na bydlení předčasně splatit, poskytovatel bez zbytečného odkladu poskytne za účelem zvážení důsledků předčasného splacení a) vyčíslení dlužné částky, kterou bude muset spotřebitel v případě předčasného splacení zaplatit, s rozdělením na jistinu, úrok a další náklady spojené s předčasným splacením, b) údaje o výši náhrady nákladů poskytovatele podle odstavce 2 s uvedením veškerých předpokladů pro její výpočet a c) informaci o dalších důsledcích předčasného splacení pro spotřebitele, včetně informace o tom, za jakých podmínek nesmí věřitel požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení podle odstavce 3.“

175. V oddílu 9. „Předčasné splacení“ části B (Pokyny k vyplnění ESIP) Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru je požadováno následující cit.: „1) Věřitel musí uvést, za jakých podmínek může spotřebitel úvěr předčasně zcela či z části splatit. 2) V oddíle týkajícím se poplatků za předčasné splacení musí věřitel upozornit spotřebitele na jakékoli poplatky za předčasné splacení nebo jiné náklady, které je třeba uhradit v případě předčasného splacení za účelem odškodnění věřitele, a pokud možno musí uvést jejich výši. V případech, kdy by výše odškodnění závisela na různých faktorech, jako je splacená částka nebo úroková sazba převažující v okamžiku předčasného splacení, musí věřitel specifikovat, jak se toto odškodnění vypočítá, a uvést maximální možnou výši tohoto poplatku, nebo pokud to není možné, ilustrativní příklad, na němž spotřebitel uvidí výši odškodnění při různých možných scénářích.“

Skutková zjištění

176. Kontrolou dokumentu ESIP ve 14 doložených úvěrových případech správní orgán zjistil, že v oddílu 7 „Předčasné splacení úvěru“ je u položky „Poplatek za předčasné splacení“ uvedena tato informace cit.: „S mimořádnou splátkou bude navíc uhrazena částka odpovídající náhradě účelně vynaložených nákladů, které vzniknou v souvislosti s předčasným splacením. Jejich výši Vám předem sdělíme.“

177. Takové poskytnutí informací spotřebiteli **neodpovídá požadavkům Přílohy č. 4 k zákonu o spotřebitelském úvěru, části B, oddílu 9 Předčasné splacení, neboť dle této musí být jednotlivým spotřebitelům poskytnuta informace, jaké poplatky nebo náklady budou muset hradit v případě předčasného splacení a výše jednotlivých poplatků, nákladů a v případech, kdy to nebylo možné, informaci o metodě jejich výpočtu.**

Vyjádření účastníka řízení

178. Účastník řízení k výše uvedeným zjištěním správního orgánu ve Vyjádření účastníka řízení uvedl, že si není vědom, jakého konkrétního porušení se dopustil, neboť jej správní orgán nespecifikoval. Jelikož dle ustanovení § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru se dopustí přestupku ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr tím, že nesplní některou z povinností týkajících se poskytnutí nebo vysvětlení předmluvních informací podle ustanovení § 94 až 100 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení tak cit.: „v tomto případě neví, jaké porušení zákona se mu klade za vinu a není proto možné se k tomuto nedůvodnému podezření jakkoliv blíže vyjádřit“, když správní orgán nekonkretizoval, které ustanovení účastník řízení porušil.

179. Účastník řízení uvedl, že se ke zjištěním správního orgánu vyjádřil již v Námitkách proti

protokolu o kontrole, které byly správním orgánem zamítnuty jako nedůvodné. Námitky dle účastníka řízení byly věcné a odůvodněné a bylo zřejmé, proti jakému kontrolnímu zjištění směřují, postup správního orgánu tak účastník řízení označil za nezákonný s následkem krácení práv účastníka řízení.

180. Dále účastník řízení avizoval přijetí opatření a tedy zavedení v dokumentu ESIP v bodě 3 informací cit.: „*Jistina úvěru bude poskytnuta bezhotovostním převodem a čerpána dle Vašich pokynů na bankovní účty uvedené v úvěrové smlouvě. Z poskytnuté jistiny s Vaším souhlasem budou rovněž bezhotovostním převodem uhrazeny náklady na zpracování úvěru.*“

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

181. Správní orgán k účastníkem řízení namítanému neuvedení konkrétního porušení uvádí, že správní orgán v odstavci 38 Oznámení o zahájení řízení jasně uvedl, že účastník řízení cit.: „*postupoval v rozporu s ustanovením § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s Přílohou č. 4 tohoto zákona, neboť neposkytl ve 14 doložených úvěrových případech dostatečné informace (i) o celkové výši úvěru, (ii) o druhu použité úrokové sazby a (iii) o předčasném splacení úvěru...*“ Námitka účastníka řízení tak není důvodná a účastník řízení se mohl k podezření uvedenému v části III. Evropský standardizovaný informační přehled Oznámení o zahájení řízení jakkoliv blíže vyjádřit.
182. K účastníkem řízení namítanému nezákonnému postupu při vypořádání Námitky proti protokolu o kontrole správním orgánem správní orgán odkazuje na své vyjádření v odstavci 151 a 152 tohoto rozhodnutí.
183. Správní orgán v obecné rovině uvádí, že ESIP je listinou obsahující předmluvní informace ke spotřebitelským úvěrům na bydlení (všechny podstatné informace o navrženém úvěru, zejména výši úvěru, způsob a frekvenci splácení, RPSN a celkové náklady spojené s úvěrem na bydlení, ale také poznámky o důležitých právních aspektech), který má sloužit pro co největší zajištění ochrany spotřebitele, neboť obsahuje přehled podmínek pro zvažovanou úvěrovou smlouvu a podstatné informace k úvěru. Cílem dokumentu ESIP je také možnost spotřebitele porovnat nabídky dalších poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, díky čemuž spotřebitel může zvolit nabídku pro něj nejvýhodnější. Správní orgán konstatuje, že účastník řízení neinformoval spotřebitele v rámci dokumentu ESIP ohledně celkové výše úvěru, typu zápůjční úrokové sazby, ani ohledně podmínek předčasného splacení úvěru.
184. Správní orgán dále k celkové výši úvěru uvádí, že účastník řízení je povinen poskytnout spotřebiteli informace před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, jednou z těchto informací je právě celková výše úvěru, kterou se rozumí dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru strop peněžních prostředků, které bude moci spotřebitel na základě smlouvy o spotřebitelském úvěru čerpat. Účastník řízení je povinen poskytnout částku označenou za celkovou výši úvěru k dispozici spotřebiteli a nelze tak za celkovou výši spotřebitelského úvěru považovat částku, kterou spotřebitel nemůže fakticky čerpat, a tedy částka započítaná do celkové výše úvěru, která však byla převedena přímo na bankovní účet účastníka řízení, nebyla spotřebitelem fakticky čerpána. Účastník tedy řádně neinformoval spotřebitele ohledně celkové výše úvěru.
185. Spotřebitel musí být v souvislosti s jeho právem ochrany spotřebitele před uzavřením smlouvy o úvěru zároveň mj. řádně informován o podmínkách předčasného splacení úvěru, zejména tedy informován o nákladech, které bude povinen poskytovateli úvěru (věřiteli) uhradit.

186. S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 18.12.2017 do dne 6.9.2018¹⁸³ postupoval v rozporu s ustanovením § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s Přílohou č. 4 tohoto zákona, neboť neposkytl v celém vzorku 14 doložených úvěrových případů dostatečné informace o

- a) celkové výši úvěru, která měla být dána spotřebiteli k dispozici,
- b) typu použité úrokové sazby a
- c) předčasném splacení úvěru, tedy o poplatcích nebo nákladech souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, příp. o metodě jejich výpočtu, nelze-li je vyjádřit jejich konkrétní výši,

čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru.

ad výrok A. iv) a v)

Předčasné splacení úvěru

Právní úprava

187. Dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru zavede a udržuje nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a z hlediska dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.

188. Dle ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru pravidla a postupy podle ustanovení § 15 odst. 1 tohoto zákona zahrnují řádné administrativní a účetní postupy, pod které je nutné, s odkazem na benchmark č. 3/2016¹⁸⁴, zahrnout i pravidla pro případy, kdy spotřebitel předčasně splatí spotřebitelský úvěr.

189. Spotřebitel je podle ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

190. Pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru má věřitel dle ustanovení § 117 odst. 2 právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením.

191. Dle ustanovení § 117 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru věřitel nesmí požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení podle odstavce 2, pokud předčasné splacení bylo provedeno a) v rámci plnění z pojištění určeného k zajištění splacení spotřebitelského úvěru, b) u spotřebitelského úvěru poskytnutého formou možnosti přecherpání, c) v období, pro které není stanovena pevná zápůjční úroková sazba, d) u spotřebitelského úvěru na bydlení do 3 měsíců poté, co poskytovatel spotřebiteli sdělil novou výši zápůjční úrokové sazby podle § 102 odst. 3, e) u spotřebitelského úvěru na bydlení v důsledku úmrtí,

¹⁸³ Datum dle uzavření první a poslední smlouvy ze 14 doložených úvěrových případů ([] a [] a spolužadatel []).

¹⁸⁴ Viz https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf.

dlouhodobé nemoci nebo invalidity spotřebitele v postavení dlužníka ze smlouvy o spotřebitelském úvěru na bydlení, nebo jeho manžela nebo partnera, pokud tato skutečnost vede k výraznému snížení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr na bydlení, nebo f) u spotřebitelského úvěru na bydlení do 25 % celkové výše spotřebitelského úvěru během 1 měsíce přede dnem výročí uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru na bydlení. Česká národní banka vydala k problematice předčasného splacení výkladové stanovisko, které je přístupné na <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-07>.

ad výrok A. iv)

Zavedení pravidel a postupů při předčasném splacení spotřebitelského úvěru

Skutková zjištění

192. Účastník řízení v rámci kontroly předložil správnímu orgánu dokumenty, ze kterých vyplynulo, že v případě žádosti spotřebitele o předčasné splacení úvěru konstruuje účastník řízení výpočet nákladů souvisejících s předčasným splacením podle „Směrnice č.: S-31 Pravidla pro stanovení účelně vynaložených nákladů při předčasném splacení úvěru“ (dále jen „Směrnice S-31“)¹⁸⁵ „jako součet částky administrativních nákladů, částky nákladů na zprostředkování úvěru a částky nákladů na ocenění.“¹⁸⁶ Nejen, že účastník řízení požadoval náhradu nákladů, které mu nevznikly v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru spotřebitelem (náklady na zprostředkování úvěru a náklady na ocenění nemovitosti), ale zároveň požadoval náhradu účelně vynaložených nákladů za předčasné splacení u spotřebitelského úvěru sjednaného s pohyblivou úrokovou sazbou¹⁸⁷.
193. Směrnice S-31 nabyla účinnosti dne 26.2.2018 a správnímu orgánu byla předložena až v rámci Kontroly. Směrnice S-31 tedy nebyla správním orgánem posuzována v rámci řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.¹⁸⁸
194. Účastník řízení přijetím Směrnice S-31 zavedl pravidla, na jejichž základě požadoval náhradu nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru v rozporu s požadavky ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru a současně ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) téhož zákona (viz přestupek rozebraný v kapitole ad výrok A. v) tohoto rozhodnutí).

Vyjádření účastníka řízení

195. Účastník řízení namítá ve Vyjádření účastníka řízení, že správní orgán nespecifikoval, jakého konkrétního porušení se účastník řízení dopustil, když správní orgán konstatoval důvodné podezření, že účastník řízení minimálně v období od 26.2.2018 do 1.3.2019 porušil ustanovení § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť nezavedl pravidla a postupy, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru.

¹⁸⁵ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_139281_CNB_650_vyjádření k výzvě.zfo, příloha: I_8_S-31_Pavidla_pro_vypocet_ucelne_vynalozenych_nakladu.docx.

¹⁸⁶ Viz strana 5, kapitola 3.4 „Celková výše účelně vynaložených nákladů“ Směrnice č. S-31.

¹⁸⁷ Blíže k typu zápůjční úrokové sazby viz kapitola ad výrok A. ii) Trvale přístupné informace podkapitola a) Typy zápůjční úrokové sazby a kapitola ad výrok A. iii) Evropský standardizovaný informační přehled podkapitola b) Typy zápůjční úrokové sazby.

¹⁸⁸ Vyplyvá z úřední činnosti správního orgánu, konkrétně ze správního spisu vedeného správním orgánem pod sp. zn. S-SP-2017/00313/CNB/571.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

196. Správní orgán k účastníkem řízení namítanému nespecifikování konkrétního porušení účastníka řízení uvádí, že toto porušení bylo specifikováno v odstavci 46 a 47 Oznámení o zahájení řízení.
197. Na základě výše uvedených skutečností správní orgán zjistil, že účastník řízení přijetím Směrnice S-31, nezavedl postupy a pravidla, jež jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru tak, jak mu ukládá ustanovení § 15 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, respektive byla zavedena pravidla, na jejichž základě účastník řízení požadoval po výše uvedených spotřebitelích náhradu nákladů za předčasné splacení v rozporu s požadavky ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.
198. Zároveň účastník řízení mezi účelně vynaložené náklady za předčasné splacení úvěru ve smyslu ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, které vznikly v souvislosti s předčasným splacením úvěru, v rozporu se zákonem započítává provize vyplacené zprostředkovateli (náklad vynaložený ke vzniku právního vztahu)¹⁸⁹ a náklady na ocenění nemovitosti (úkon související se zajištěním úvěru), tj. náklady, které vznikly v souvislosti s uzavřením smlouvy o úvěru¹⁹⁰.
199. S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 26.2.2018 do dne 1.3.2019¹⁹¹ porušil ustanovení § 15 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť nezavedl postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když zavedl pravidla, na jejichž základě požadoval náhradu nákladů za předčasné splacení úvěru s pohyblivou úrokovou sazbou, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

ad výrok A. v)

Úhrada nákladů za předčasné splacení úvěru

Skutková zjištění

200. Správní orgán zjistil celkem ve čtyřech případech (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 27.4.2017 [REDAKCE] a spolužadatelé [REDAKCE] a [REDAKCE]¹⁹², smlouva č. [REDAKCE] ze dne 16.11.2017 [REDAKCE]¹⁹³, smlouva č. [REDAKCE] ze dne 1.8.2017 [REDAKCE] a spolužadatelka [REDAKCE]¹⁹⁴ a smlouva č. [REDAKCE] ze dne 9.2.2018 [REDAKCE]¹⁹⁵) předčasného splacení spotřebitelského úvěru, že účastník řízení vyčíslil celkovou výši nákladů souvisejících s předčasným splacením úvěru částkou, sestávající se z administrativně vynaložených nákladů (dále se sestávající z paušálního poplatku a poplatku za potvrzení o zániku zástavního práva), nákladů za zprostředkování úvěru a nákladů na ocenění předmětu zajištění. Ve všech uvedených případech se přitom jednalo o spotřebitelský úvěr na bydlení s pohyblivou úrokovou sazbou¹⁹⁶. Účastník řízení tedy jednal v rozporu s ustanovením § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. A současně účastník řízení jednal v rozporu s ustanovením § 117 odst. 2 zákona

¹⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 861/2006, ze dne 22.4.2008.

¹⁹⁰ Ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je nutné vykládat v souladu s recitálem 66 a čl. 25 směrnice MCD.

¹⁹¹ Období od zavedení Směrnice S-31 do odeslání Protokolu o kontrole účastníku řízení.

¹⁹² Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_015881_CNB_650_Smlouva_o_uveru_c_[REDAKCE]_a_c_[REDAKCE].msg, příloha: [REDAKCE] US [REDAKCE].pdf.

¹⁹³ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_015881_CNB_650_Smlouva_o_uveru_c_[REDAKCE]_a_c_[REDAKCE].msg, příloha: [REDAKCE] US [REDAKCE].pdf.

¹⁹⁴ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147133_CNB_650_vyjádření_k_výzvě_č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] c 1 US.pdf.

¹⁹⁵ Spis č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření_k_výzvě_č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] c US.pdf.

¹⁹⁶ Viz odstavec 153 a násl. tohoto rozhodnutí.

o spotřebitelském úvěru, neboť požadoval náhradu nákladů, které nevznikly v souvislosti s předčasným splacením úvěru spotřebitelem.

201. U smlouvy č. [REDAKCE] [REDAKCE] vyčíslil účastník řízení celkovou výši nákladů, které měly souviset s předčasným splacením úvěru na 27 927,62 Kč, a to administrativně vynaložené náklady 2 200 Kč (paušální poplatek 700 Kč + potvrzení o zániku zástavního práva 1 500 Kč), náklady na zprostředkování úvěru 22 233,75 Kč a náklady na ocenění předmětu zajištění 3 493,87 Kč (nesplacená jistina úvěru činila 730 023,59 Kč)¹⁹⁷.
202. U smlouvy č. [REDAKCE] [REDAKCE] vyčíslil účastník řízení celkovou výši nákladů, které měly souviset s předčasným splacením úvěru na 9 165,41 Kč, a to administrativně vynaložené náklady 2 200 Kč (paušální poplatek 700 Kč + potvrzení o zániku zástavního práva 1 500 Kč), náklady na zprostředkování úvěru 3 148,75 Kč a náklady na ocenění předmětu zajištění 3 816,66 Kč (nesplacená jistina úvěru činila 108 200,45 Kč)¹⁹⁸.
203. U smlouvy č. [REDAKCE] [REDAKCE] vyčíslil účastník řízení celkovou výši nákladů, které měly souviset s předčasným splacením úvěru na 42 900,83 Kč, a to administrativně vynaložené náklady 2 200 Kč (paušální poplatek 700 Kč + potvrzení o zániku zástavního práva 1 500 Kč), náklady na zprostředkování úvěru 35 636,15 Kč a náklady na ocenění předmětu zajištění 5 064,58 Kč (nesplacená jistina úvěru činila 1 333 268,45 Kč)¹⁹⁹.
204. U smlouvy č. [REDAKCE] [REDAKCE] vyčíslil účastník řízení celkovou výši nákladů, které měly souviset s předčasným splacením úvěru na 31 520,82 Kč, a to administrativně vynaložené náklady 2 200 Kč (paušální poplatek 700 Kč + potvrzení o zániku zástavního práva 1 500 Kč), náklady na zprostředkování úvěru 24 591,66 Kč a náklady na ocenění předmětu zajištění 4 729,16 Kč (nesplacená jistina úvěru činila 520 101,69 Kč)²⁰⁰.

Vyjádření účastníka řízení

205. Účastník řízení ve Vyjádření účastníka řízení namítl, že správní orgán dovozuje porušení tohoto ustanovení z typu zápůjční úrokové sazby. Účastník řízení opakovaně uvádí, že se jedná o spotřebitelské úvěry na bydlení, u kterých je sjednána pevná zápůjční úroková sazba, a proto nebyla naplněna skutková podstata přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. w) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť je oprávněn poplatek za předčasné splacení spotřebitelského úvěru účtovat.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

206. Správní orgán uvádí, že účastník řízení neoprávněně účtuje poplatek za předčasné splacení úvěru, neboť se jedná o úvěry, u kterých je sjednána pohyblivá zápůjční úroková sazba (blíže viz stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace v podkapitole a) Typy zápůjční úrokové sazby kapitoly ad výrok A. ii)). Na základě ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru věřitel nesmí požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení podle odstavce 2 tohoto ustanovení, pokud předčasné splacení bylo provedeno v období, pro které není stanovena pevná zápůjční úroková sazba. Toto ustanovení tak definuje situaci, kdy věřitel nesmí v období, pro které není stanovena pevná zápůjční úroková sazba požadovat ani náhradu nákladů za předčasné splacení podle odstavce 2. Nastane-li tato situace, je vyloučen nárok věřitele na náhradu nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru, a to nezávisle na jejich povaze

¹⁹⁷ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147094_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] k komunikace3.pdf.

¹⁹⁸ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147133_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] k komunikace2.pdf a soubor: 2019_001172_CNB_650_FW_Doplňení_dokumentace.msg.

¹⁹⁹ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_001172_CNB_650_FW_Doplňení_dokumentace.msg, příloha: [REDAKCE] [REDAKCE] Vyčíslení k 31 12 18.pdf.

²⁰⁰ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: soubor: 2019_001172_CNB_650_FW_Doplňení_dokumentace.msg, příloha: [REDAKCE] [REDAKCE] Vyčíslení k 31 12 18.pdf.

a odůvodnění.

207. Správní orgán k nákladům za předčasné splacení úvěru uvádí, že i za předpokladu, že by účastník sjednával s jednotlivými spotřebiteli pevnou zápůjční úrokovou sazbu, musel by v případě předčasného splacení úvěru při účtování nákladů postupovat v souladu s požadavky ustanovení § 117 odst. 2 a 6²⁰¹ zákona o spotřebitelském úvěru, tedy mohl by si účtovat pouze účelně vynaložené náklady, které mu vznikly v souvislosti s předčasným splacením. Účastník řízení by tak nemohl účtovat náklady za předčasné splacení úvěru dle svého vnitřního předpisu „*Směrnice č. S-31 Pravidla pro stanovení účelně vynaložených nákladů při předčasném splacení úvěru*“ strana 5 kapitola „*Celková výše účelně vynaložených nákladů při předčasném splacení úvěru*“, ve kterém je konstruován výpočet nákladů souvisejících s předčasným splacením úvěru tak, že jde o součet částky administrativních nákladů, částky nákladů na zprostředkování úvěru a částky nákladů na ocenění, neboť pod pojem účelně vynaložené náklady za předčasné splacení úvěru ve smyslu ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, které vznikly v souvislosti s předčasným splacením úvěru, nelze subsumovat náklad na zprostředkování úvěru (provize vyplacená zprostředkovateli ze strany poskytovatele spotřebitelského úvěru) ani náklad na ocenění nemovitosti (vznikající v souvislosti s uzavřením smlouvy o úvěru)²⁰², jelikož se nejedná o náklady, které vznikly v souvislosti s předčasným splacením úvěru.
208. S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v případě úvěrové smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 9.2.2018 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 1.8.2017 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 27.4.2017 [REDAKCE] a spolužadatelů [REDAKCE] a [REDAKCE] a smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 16.11.2017 [REDAKCE], postupoval v rozporu s ustanovením § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť v uvedených případech požadoval po spotřebiteli náhradu nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru sjednaného s pohyblivou úrokovou sazbou, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. w) zákona o spotřebitelském úvěru.

ad výrok A. vi)

Přezjištění

Právní úprava

209. Dle ustanovení § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být k okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky. To neplatí v případě spotřebitelského úvěru na bydlení podle § 2 odst. 2 písm. b) nebo c) a v případě, že koupě nebo zachování vlastnictví předmětu zajištění je financováno spotřebitelským úvěrem jiným než na bydlení zajištěným tímto předmětem.²⁰³
210. Dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru je spotřebitelským úvěrem na bydlení spotřebitelský úvěr zajištěný nemovitou věcí nebo věcným právem

²⁰¹ § 117 odst. 6 zákona o spotřebitelském úvěru cit.: „Spotřebiteli, který sdělí poskytovateli svůj úmysl spotřebitelský úvěr na bydlení předčasně splatit, poskytovatel bez zbytečného odkladu poskytne za účelem zvážení důsledků předčasného splacení a) vyčíslení dlužné částky, kterou bude muset spotřebitel v případě předčasného splacení zaplatit, s rozdělením na jistinu, úrok a další náklady spojené s předčasným splacením, b) údaje o výši náhrady nákladů poskytovatele podle odstavce 2 s uvedením veškerých předpokladů pro její výpočet a c) informaci o dalších důsledcích předčasného splacení pro spotřebitele, včetně informace o tom, za jakých podmínek nesmí věřitel požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení podle odstavce 3.“

²⁰² Ustanovení § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je nutné vykládat v souladu s recitálem 66 a čl. 25 směrnice MCD.

²⁰³ Toto ustanovení tak platí i na spotřebitelský úvěr na bydlení zajištěný nemovitou věcí nebo věcným právem k nemovité věci, a to dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, který účastník řízení poskytuje.

k nemovité věci.

211. Dle ustanovení § 113 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že je-li k zajištění spotřebitelského úvěru užitá nemovitá věc nebo věcné právo k nemovité věci, může mít toto zajištění pouze formu zástavního práva; k jiným ujednáním, jejichž účelem je zajištění spotřebitelského úvěru, se nepřihlíží.

212. Dle ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru se při oceňování předmětu zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení předmět zajištění ocení cenou obvyklou nebo tržní hodnotou podle zákona upravujícího oceňování majetku. Ocenění předmětu zajištění musí být nestranné a objektivní a musí být zaznamenáno v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat. Osoby provádějící ocenění předmětu zajištění musí být důvěryhodné, odborně způsobilé a dostatečně nezávislé na procesu poskytování spotřebitelského úvěru.²⁰⁴

Skutková zjištění

213. Správní orgán zjistil při kontrole 14 doložených úvěrových případů²⁰⁵, že celkem v pěti případech zajistil účastník řízení předmětné pohledávky nemovitostmi, jejichž hodnota stanovená na základě ocenění²⁰⁶ byla nepoměrně vyšší než poskytnutá jistina předmětných úvěrů, neboť

- i) [redacted] byla poskytnuta jistina ve výši 400 000 Kč. Na základě ocenění předmětu zajištění ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena cena obvyklá podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o oceňování majetku“), ve výši 2 500 000 Kč²⁰⁷;
- ii) [redacted] byla poskytnuta jistina ve výši 50 000 Kč²⁰⁸. Na základě ocenění předmětu zajištění ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena cena obvyklá podle zákona o oceňování majetku ve výši 4 000 000 Kč²⁰⁹;
- iii) [redacted] a spolužadatel [redacted] byla poskytnuta jistina ve výši 800 000 Kč. Na základě ocenění předmětu zajištění ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena cena obvyklá podle zákona o oceňování majetku ve výši 4 000 000 Kč²¹⁰;
- iv) [redacted] a spolužadatel [redacted] byla poskytnuta jistina ve výši 150 000 Kč. Na základě ocenění předmětu zajištění ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena cena obvyklá podle zákona o oceňování majetku ve výši 1 420 000 Kč²¹¹;
- v) [redacted] a spolužadatelce [redacted] byla poskytnuta jistina ve výši

²⁰⁴ Příslušné ustanovení bylo novelizováno a v současnosti zní cit.: „Při oceňování předmětu zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení se předmět zajištění ocení cenou obvyklou nebo tržní hodnotou podle zákona upravujícího oceňování majetku. Ocenění předmětu zajištění musí být nestranné a objektivní a musí být zaznamenáno v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat. Osoby provádějící ocenění předmětu zajištění musí být důvěryhodné, odborně způsobilé a dostatečně nezávislé na procesu poskytování spotřebitelského úvěru.“

²⁰⁵ Viz Tabulka č. 1.

²⁰⁶ Dle ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena obvyklá cena podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁷ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147138_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [redacted] d odhad zajisteni.pdf.

²⁰⁸ Zůstatek předchozího úvěru [redacted] u účastníka řízení činil v době poskytnutí stávajícího úvěru 260 000 Kč. Celková výše pohledávky z obou úvěrů tedy k datu uzavření nové smlouvy byla 310 000 Kč.

²⁰⁹ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147128_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [redacted] d odhad zajisteni.pdf.

²¹⁰ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [redacted] d odhad zajisteni.pdf.

²¹¹ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147155_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [redacted] d odhad zajisteni.pdf.

300 000 Kč. Na základě ocenění předmětu zajištění ve smyslu ustanovení § 113 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru byla stanovena cena obvyklá podle zákona o oceňování majetku ve výši 1 520 000 Kč²¹²;

214. Správní orgán dodává, že nepoměru mezi výší zajišťované pohledávky a hodnotou předmětu zástavy si byl účastník řízení před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru se spotřebitelem [REDAKCE] a [REDAKCE] vědom. Účastník řízení v záznamech z komunikace s uvedenými spotřebiteli uvedl cit.: „*nepoměr zástavy → jinou nem. nemá, s úvěrem souhlasí*“, resp. „*nepoměr → klienti chtějí, jiná zajištění nemají*“.²¹³
215. Správní orgán dále ze 14 doložených úvěrových případů zjistil, že účastník řízení vedle zástavního práva k nemovitosti standardně sjednával i zákaz dalšího zatížení nemovitosti ve smyslu ustanovení § 1761 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů²¹⁴, a to ve všech zástavních smlouvách (kapitola V. *Zajištění úvěru*, odst. 2) bez zápisu do katastru nemovitostí, což účastník řízení potvrdil při kontrolním pohovoru.²¹⁵
216. Z výše uvedených skutečností tedy vyplynulo, že účastník řízení ve všech výše popsáných případech (i) sjednal zástavní právo k nemovitosti k zajištění pohledávky ze smlouvy o spotřebitelském úvěru, (ii) obligačně sjednal zákaz dalšího zatížení nemovitosti a (iii) toto zajištění bylo v okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky. Správní orgán tak konstatuje, že kumulaci těchto ujednání došlo k přezajištění spotřebitelského úvěru, a tedy ke značnému nepoměru, který nastal mezi smluvními stranami.

Vyjádření účastníka řízení

217. Účastník řízení ke kapitole VII. *Přezajištění* Oznámení o zahájení řízení ve Vyjádření účastníka řízení uvedl, že vylučuje porušení principu zodpovědného úvěrování a při poskytování úvěrů oproti zástavě v žádném případě nespolehá na výnos z prodeje zástavy při vědomí, že dlužník nebude úvěr schopen splácet. Účastník řízení zdůrazňuje dodržování zásady zodpovědného úvěrování dle ustanovení § 85 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Cit.: „*Účastník řízení se primárně nespolehá na očekávanou realizaci zajištění a úvěry poskytuje pouze tehdy, neshledá-li důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele úvěr splácet a splatit.*“ Dále účastník řízení uvedl cit.: „*V situaci, kdy spotřebitel nedisponuje žádnou jinou nemovitostí, kterou by mohl využít ke zřízení zástavního práva a současně je lustrován jakožto úvěruschopný, není dle účastníka řízení vyloučeno, aby byla předmětem zástavy nemovitost, jejíž hodnota je podstatně vyšší než poskytovaný úvěr. Nutit spotřebiteli vyšší úvěr a tím i vyšší míru zadlužení jen z toho důvodu, že nabízené zajištění, které je jediné možné, má vyšší hodnotu, považuje účastník řízení za porušení základní povinnosti odborné péče.*“
218. Účastník řízení dále odkázal na obsah důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru, dle které zákaz dalšího zatížení nemovitosti není považován za zvláštní druh zajištění, nýbrž za vedlejší ujednání k zajištění spotřebitelského úvěru, a tudíž není zákaz dalšího zatížení nemovitosti zákonem o spotřebitelském úvěru zapovězen. Přičemž účastník řízení

²¹² Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147107_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] d odhad zajisteni.pdf.

²¹³ Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2018_147138_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] k komunikace.pdf a soubor: 2018_147173_CNB_650_vyjádření k výzvě č2.zfo, příloha: 1 [REDAKCE] k komunikace.pdf.

²¹⁴ Cit.: „*Zákaz zatížení nebo zcizení věci působí jen mezi stranami, pokud nebyl zřízen jako věcné právo. Takový zákaz je platný, pokud byl zřízen na dobu trvání svěrenského fondu, svěrenského nástupnictví, zastoupení nebo na jinou určitou a přiměřenou dobu v takovém zájmu strany, který je hodný právní ochrany.*“

²¹⁵ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [REDAKCE] [REDAKCE] 1.MP3, čas od 15:54 do 19:32.

vedl, že sjednával zákaz zatížení v podobě práva obligačního, nikoliv věcného, a proto není zákonem o spotřebitelském úvěru zapovězen.

219. Účastník řízení přes výše uvedené přijal opatření k nápravě a upravil Směrnici S-19 tak, že umožnil zřízení dalšího zatížení nemovitosti v případech, kdy je LTV²¹⁶ nižší než 25 %.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

220. Správní orgán nepopírá, že v případě, že spotřebitel nedisponuje žádnou jinou nemovitou věcí, nelze spotřebiteli vnucovat vyšší úvěr, příp. není možné požadovat po účastníku řízení odmítnutí poskytnutí úvěru. Nicméně účastník řízení nesmí nastolovat nerovnováhu mezi postavením smluvních stran dalším zajištěním úvěru. Sjednáním zákazu zatížení nemovitosti, které zásadním způsobem omezuje dispoziční právo vlastníka s jeho věcí²¹⁷, byť se jedná o vedlejší ujednání k zajištění spotřebitelského úvěru, dochází k přezajištění takového úvěru. Smyslem institutu zákazu zatížení nemovitosti je zvýšení ochrany práv věřitele, a tedy zajištění jím poskytnutého úvěru.

221. Správní orgán k výše uvedenému dodává, že zákaz zatížení může být sjednán pouze na přiměřenou dobu a v takovém zájmu, který je hodný právní ochrany (zájem věřitele na uspokojení pohledávky). Omezení má být přiměřené dluhu, který utvrzuje, co do doby, rozsahu atp. K tomuto správní orgán dodává, že kumulovaná zajišťovací ujednání mezi účastníkem řízení a spotřebiteli lze považovat za nepřiměřenou smluvní podmínku a způsobují tak významnou nerovnováhu v postavení smluvních stran. Dle názoru správního orgánu se jedná o nepřiměřené ujednání²¹⁸, neboť dochází ke zneužití postavení silnější strany (účastník řízení) na úkor slabší strany (spotřebitel), tedy by k němu v soukromoprávních sporech nebylo přihlíženo, což připustil ve svém vyjádření i účastník řízení.

222. Jedním ze základních účelů zákona o spotřebitelském úvěru je posílení postavení a ochrana spotřebitelů a posílení zásady zodpovědného úvěrování. Účastník řízení musí současně respektovat požadavek odborné péče, který znamená, že věřitel má jednat jako profesionál v příslušné oblasti, musí vědět, co vše je nutné zohlednit, a když tak nejedná, porušuje zákon. Účastník řízení by tak měl posuzovat jednotlivé případy individuálně a zohledňovat veškeré skutečnosti.

223. Jako příklad správní orgán uvádí případ [REDAKCE], kdy došlo k poskytnutí úvěru ve výši 50 000 Kč se zastavením nemovitosti o hodnotě ve výši 4 000 000 Kč, tedy ve zjevném nepoměru, kdy současně došlo ke sjednání zákazu dalšího zatížení této nemovitosti. Je zde tedy hrubý nepoměr mezi postavením účastníka řízení a spotřebitelky, přičemž jak je uvedeno výše, smyslem zákona o spotřebitelském úvěru je ochrana spotřebitelů.

224. Správní orgán konstatuje, že bere na vědomí přijetí nápravného opatření účastníkem řízení.

225. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 2.3.2018 do dne 6.9.2018 v případě úvěrové smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 24.8.2018 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 2.3.2018 [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 6.9.2018 [REDAKCE] a spolužadatele [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 21.6.2018 [REDAKCE] a spolužadatele [REDAKCE], smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 7.6.2018 [REDAKCE] a spolužadatelky [REDAKCE]²¹⁹, postupoval v rozporu**

²¹⁶ Poměr mezi hypotečním úvěrem a hodnotou zastavené nemovitosti.

²¹⁷ Zákaz zatížení zakládá povinnost vlastníka nemovitosti nezřídít na základě svého právního jednání k věci žádné věcné právo (typicky zástavní právo, právo služebnosti – věcná břemena, předkupní právo, právo zákazu zcizení apod.).

²¹⁸ Ve smyslu ustanovení § 1815 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁹ Období stanoveno dle uzavření úvěrových smluv v daných 5 úvěrových případech ze 14 doložených úvěrových případů.

s ustanovením § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť s jednotlivými spotřebiteli uzavřel smlouvu o spotřebitelském úvěru na bydlení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru s hodnotou zajišťované pohledávky, která byla v okamžiku uzavření smlouvy ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě předmětu zástavy a zároveň došlo k přezajištění spotřebitelského úvěru tím, že s jednotlivými spotřebiteli účastník řízení sjednal zákaz zatížení nemovité věci,

čímž se mohl dopustit přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru.

ad výrok A. vii) až ix)

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Právní úprava

226. Účastník řízení má s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s odst. 2 písm. e) uvedeného ustanovení povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla vhodná z hlediska dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů vhodných z hlediska dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu jsou dále rozpracovány v AML zákoně, AML vyhlášce a v zákoně č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „sankční zákon“).

227. Účastník řízení má v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 AML zákona povinnost zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik podle ustanovení § 21a AML zákona a k naplnění dalších povinností stanovených tímto zákonem.

228. Ustanovení § 21 odst. 9 AML zákona stanoví, je-li to účelné pro účinné naplňování požadavků tohoto zákona, může Česká národní banka v mezích stanovených odstavcem 5 písm. c) a d) vyhláškou stanovit požadavky na zavedení a uplatňování systému vnitřních zásad a hodnocení rizik podle § 21a některými povinnými osobami, vůči nimž Česká národní banka vykonává dohled.“ V současnosti přesunuto do ustanovení § 21 odst. 11 téhož zákona v totožném znění.²²⁰

ad výrok A. vii)

Hodnocení rizik

Právní úprava

229. Podle ustanovení § 21a odst. 1 AML zákona povinná osoba identifikuje a posoudí rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat v rámci její činnosti podléhající působnosti tohoto zákona. Při posuzování rizik zohlední povinná

²²⁰ Ustanovení je v totožném znění po novelizaci přesunuto do ustanovení § 21 odst. 11 téhož zákona.

osoba i faktory možného vyššího rizika, uvedené v příloze č. 2 AML zákona.²²¹

230. Podle ustanovení § 21a odst. 2 AML zákona povinná osoba uvedená v ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) až d) a h) vypracuje nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou, písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu pro typy poskytovaných obchodů a obchodních vztahů, a to v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti tohoto zákona. Zohlední v něm rizikové faktory, zejména typ klienta, účel, pravidelnost a délku trvání obchodního vztahu nebo obchodu mimo obchodní vztah, typ produktu, hodnotu a způsob uskutečnění obchodu a rizikovost zemí nebo zeměpisných oblastí, k nimž se obchody vztahují.²²²

231. Podle ustanovení § 21 odst. 2 AML zákona povinná osoba uvedená v ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) až d) a h) vypracuje ve lhůtě do 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou, na základě hodnocení rizik podle ustanovení § 21a a v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti tohoto zákona, písemně systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených tímto zákonem (dále jen „systém vnitřních zásad“). Součástí písemného systému vnitřních zásad je i písemné hodnocení rizik podle ustanovení § 21a odst. 2 tohoto zákona. Systém vnitřních zásad včetně hodnocení rizik schvaluje statutární orgán povinné osoby.²²³

Skutková zjištění

232. Účastník řízení v rámci Kontroly předložil vnitřní předpis *Směrnice č.: S-16 Systém vnitřních zásad proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu* (dále jen „Směrnice S-16 SVZ“)²²⁴, jehož součástí však hodnocení rizik nebylo a v rámci Kontroly nebylo předloženo ani samostatně. Z ústního pohovoru²²⁵ vyplynulo, že účastník řízení hodnocení rizik dosud nevypracoval a ani si není zcela jist, co by hodnocení rizik mělo obsahovat.

233. Účastník řízení v rámci Námitky proti protokolu o kontrole předložil správnímu orgánu aktualizovaný systém vnitřních zásad (Směrnici S-16 SVZ) jehož přílohou je hodnocení rizik, přičemž účinnost tohoto předpisu je stanovena ode dne 1.4.2019.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

234. Účastník řízení v souladu s ustanovením § 21a odst. 2 AML zákona měl do 6 měsíců ode dne, kdy se stal povinnou osobou, vypracovat písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti AML zákona, což měl učinit do dne 13.6.2018, kdy uplynulo 60 dnů ode dne,

²²¹ Ustanovení je v aktuálním znění doplněno a zní cit.: „Povinná osoba identifikuje a posoudí rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mohou nastat v rámci její činnosti podléhající působnosti tohoto zákona. Při posuzování rizik zohlední povinná osoba rovněž výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky, výsledky nadnárodního hodnocení rizik, faktory možného zvýšeného rizika, uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu, další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k činnosti povinné osoby, a případně hodnocení rizik provedené příslušnou profesní komorou podle odstavce 4.“

²²² Ustanovení v aktuálním znění doplněno a zní cit.: „Povinná osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. a) až d), h) a l) vypracuje ve lhůtě do 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou, písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu pro typy poskytovaných obchodů a obchodních vztahů, a to v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti tohoto zákona. Zohlední v něm rizikové faktory, zejména typ klienta, účel, pravidelnost a délku trvání obchodního vztahu nebo obchodu mimo obchodní vztah, typ produktu, hodnotu a způsob uskutečnění obchodu a rizikovost zemí nebo zeměpisných oblastí, k nimž se obchody vztahují.“

²²³ Ustanovení je v aktuálním znění doplněno a zní cit.: „Povinná osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. a) až d), h) a l) vypracuje ve lhůtě do 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou, na základě hodnocení rizik podle ustanovení § 21a a v rozsahu, ve kterém provádí činnosti podléhající působnosti tohoto zákona, písemně systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených tímto zákonem (dále jen „systém vnitřních zásad“). Součástí písemného systému vnitřních zásad je i písemné hodnocení rizik podle ustanovení § 21a odst. 2 tohoto zákona. Systém vnitřních zásad včetně hodnocení rizik schvaluje statutární orgán povinné osoby. Povinná osoba systém vnitřních zásad průběžně aktualizuje.“

²²⁴ Spis, č.l. 5, soubor: 2018_139281_CNB_650_vyjádření k výzvě, příloha: II_13_S-16_AML_r4.docx.

²²⁵ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2.MP3, čas od 00:55:44 do 01:02:20.

kdy se účastník řízení stal povinnou osobou (tj. osobou dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) bod 6. zákona o spotřebitelském úvěru)²²⁶ k vypracování písemného hodnocení rizik. Účastník řízení uvedenou povinnost splnil až dne 1.4.2019, kdy se stal účinným novelizovaný systém vnitřních zásad účastníka řízení (aktualizovaná Směrnice S-16 SVZ) jehož přílohou je hodnocení rizik.

235. S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení porušil ustanovení § 21a odst. 2 AML zákona, neboť neměl v období ode dne 13.6.2018 do dne 1.4.2019²²⁷ vypracované písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) AML zákona²²⁸.

ad výrok A. viii) – ix)

Systém vnitřních zásad

Právní úprava

236. Podle ustanovení § 16 odst. 1 vyhlášky AML je účastník řízení povinen v rámci systému vnitřních zásad (dále též „SVZ“) zavést a uplatňovat pravidla a postupy k zajištění, aby personální zdroje účastníka řízení byly přiměřené povaze, rozsahu a složitosti jím vykonávaných činností a zajišťovaly účinné plnění povinností k předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

ad výrok A. viii)

a) Aktualizace systému vnitřních zásad

Právní úprava

237. Podle ustanovení § 21 odst. 5 písm. d) AML zákona systém vnitřních zásad zahrnuje přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování kontroly nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem.²²⁹

238. Účastník řízení má dle ustanovení § 4 odst. 4 AML vyhlášky povinnost zajistit, že jeho vnitřní předpisy a zvolené uznávané standardy jsou aktuální a přiměřené povaze, rozsahu a složitosti vykonávaných činností. Dle ustanovení § 4 odst. 5 téže vyhlášky je dále povinná osoba povinna bez zbytečného odkladu posoudit aktuálnost vnitřních předpisů a zajistit jejich případnou aktualizaci vždy, pokud tato potřeba vyplýne mj. ze změny právních předpisů.

Skutková zjištění

239. Během Kontroly účastník řízení předložil vnitřní předpis Směrnici S-16 SVZ, vztahující se k dodržování povinností vyplývajících z AML zákona. Uvedený vnitřní předpis je účinný ode dne 1.2.2017, který byl novelizován s účinností ode dne 24.11.2017. Účastník řízení dále avizoval přijetí novelizace Směrnice S-16 SVZ reflektující znění

²²⁶ Cit.: „Povinnou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí finanční instituce, kterou, pokud není úvěrovou institucí, je osoba oprávněná k poskytování leasingu, záruk, úvěrů nebo peněžních půjček anebo k obchodování s nimi.“

²²⁷ Období od uplynutí 60 dnů ode dne, kdy se účastník řízení stal povinnou osobou k vypracování písemného hodnocení rizik do data, od kterého se stal účinný novelizovaný systém vnitřních zásad spolu s hodnocením rizik. Hodnocení rizik spis č.l. 6, DVD-R, soubor: 2019_031405_CNB_650_námítky proti protokolu o kontrole.zfo, příloha: S-16_AML-P03 Hodnocení rizik - final.docx.

²²⁸ Ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) AML zákona znějící cit.: „Povinná osoba, které je v § 21a odst. 2 uložena povinnost vypracovat písemné hodnocení rizik, se dopustí přestupku tím, že nevypracuje hodnocení rizik ve stanoveném rozsahu nebo ve stanovené lhůtě.“ Bylo novelizací účinnou ode dne 1.8.2021 přesunuto do ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona.

²²⁹ Viz ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) AML vyhlášky ve spojení s § 2 odst. 1 písm. b) bodu 6 AML zákona.

AML vyhlášky.²³⁰ Účastník řízení v rámci Námitky proti protokolu o kontrole předložil správnímu orgánu aktualizovaný systém vnitřních zásad (Směrnici S-16 SVZ), který je účinný ode dne 1.4.2019.

240. Účastník řízení dle výše uvedeného nezajistil v období ode dne 1.10.2018 do dne 1.4.2019 aktualizaci Směrnice S-16 SVZ v souvislosti s nabytím účinnosti nové AML vyhlášky, kterou je ode dne 1.10.2018 povinen se řídit. Znění uvedené vyhlášky účastník řízení ani při své činnosti náležitě neuplatňoval, jak je doloženo zjištěními uvedenými v Protokolu o kontrole podloženými příslušnými podklady obsaženými ve spise sp. zn. Sp/2019/231/573.

b) Opatření k provádění mezinárodních sankcí

Právní úprava

241. Podle ustanovení § 21 odst. 5 písm. b) AML zákona systém vnitřních zásad podle odstavce 2 tohoto zákona zahrnuje způsob identifikace klienta, zahrnující opatření k rozpoznání politicky exponovaných osob a subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.

Skutková zjištění

242. Účastník řízení v rámci ústního pohovoru uvedl, že zda je klient uveden na sankčním seznamu EU, zjišťuje jen před uzavřením obchodního vztahu.²³¹ Tuto skutečnost následně účastník řízení potvrdil e-mailem.²³²
243. Během Kontroly účastník řízení předložil vnitřní předpis Směrnice S-16 SVZ, vztahující se k dodržování povinností vyplývajících z AML zákona. Uvedený vnitřní předpis je účinný ode dne 1.2.2017, který byl novelizován s účinností ode dne 24.11.2017. Účastník řízení dále avizoval přijetí novelizace Směrnice S-16 SVZ reflektující znění AML vyhlášky.²³³ Účastník řízení v rámci Námitky proti protokolu o kontrole předložil správnímu orgánu aktualizovaný systém vnitřních zásad (Směrnici S-16 SVZ), který je účinný ode dne 1.4.2019.
244. V předpise Směrnice S-16 SVZ předloženém účastníkem řízení byla správním orgánem zjištěna nedostatečná úprava opatření k rozpoznání subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle sankčního zákona, neboť v kapitole 3.3. Směrnice S-16 SVZ – s názvem „Zjišťování osob, na které se vztahují mezinárodní sankce“, je uvedeno: „Ověřování se sankčními seznamy je nutné provést ještě před uzavřením obchodu (nebo obchodního vztahu).“ Ve Směrnici S-16 SVZ tedy absentují pravidla a postupy, na jejichž základě účastník řízení průběžně ověřuje, zda klient je či není uveden na seznamu subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce (dále jen „sankční seznam EU“). Skutečnost, že účastník řízení průběžně nezohledňoval aktualizované sankční seznamy EU, vyplynula i z ústního pohovoru²³⁴, kde uvedl, že zda je klient uveden na sankčním seznamu EU zjišťuje pouze před uzavřením obchodního

²³⁰ Spis, č.l. 6, DVD-R, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 13:50 do 15:08: „V momentě, když jste nás vyzývali tou druhou výzvou, tak já jsem si tam všimla, že se odkazujete na vyhlášku AML,..., to jsem zjistila, že je vyhláška, která je platná od 1.10.2018,..., ze věřejška tady mám návrh, který reflektuje na tuto vyhlášku...“.

²³¹ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 48:50 do 49:48

²³² Spis č.l. 5, soubor: 2019_019868_CNB_650_Doplující_informace_ke_kontrolě_k_zadosti_ze_dne_11_2_2019.msg.

²³³ Spis, č.l. 6, DVD-R, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 13:50 do 15:08: „V momentě, když jste nás vyzývali tou druhou výzvou, tak já jsem si tam všimla, že se odkazujete na vyhlášku AML,..., to jsem zjistila, že je vyhláška, která je platná od 1.10.2018,..., ze věřejška tady mám návrh, který reflektuje na tuto vyhlášku...“.

²³⁴ Spis, č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2.MP3, čas od 48:50 do 49:48.

vztahu a v průběhu obchodního vztahu již nikoli²³⁵.

245. Kontrolou tak bylo zjištěno, že účastník řízení ve svém dokumentu Směrnice S-16 SVZ dostatečným způsobem neupravil opatření k rozpoznání subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle sankčního zákona a v průběhu obchodního vztahu neprováděl pravidelné ověřování, zda klient je či není uveden na sankčním seznamu EU, čímž nezavedl a neuplatňoval odpovídající opatření pro provádění mezinárodních sankcí.

Vyjádření účastníka řízení

246. Účastník řízení uvedl ve Vyjádření účastníka řízení následující cit.: „*Přestože účastník řízení měl prokazatelně vypracovanou Směrnici AML, když dle jeho názoru byla její součástí i určitá rizika, provedl kompletní přepracování směrnice AML, písemně zpracoval systém vnitřních zásad, zavedl strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.*“ Účastník řízení dále upozornil na přijetí nápravného opatření, které přiložil k Námitkám proti protokolu o kontrole, čímž dle účastníka řízení došlo ke zhojení nedostatků vytýkaných správním orgánem ve smyslu AML zákona.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

247. Správní orgán konstatuje, že s ohledem na to, že sankční seznam EU je aktualizován nepravidelně, je třeba, aby účastník řízení zavedl a ve své praxi realizoval taková opatření a postupy, které mu umožní zajistit provádění aktuálních sankčních opatření bezprostředně po jejich zveřejnění v Ústředním věstníku EU. Ověření, zda se osoba vyskytuje na sankčním seznamu EU, musí účastník řízení učinit též v průběhu obchodního vztahu v rámci průběžného sledování obchodního vztahu dle ustanovení § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona. V opačném případě je účastník řízení vystaven riziku nezjištění, neuplatnění a neoznámení aktuálních sankčních opatření. Obdobná opatření musí účastník řízení uplatnit i v případě aktualizace příslušného nařízení vlády č. 210/2008 Sb., vydaného na základě sankčního zákona.

248. Správní orgán dále bere na vědomí přijetí nápravného opatření účastníkem řízení.

249. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 1.2.2017 do dne 1.4.2019²³⁶ porušoval ustanovení § 21 odst. 2 a 5 písm. b) a d) AML zákona, když nevypracoval systém vnitřních zásad v zákonem stanoveném rozsahu, neboť**

- a) neaktualizoval s účinností nové AML vyhlášky, tj. ode dne 1.10.2018, Směrnici S-16 SVZ, tedy nezajistil, aby jeho vnitřní předpisy byly aktuální a přiměřené povaze, rozsahu a složitosti vykonávaných činností;**
- b) v období ode dne 1.2.2017 do dne 1.4.2019²³⁷ ve svých vnitřních předpisech neupravil opatření k rozpoznání subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle sankčního zákona, tedy nezavedl a neuplatňoval odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik financování terorismu a zároveň nedostatečně upravil opatření k provádění**

²³⁵ Totéž potvrzeno i ve vyjádření v e-mailu od účastníka řízení. Spis, č.l. 5, CD-R, soubor: 2019_019868_CNB_650_Doplňující_informace_ke_kontrolě_k_zadosti_ze_dne_11_2_2019.msg.

²³⁶ Účinnost původního a zaktualizovaného vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ..

²³⁷ Účinnost původního a zaktualizovaného vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ.

mezinárodních sankcí,
čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 48 odst. 1 AML zákona²³⁸.

ad výrok A. ix)

Vymezení kompetencí – srozumitelnost SVZ

Právní úprava

250. Účastník řízení má v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 AML zákona povinnost zavést a uplatňovat odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik podle ustanovení § 21a AML zákona a k naplnění dalších povinností stanovených tímto zákonem.

Skutková zjištění

251. Účastník řízení předložil vnitřní předpis Směrnice S-16 SVZ, vztahující se k dodržování povinností vyplývajících z AML zákona. Uvedený vnitřní předpis je účinný ode dne 1.2.2017, který byl novelizován s účinností ode dne 24.11.2017. Účastník řízení v rámci Námitky proti protokolu o kontrole dále předložil správnímu orgánu aktualizovaný systém vnitřních zásad (Směrnici S-16 SVZ), který je účinný ode dne 1.4.2019

252. Správní orgán zjistil, že v předpise Směrnice S-16 SVZ, předloženém účastníkem řízení, chybí jasné vymezení jednotlivých kompetencí a odpovědností jednotlivých zaměstnanců a dalších osob. Směrnice S-16 SVZ používá zaměnitelně různé pojmy např. „zaměstnanec“, „pověřený zaměstnanec“, „odpovědný zaměstnanec“, „povinná osoba“, „odpovědná osoba“, „odpovědný pracovník“, „kontaktní pracovník“ a další, aniž by byly pojmy definovány, a aniž by bylo jasné ve Směrnici S-16 SVZ vymezeno, který zaměstnanec má v rámci své pracovní pozice vykonávat konkrétní činnost.

253. Účastník řízení potřebu revize Směrnice S-16 SVZ sám uznal, když uvedl cit.: „...to (SVZ) asi není úplně dokonalé...“²³⁹, „...s vašimi výzvami jsme se jakoby zaměřili do toho AML, (do AML) jsme šli do větší hloubky...“²⁴⁰, „Tak nám nezbyvá, než udělat revizi toho, jakým způsobem to jakoby provádět a znovu to jako celé projít a tu směrnici nebo ten systém vnitřních zásad upravit tak, aby byl vyhovující a aby navazoval případně na všechnu smluvní dokumentaci s obchodními zástupci, protože ten prvotní kontakt je s nimi.“²⁴¹

254. Dále v kapitole 11. Směrnice S-16 SVZ „Shrnutí hlavních odpovědností a pravomocí“ jsou formou tabulky uvedeny různé činnosti/procesy v rámci plnění povinností stanovených AML zákonem a kdo za tuto činnost v rámci účastníka řízení odpovídá, kdo ji schvaluje a kdo na této činnosti/procesu spolupracuje. Odpovědné osoby, resp. schvalující či spolupracující osoby jsou vymezeny toliko formou zkratk – např. „ŘS“, „KO“, „NR“ atd., aniž by tyto zkratky byly dále vysvětleny. Není tedy možné určit, který zaměstnanec má v rámci své pracovní pozice dané činnosti/procesy vykonávat.

²³⁸ Ustanovení § 48 odst. 1 AML zákona ve znění cit.: „Povinná osoba, které je v § 21 odst. 2 uložena povinnost vypracovat písemně systém vnitřních zásad a nevztahuje se na ni výjimka podle § 21 odst. 3 nebo 4, se dopustí přestupku tím, že systém vnitřních zásad nevypracuje v rozsahu podle § 21 odst. 5 nejpozději ve lhůtě 60 dnů ode dne, kdy se stala povinnou osobou.“ je v současnosti v totožném znění přesunuto do ustanovení § 48 odst. 2.

²³⁹ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 28:48 do 28:50.

²⁴⁰ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 30:11 do 30:25

²⁴¹ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: Kontrolní pohovor [redacted] 2, čas od 34:28 do 34:46

255. Účastník řízení v rámci ústního pohovoru nedokázal objasnit tyto zkratky a připustil nutnost změny SVZ, když uvedl cit.: „...předpis je nesourody, je potřeba v něm udělat čistku, nechali jsme si to udělat na míru nějakým teoretikem, který když tam zavedl nějaké zkratky, tak my se v tom trošičku i ztrácíme někdy, je potřeba revizi provést, je třeba provést i to jakým způsobem, co kontrolovat a co dělat...“²⁴².
256. Ve Směrnici S-16 SVZ předložené účastníkem řízení není ani jasně určena a vymezena osoba odpovědná u účastníka řízení za oblast řízení rizik proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a její pracovní kompetence např. přijímání a analyzování interních hlášení a vyhodnocování, zda se jedná o podezřelý obchod, zajištění vedení potřebných evidencí, zajištění a koordinace školení zaměstnanců a dalších osob v problematice AML, informování zaměstnanců o případných změnách v problematice AML zákona, zajišťování aktualizace vnitřních předpisů ve smyslu AML zákona a další činnosti týkající se AML.
257. Správní orgán dodává, že v rámci ústního pohovoru nepanovala mezi zástupci účastníka řízení shoda v tom, kdo je odpovědnou osobou. Zástupce účastníka řízení nejprve uvedl, že problematika AML zákona spadá do kompetence oddělení provozu a služeb zákazníkům²⁴³, přičemž později zástupce účastníka řízení uvedl, že odpovědnou osobou je předseda představenstva²⁴⁴.

Vyjádření účastníka řízení

258. Účastník řízení již spolu s Námitkami proti protokolu o kontrole doložil aktualizované znění vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ, upravené s ohledem na vytýkané nedostatky správním orgánem.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

259. Správní orgán konstatuje, že SVZ má být předpisem obsahujícím zásady, postupy a kontrolní opatření k naplnění povinností vyplývajících účastníku řízení z AML zákona, kterým se řídí zaměstnanci účastníka řízení a další osoby podílející se na její činnosti. SVZ má být konkrétním návodem pro zaměstnance účastníka řízení a další osoby k uplatňování povinností účastníka řízení dle AML zákona v podmínkách podnikání konkrétní povinné osoby. SVZ tedy musí být jasný, srozumitelný a individualizovaný, přizpůsobený konkrétním podmínkám konkrétního účastníka řízení. Musí zde být jasně vymezené role, činnosti a odpovědnosti tak, aby všichni zaměstnanci účastníka řízení a další osoby věděli konkrétně kdo, kdy a jakým způsobem má plnit povinnosti stanovené účastníku řízení AML zákonem.
260. Správní orgán dále bere na vědomí přijetí nápravného opatření účastníkem řízení.
261. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období ode dne 1.10.2018 do dne 1.4.2019²⁴⁵ porušoval ustanovení § 21 odst. 1 AML zákona, když nezavedl a neuplatňoval odpovídající strategie a postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, neboť v jeho vnitřním předpise Směrnice S-16 SVZ chybělo jasné vymezení jednotlivých kompetencí a odpovědností jednotlivých zaměstnanců a dalších osob v rámci plnění povinností stanovených AML zákonem, čímž se dopustil přestupku**

²⁴² Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] 2, čas od 47:40 do 48:02

²⁴³ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] 2, čas od 18:20 do 18:25.

²⁴⁴ Spis č.l. 6, DVD-R, složka: Pohovory, soubor: *Kontrolní pohovor* [redacted] 2, čas od 21:38 do 21:53.

²⁴⁵ Období stanoveno od účinnosti AML vyhlášky a zaktualizovaného vnitřního předpisu Směrnice S-16 SVZ.

upraveného v ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona²⁴⁶.

F. Odůvodnění pokuty

262. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že přestupky podle tohoto právního předpisu projednává Česká národní banka. Ustanovení § 52 odst. 1 AML zákona stanoví, že přestupky podle tohoto zákona projednává orgán uvedený v ustanovení § 35 odst. 1 tohoto zákona, který porušení zákona zjistil. V projednávaném případě je jím Česká národní banka.²⁴⁷ Správní orgán je tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.
263. V posuzovaném případě správní orgán prokázal, že se účastník řízení dopustil porušení povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru a AML zákonem a naplnil tím pojmové znaky přestupků tak, jak je uvedeno výše v tomto rozhodnutí, tj. dopustil se v rámci vícečinného souběhu nestejnorodého²⁴⁸ přestupků dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e), ustanovení § 154 odst. 1 písm. i), ustanovení § 153 odst. 1 písm. t), ustanovení § 148 odst. 1 písm. b), ustanovení § 154 odst. 1 písm. w), ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru, a zároveň přestupků dle ustanovení § 48 odst. 3 písm. a), ustanovení § 48 odst. 1 a dále přestupku dle ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze **zásady absorpce** zakotvené v ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona, ze které vyplývá, že v případě, kdy správní orgán ukládá účastníkovi řízení sankci za dva nebo více přestupků projednávaných ve společném řízení, ukládá trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný. V případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, ukládá potom trest za přestupek nejzávažnější.
264. Přestupky podle zákona o spotřebitelském úvěru, jichž se účastník řízení dopustil, hodnotí správní orgán obecně v souhrnu jako velmi závažné. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut, lze v souladu s ustanovením § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. e) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč (ad. i)); dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. i) téhož zákona uložit pokutu do 10 000 000 Kč (ad. ii)); dle ustanovení § 153 odst. 2 písm. b) dle ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupek podle § 153 odst. 1 písm. t) téhož zákona uložit pokutu do 10 000 000 Kč (ad. iii)); dle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru za přestupek podle § 148 odst. 1 písm. b) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč (ad. iv)); dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. w) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč (ad. v)); dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru lze za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. r) téhož zákona uložit pokutu do 20 000 000 Kč (ad. vi)). Správní orgán považuje za méně závažné přestupky dle AML zákona, neboť podle typové závažnosti vyjádřené horní hranicí sazby pokut lze za přestupek uvedený v ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) AML zákona lze v souladu

²⁴⁶ Ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona znělo cit.: „Povinná osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 21 odst. 1 nezavede nebo neuplatňuje odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik a k naplnění dalších povinností stanovených tímto zákonem.“, přičemž v současnosti je přesunuto do ustanovení § 48 odst. 1 ve znění cit.: „Povinná osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 21 odst. 1 **nebo 6** nezavede, nebo neuplatňuje odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu identifikovaných v hodnocení rizik a k naplnění dalších povinností stanovených tímto zákonem.“

²⁴⁷ Dle současného znění zákona účinného ode dne 1.8.2021 je příslušnost České národní banky stanovena v ustanovení § 52 odst. 1 písm. a) AML zákona.

²⁴⁸ Pachatel více skutky spáchá trestné činy (přestupky) různých skutkových podstat.

s ustanovením § 48 odst. 7 tohoto zákona uložit pokutu do 1 000 000 Kč (ad vii))²⁴⁹; za přestupek uvedený v ustanovení § 48 odst. 1. AML zákona lze v souladu s ustanovením § 48 odst. 7 tohoto zákona uložit pokutu do 1 000 000 Kč (ad viii)²⁵⁰ a za přestupek uvedený v ustanovení § 48 odst. 4 písm. a)²⁵¹ AML zákona lze v souladu s ustanovením § 48 odst. 8 tohoto zákona uložit pokutu do 5 000 000 Kč (ad ix)).

265. Jako nejzávažnější jednání účastníka řízení hodnotí správní orgán jednání účastníka řízení uvedené ve výroku ad i) tohoto rozhodnutí, dle kterého došlo k poskytnutí spotřebitelských úvěrů v rozporu s ustanovením § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. A proto správní orgán jako základ pro stanovení konkrétní výše pokuty vzal přestupek dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut²⁵², závažnost přestupku reflektuje rovněž zákon o spotřebitelském úvěru, když za něj lze v souladu s ustanovením § 154 odst. 3 písm. c) téhož zákona uložit pokutu do výše 20 000 000 Kč. Správní orgán uvádí, že jednání účastníka řízení, za které správní orgán ukládá sankci tímto rozhodnutím, ohrožuje **významný zájem chráněný zákonem**, a to primárně veřejný zájem na ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. Závažnost celé situace zvyšuje hrozící budoucí dopad na spotřebitele, a to nejen z finančního, ale zároveň i sociálního hlediska, neboť by účastník řízení svým neodpovědným poskytnutím úvěru mohl vyvolat pro spotřebitele negativní následky (např. insolvenci a s ní související dopady jak ekonomické v podobě ztráty majetku, tak společenské v podobě společenské stigmatizace). Předmětnou úpravou je chráněn i celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvencí spotřebitelů, tedy exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a naopak nárůst výdajů na sociální dávky.²⁵³ Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně neprofesionálních zákazníků na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace poskytování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou, neboť odborné, komplexní a důkladné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je elementárním předpokladem pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru a tedy naplnění jednoho z hlavních účelů zákona o spotřebitelském úvěru. Obdobně závažné, resp. vedoucí ke stejnému následku, tj. porušování zákona o spotřebitelském úvěru, je jednání účastníka řízení uvedené v ad iv), tedy nezavedení pravidel a postupů při předčasném splacení úvěru; jednání ad v), kdy účastník řízení požadoval úhradu nákladů za předčasné splacení úvěru; jednání a ad vi), kdy došlo k přezajištění úvěrů účastníkem řízení. Z uvedených důvodů správní orgán uložil účastníkovi řízení v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 přestupkového zákona pokutu právě za jednání účastníka řízení uvedené ve výroku ad i) tohoto rozhodnutí.

266. K možné liberaci účastníka řízení dle ustanovení § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že účastník řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupkům uvedeným v tomto rozhodnutí zabránil. Správnímu orgánu nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by

²⁴⁹ V aktuálním znění je přestupek obsažen v ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona.

²⁵⁰ V aktuálním znění je přestupek obsažen v ustanovení § 48 odst. 2, za který lze dle ustanovení § 48 odst. 7 AML zákona uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč.

²⁵¹ V aktuálním znění je přestupek obsažen v ustanovení § 48 odst. 1 AML zákona.

²⁵² Srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 3. 5. 2013, č. j. 60 A 1/2013-49, který stanoví, že: „*Typová závažnost protiprávního jednání nachází svůj odraz již v druhu a rozpětí zákonem stanovené sankce.*“

²⁵³ Srov. Zákon o spotřebitelském úvěru, 1. vydání, 2017, s. 425 – 435 (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WACHTLOVÁ, FLÍDR).

účastník řízení vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru, AML zákonem a příslušných prováděcích předpisů.

267. Přestupkový zákon umožňuje uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)²⁵⁴ a popř. modifikaci trestu (např. podmíněné upuštění od uložení správního trestu).²⁵⁵ S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení v tomto konkrétním případě, a rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že v případě účastníka řízení došlo ke spáchání přestupků uvedených ve výrokové části A. tohoto rozhodnutí, však nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu v úvahu. Jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, se jeví uložení pokuty.
268. Při stanovování výše pokuty se správní orgán řídil zásadami uvedenými v ustanovení § 37 přestupkového zákona, povahu a závažnost přestupku posoudil dle ustanovení § 38 přestupkového zákona, a přihlédl ke všem polehčujícím i přitěžujícím okolnostem ve smyslu ustanovení § 39 a § 40 přestupkového zákona. Zároveň správní orgán přihlédl k obecným právním zásadám, zejména k zásadě individualizace sankce a k zásadě legitimního očekávání.
269. Dále správní orgán zkoumal v souladu s § 37 písm. i) přestupkového zákona, zda nestanovuje starší úprava zákona o spotřebitelském úvěru ve znění účinném do 23.4.2019, za uvedené přestupky správní trest mírnější, nežli úprava ve znění účinném v době vydání tohoto rozhodnutí, a dospěl k závěru, že nikoliv.
270. Ustanovení § 38 přestupkového zákona stanoví, že povaha a závažnost přestupku je dána zejména mimo jiné významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku a délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.
271. Kromě výše uvedeného významu zákonem chráněného zájmu, tedy objektu přestupku, je povaha a závažnost přestupků spáchaných účastníkem řízení v posuzovaném případě dána rovněž významem a rozsahem následků přestupku. Co se týče **následků**, resp. **účinků** způsobených protiprávním jednáním, k naplnění skutkové podstaty příslušných přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli, škodlivý následek netvoří znak skutkové podstaty těchto přestupků. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za příslušné přestupky není třeba vzniku přímé škody. Případné způsobení majetkové újmy jako účinku přestupku tak sice není podmínkou pro vznik odpovědnosti za deliktní jednání účastníka řízení, bylo by však bráno jako zásadně přitěžující okolnost. Správní orgán proto vznik škody nezkoumal a při úvaze o výši pokuty zohlednil skutečnost, že v souvislosti s vytýkaným jednáním nebyl u nikoho vznik škody ve smyslu hmotné újmy prokázán.
272. Z hlediska **způsobu spáchání** přestupku správní orgán konstatuje, že účastník řízení se přestupků dopustil omisivním jednáním, tedy nekonáním tam, kde měl konat, nicméně protiprávností svého opomenutí si vzhledem ke svému odborným znalostem měl být účastník řízení vědom, tak jednáním komisivní povahy, neboť účastník řízení se jej dopustil aktivním jednáním, když po spotřebitelích požadoval náhradu účelně

²⁵⁴Viz ustanovení § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.

²⁵⁵Viz ustanovení § 42 až § 44 přestupkového zákona.

vynaložených nákladů souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru nad rámec zákona.

273. V projednávaném případě se jedná o přestupky založené na principu objektivní odpovědnosti, tedy odpovědnosti za výsledek, kdy se konkrétní zavinění nezkoumá. Účastník řízení si však jako nebankovní poskytovatel spotřebitelských úvěrů musí být bezesporu vědom, že řádné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je jednou z jeho základních povinností.
274. Správní orgán uvádí k **povaze činnosti** účastníka řízení, že tento je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž tuto činnost vykonává za účelem podnikání a tvorby zisku. Účastník řízení, působící na trhu, by měl znát předpisy upravující problematiku nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru a dodržovat veškeré povinnosti z těchto předpisů vyplývající.
275. Správní orgán vzal při rozhodování o stanovení konkrétní výše pokuty za spáchané přestupky v úvahu jako **polehčující okolnost** skutečnost, že účastník řízení zjednal, a to u části porušení ještě před zahájením přestupkového řízení či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu a také skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán.
276. Naopak jako **přítěžující okolnost** zvyšující závažnost deliktního chování účastníka řízení správní orgán považuje skutečnost, že účastník řízení spáchal více přestupků uvedených ve výrokové části A. tohoto rozhodnutí. Správní orgán též přihlédl k tomu, že porušení zákona o spotřebitelském úvěru a AML zákona měla systémový charakter.
277. Správní orgán je přesvědčen, že s ohledem na represivní funkci sankce a generální prevenci je na místě uložit účastníku řízení za vytýkaná jednání peněžitou sankci tak, aby dal ostatním účastníkům trhu na vědomí, že vytýkaná jednání považuje za závažná porušení povinností, jejichž neplnění musí být trestáno a vynucováno. Na základě výše uvedených skutečností dospěl správní orgán k závěru, že v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky a s přihlédnutím k závažnosti spáchaných přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, jakož i relevantním polehčujícím a přítěžujícím okolnostem, jsou dány důvody pro uložení pokuty v dolní třetině shora vypočtené sazby pokuty. V rámci dolní třetiny zákonného rozpětí pak správní orgán přihlédl zejména ke skutečnosti, že účastník řízení utlumil svou činnost, a tedy, že za rok 2020 poskytl pouze jeden spotřebitelský úvěr ve výši 411 500 Kč a za rok 2021 neposkytl úvěr žádný. Dále v této souvislosti správní orgán přihlédl ke skutečnosti, že některá z pochybení je možno považovat za nedostatky spíše administrativního charakteru. Správní orgán vzal rovněž v potaz přijatá opatření k nápravě. S přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem správní orgán rozhodl stanovit pokutu ve výši 2 500 000 Kč. Uvedená pokuta odráží skutkové okolnosti posuzovaných přestupků a poslední známé majetkové poměry účastníka řízení.
278. Při stanovení konkrétní výše pokuty tedy správní orgán **přihlédl i k majetkovým poměrům účastníka řízení**, jehož výsledek hospodaření po zdanění za rok 2021 činil 3 699 tis. Kč, za rok 2020 činil 4 755 tis. Kč, za rok 2019 činil 3 845 tis. Kč a za rok 2018 činil 6 000 tis. Kč. Vlastní kapitál účastníka řízení za rok 2021 činil 57 869 tis. Kč, za rok 2020 činil 54 170 tis. Kč, za rok 2019 činil 49 415 tis. Kč a za rok 2018 činil 45 570 tis. Kč. Čistý obrát účastníka řízení za rok 2021 činil 53 980 tis. Kč, za rok

2020 činil 52 604 tis. Kč, za rok 2019 činil 69 731 tis. Kč a za rok 2018 činil 91 403 tis. Kč.²⁵⁶ Přičemž správní orgán vzal při stanovení výše pokuty v úvahu i objem poskytnutých úvěrů účastníkem řízení, a to ve výši 411 500 Kč za rok 2020, ve výši 5 464 350 Kč za rok 2019 a ve výši 31 080 500 Kč za rok 2018. Účastník řízení za rok 2021 vykázal nulový objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů. Na základě posouzení všech uvedených aspektů dospěl správní orgán k jednoznačnému závěru, že pokuta uložená v rámci dolní třetiny zákonné sazby ve výši **2 500 000 Kč (slovy dva miliony pět set tisíc korun českých), což odpovídá 12,5 % z horní hranice zákonné sazby**, odpovídá rovněž i závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení, okolnostem, za kterých se jej dopustil a zásadním způsobem nedopadá do majetkových poměrů účastníka řízení.

279. Ze všech výše uvedených důvodů rozhodla Česká národní banka tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

H. Odůvodnění zastavení části řízení

280. V oznámení o zahájení správního řízení uvedl správní orgán důvodně podezření, že účastník řízení v rozporu s ustanovením § 15 zákona o spotřebitelském úvěru neuplatňoval pravidla a postupy definované v kapitole 3.1. Směrnice S-04 vztahující se ke střetu zájmů. Vzhledem k přijetí nápravných opatření účastníkem řízení s přihlédnutím k upřesněným skutkovým okolnostem má správní orgán za to, že nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku a bylo rozhodnuto, že jsou dány důvody pro postup dle ustanovení § 86 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona.

G. Odůvodnění povinnosti uhradit náklady řízení

281. Podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky 112/2017 Sb. (dále jen „Vyhláška“). Z ustanovení § 6 odst. 1 této Vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.

282. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení bylo, jak bylo podrobně podáno výše, vyvoláno porušením právní povinnosti účastníkem řízení, uložil mu správní orgán povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením

²⁵⁶ <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=715866>.

§ 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2023/009196/CNB/110 ze dne 19. ledna 2023, sp.zn. Sp/2019/231/573**

V Praze dne 19. ledna 2023
Č. j.: 2023/009196/CNB/110
Počet stran: 23
Vypraveno dne 20. ledna 2023

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 26. 9. 2022 a doplněného dne 25. 10. 2022 společností TGI Money a.s., IČO 26878321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, zastoupenou advokátkou [REDAKCE], ev. č. ČAK [REDAKCE], IČO [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], rozhodnutí České národní banky č. j. 2022/92064/570 ze dne 9. 9. 2022, sp. zn. Sp/2019/231/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozhodnutí České národní banky č. j. 2022/92064/570 ze dne 9. 9. 2022 se

- I. v části výroku A (viii) v návěti a v písm. b) podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance mění tak, že se datum „1. 2. 2017“ nahrazuje datem „12. 12. 2017“,**
- II. ve zbytku podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance potvrzuje a rozklad se v tomto rozsahu zamítá.**

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) zahájila dne 11. 5. 2020 se společností TGI Money a.s., IČO 26878321, se sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava (dále „účastník řízení“) doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední č. j. 2020/58650/CNB/570 (dále „oznámení o zahájení řízení“) s účastníkem řízení přestupkové řízení, neboť u účastníka řízení bylo během kontroly shledáno porušování zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“) a zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále „AML zákon“).

[2.] Dne 9. 9. 2022 vydal správní orgán prvního stupně napadené rozhodnutí, kterým účastníkovi řízení uložil podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu ve výši 2 500 000 Kč, neboť účastník řízení

- (i) v období ode dne 18. 12. 2017 do dne 6. 9. 2018 ve vzorku 14 doložených úvěrových případů před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, neboť

- ve všech 14 doložených úvěrových případech vycházel při stanovení výše nákladů na domácnost pouze z normativně stanovené částky odpovídající životnímu minimu, přičemž ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) bylo z doložených dokumentů zřejmé, že částky životního minima neodpovídají skutečným životním nákladům spotřebitele,
- v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] u spolužadatelky [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] u spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) vycházel pouze z deklarované výše výdajů na bydlení a/nebo výše jiných výdajů, nedisponoval tak žádným jiným ověřitelným podkladem, ze kterého by mohl zjistit výdaje spotřebitele, popř. též zjistit i jiné než spotřebitelem deklarované závazky,
- v 8 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) dostatečně neposuzoval deklarované závazky spotřebitelů,
- ve 3 případech ([redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] a spolužadatelů manželů [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) nezjišťoval a ani nezohlednil informace o dalších stávajících závazcích spotřebitele,
- v 6 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) nezohlednil stávající závazky jednotlivých spotřebitelů, které nebyly na základě sjednaných úvěrových smluv přímo refinancovány,
- ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] a spolužadatele [redacted] sml. č. [redacted]) doložené příjmy spotřebitelů nemohly pokrýt deklarované výdaje a stávající splátky všech úvěrů včetně úvěru poskytnutého účastníkem řízení,
- ve 3 případech ([redacted] sml. č. [redacted], [redacted] sml. č. [redacted] a [redacted] sml. č. [redacted]) řádně nezohlednil informace o stávajících závazcích spotřebitelů při posuzování úvěruschopnosti, když z podkladů, které měl k dispozici, vyplynulo, že spotřebitelé mají další závazky u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru;

- (ii) v období ode dne 14. 12. 2018 do dne 28. 2. 2019 trvale nepřístupňoval spotřebiteli
 - a) jasným a srozumitelným způsobem informaci o typu zápůjční úrokové sazby a důsledcích souvisejících s typem zápůjční úrokové sazby pro spotřebitele,
 - b) informaci o výši nákladu na ocenění nemovité věci, když toto ocenění nemovité věci bylo vždy vyžadováno a účastník řízení výši tohoto nákladu znal;
- (iii) v období ode dne 18. 12. 2017 do dne 6. 9. 2018 neposkytl v celém vzorku 14 doložených úvěrových případů dostatečné informace spotřebiteli o
 - a) celkové výši úvěru, která měla být dána spotřebiteli k dispozici,
 - b) typu použité úrokové sazby a

- c) předčasném splacení úvěru, tedy o poplatcích nebo nákladech souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, příp. o metodě jejich výpočtu, nelze-li je vyjádřit jejich konkrétní výší;
- (iv) v období ode dne 26. 2. 2018 do dne 1. 3. 2019 nezavedl postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když zavedl pravidla, na jejichž základě požadoval náhradu nákladů za předčasné splacení úvěru s pohyblivou úrokovou sazbou;
- (v) v případě úvěrové smlouvy č. [REDACTED] ze dne 9. 2. 2018 [REDACTED], smlouvy č. [REDACTED] ze dne 1. 8. 2017 [REDACTED], smlouvy č. [REDACTED] ze dne 27. 4. 2017 [REDACTED] a spolužadatelů [REDACTED] a [REDACTED] a smlouvy č. [REDACTED] ze dne 16. 11. 2017 [REDACTED], požadoval po spotřebiteli náhradu nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru sjednaného s pohyblivou úrokovou sazbou;
- (vi) v případě úvěrové smlouvy č. [REDACTED] ze dne 24. 8. 2018 [REDACTED]; č. [REDACTED] ze dne 2. 3. 2018 [REDACTED]; č. [REDACTED] ze dne 6. 9. 2018 [REDACTED] a spolužadatel [REDACTED]; č. [REDACTED] ze dne 21. 6. 2018 [REDACTED] a spolužadatel [REDACTED]; č. [REDACTED] ze dne 7. 6. 2018 [REDACTED] a spolužadatelka [REDACTED], uzavřel smlouvu o spotřebitelském úvěru na bydlení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru s hodnotou zajišťované pohledávky, která byla v okamžiku uzavření smlouvy ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě předmětu zástavy, a zároveň došlo k přezajištění spotřebitelského úvěru tím, že s jednotlivými spotřebiteli sjednal zákaz zatížení nemovité věci;
- (vii) v období ode dne 13. 6. 2018 do dne 1. 4. 2019 neměl vypracované písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu;
- (viii) v období ode dne 1. 2. 2017 do dne 1. 4. 2019 nevypracoval systém vnitřních zásad v zákonem stanoveném rozsahu, neboť
 - a) neaktualizoval s účinností nové AML vyhlášky, tj. od 1. 10. 2018, Směrnici S-16 SVZ, tedy nezajistil, aby jeho vnitřní předpisy byly aktuální a přiměřené povaze, rozsahu a složitosti vykonávaných činností,
 - b) v období ode dne 1. 2. 2017 do dne 1. 4. 2019 ve svých vnitřních předpisech neupravil opatření k rozpoznání subjektů, vůči nimž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle sankčního zákona, tedy nezavedl a neuplatňoval odpovídající strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace ke zmírňování a účinnému řízení rizik financování terorismu a zároveň nedostatečně upravil opatření k provádění mezinárodních sankcí;
- (ix) v období ode dne 1. 10. 2018 do dne 1. 4. 2019 nezavedl a neuplatňoval odpovídající strategie a postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, neboť v jeho vnitřním předpise Směrnice S-16 SVZ chybělo jasné vymezení jednotlivých kompetencí a odpovědností jednotlivých zaměstnanců a dalších osob v rámci plnění povinností stanovených AML zákonem.

Svým jednáním účastník řízení porušil:

- ad i) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad ii) ustanovení § 92 odst. 1 písm. k) a r) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad iii) ustanovení § 95 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s Přílohou č. 4 tohoto zákona;
- ad iv) ustanovení § 15 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;

- ad v) ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad vi) ustanovení § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad vii) ustanovení § 21a odst. 2 AML zákona;
- ad viii) ustanovení § 21 odst. 2 a 5 písm. b) a d) AML zákona;
- ad ix) ustanovení § 21 odst. 1 AML zákona,

a tím se dopustil přestupků:

- ad i) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad ii) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad iii) podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad iv) podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad v) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. w) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad vi) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru;
- ad vii) podle ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) AML zákona;
- ad viii) podle ustanovení § 48 odst. 1 AML zákona;
- ad ix) podle ustanovení § 48 odst. 4 písm. a) AML zákona.

Ve výroku B bylo řízení pro skutek spočívající v neuplatňování pravidel a postupů k zabránění střetu zájmů definovaných v kapitole 3.1. Směrnice S-04 zastaveno. Ve výroku C napadeného rozhodnutí byla dále účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[3.] Napadené rozhodnutí bylo doručeno účastníkovi řízení prostřednictvím datové schránky jeho právního zástupce dne 12. 9. 2022.

[4.] Dne 26. 9. 2022 podal účastník řízení proti napadenému rozhodnutí blanketní rozklad, který dne 25. 10. 2022 doplnil o odůvodnění (dále „odůvodnění rozkladu“). Účastník řízení uplatňuje námitky ke všem přestupkům, kdy rozporuje jak interpretaci příslušných ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru ze strany správního orgánu prvního stupně a jejich aplikaci na situaci účastníka řízení, tak některá skutková zjištění. Účastník řízení žádá, aby bankovní rada napadené rozhodnutí zrušila a řízení zastavila, případně aby věc vrátila správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

[5.] ***V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „přestupkový zákon“).***

[6.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[7.] Bankovní rada dále konstatuje, že napadené rozhodnutí ve výroku A (viii) v návěti a v písm. b) uvádí datum 1. 2. 2017, ačkoli účastník řízení byl povinen dodržovat povinnost podle ustanovení § 21 odst. 2 a odst. 5 písm. b) a d) AML zákona až ode dne 12. 12. 2017, neboť účastník řízení je nebankovním poskytovatelem spotřebitelských úvěrů ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru ode dne 12. 12. 2017. Bankovní rada se v této souvislosti

zabývala tím, zda je možné uvedený nedostatek napravit v řízení na druhém stupni, a dospěla k závěru, že výše uvedenou vadu napadeného rozhodnutí je možné odstranit v řízení na druhém stupni. Co se týče možného dopadu této změny na rozhodnutí o uložení sankci, bankovní rada stejně jako správní orgán prvního stupně¹ hodnotí jako nejzávažnější jednání účastníka řízení, které se stalo základem pro stanovení konkrétní výše pokuty, jednání uvedené ve výroku (i) napadeného rozhodnutí, přičemž za toto jednání lze podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložit pokutu do výše 20 000 000 Kč. Dále bankovní rada ve shodě se správním orgánem prvního stupně hodnotí jako jednání, jež měla významný vliv na výši udělené pokuty, jednání uvedená ve výrocích (iv), (v) a (vi) napadeného rozhodnutí, neboť jde o jednání s velmi vysokou společenskou škodlivostí². Ostatní jednání účastníka řízení byla podle bankovní rady správně hodnocena jako přitěžující okolnost zvyšující závažnost deliktního chování účastníka řízení, což se týká i jednání ad viii). Navrhovaná změna data ve výroku se týká výlučně jednání ad viii). Vzhledem k tomu, že jednání ad viii) nebylo v napadeném rozhodnutí hodnoceno jako nejzávažnější, ani jako jednání s velmi vysokou společenskou škodlivostí, nemá podle bankovní rady změna data počátku jednání ad viii) dopad na výši uložené sankce, přičemž změnou data ve výroku A (viii) v řízení na druhém stupni nedojde k zásahu do práv účastníka řízení.

[8.] K jednotlivým námitkám obsaženým v odůvodnění rozkladu uvádí bankovní rada následující.

I. K přestupku ad i)

[9.] *Účastník řízení namítá, že ve vzorku všech 14 úvěrových složek posoudil úvěruschopnost spotřebitele. Účastník řízení cituje z bodů 112, 113 a 114 napadeného rozhodnutí a namítá, že správní orgán prvního stupně argumentuje ve věci odborné péče „nepochopitelně“ v jiném než účastníkem řízení namítaném kontextu. Konkrétně účastník řízení odkazuje na bod 10 oznámení o zahájení řízení, v němž správní orgán prvního stupně konstatoval, že „účastník řízení má ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí, tj. v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 téhož zákona...“, a namítá, že správní orgán prvního stupně vykládá pojem odborná péče „zcela dogmaticky“, což ovlivňuje interpretaci ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení odkazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 22 A 22/2013, s tím, že: „judikatura i nauka vždy dovozovala, že pojem ‚odborná péče‘ představuje péči vyšší intenzity než ‚péče řádného hospodáře‘, kdy z požadavku odbornosti vyplývá též požadavek pečlivosti, přičemž ‚odbornou péčí‘ je třeba rozumět péči průměrného profesionála, tzn. odborníka, který má svému oboru obvyklé znalosti, schopnosti a dovednosti, a který je využívá s tomu odpovídající obvyklou péčí a opatrností“. Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně musí vycházet výlučně z legislativy a dohledový benchmark České národní banky může být pouze doporučením či metodickou pomůckou správního orgánu. Podle účastníka řízení správní orgán prvního stupně postupuje nad rámec zákona, když prověřuje zohledňování dohledového benchmarku, stejně jako zohledňování „objektivně očekávatelných skutečností“ ze strany regulovaných subjektů při poskytování spotřebitelských úvěrů. Dále účastník řízení namítá, že pojem „objektivně očekávatelné skutečnosti“ není zákonným pojmem, ani jej nelze subsumovat pod konkrétní zákonné ustanovení. Správní orgán prvního stupně proto výkladem tohoto pojmu v bodě 127 napadeného rozhodnutí zatížil řízení vadou v podobě nezákonnosti, nepředvídatelnosti a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.*

¹ V bodě 265 napadeného rozhodnutí.

² Tamtéž.

[10.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné. V souvislosti s přestupkem ad i) bankovní rada shledala chybu v bodě 132 odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde je ve shrnutí zjištěných skutečností a v právním hodnocení pochybení účastníka řízení uvedeno, že účastník řízení postupoval „v rozporu s požadavky stanovenými v ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se mohl dopustit přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru“, přičemž je vzhledem k předešlým zjištěním a závěrům správního orgánu prvního stupně zřejmé, že mělo být uvedeno, resp. správní orgán prvního stupně měl v úmyslu sdělit, že se účastník řízení svým jednáním „... dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru“. Závěr o spáchání přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru jednoznačně dokládá výrok A ad i) a rovněž body 263 až 265 napadeného rozhodnutí.

[11.] Bankovní rada konstatuje, že správní orgán prvního stupně v bodě 112 napadeného rozhodnutí účastníka řízení řádně upozornil na to, že předmětem správního řízení není přestupek dle ustanovení § 153 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, tj. přestupek, kterého se dopustí poskytovatel spotřebitelského úvěru tím, že neprovozuje svou činnost s odbornou péčí, nýbrž přestupek dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, kterého se dopustí poskytovatel spotřebitelského úvěru tím, že poskytne spotřebitelský úvěr v rozporu s ustanovením § 86 odst. 1 tohoto zákona. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí týkajícího se přestupku ad i), včetně nadpisu oddílu – „Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele“³, je zřejmé, že účastníkovi řízení je vytýkáno, že při poskytování spotřebitelských úvěrů neposuzoval úvěruschopnost spotřebitelů, tj. nepostupoval v souladu s ustanovením § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Z tohoto důvodu jsou námitky účastníka řízení týkající se výkladu odborné péče (včetně odkazu na judikaturu) ve vztahu k výroku ad (i) bezpředmětné. Bankovní rada nicméně dodává, že zároveň souhlasí s účastníkem řízení, že podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí.

[12.] Bankovní rada konstatuje, že Česká národní banka je povinna vycházet ze znění právních předpisů, přičemž dohledové benchmarky podrobně rozebírají zákonné požadavky a „seznamují dohlížené subjekty s vybranými zobecněnými dohledovými poznatky a souvisejícími očekáváními dohledu, pokud jde o jednání dohlížených subjektů“⁴. Bankovní rada konstatuje, že toto bylo dodrženo i v případě posouzení jednání účastníka řízení. Dohledové benchmarky tedy nad rámec zákona žádné povinnosti neukládají.

[13.] Pojem „objektivně očekávatelné skutečnosti“ není pojem upravený v zákoně o spotřebitelském úvěru, správní orgán prvního stupně jím v bodě 127 napadeného rozhodnutí označuje „veškeré skutečnosti, které by měly být vyhodnoceny v rámci posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, tj. skutečnosti související s budoucí příjmovou a výdajovou stránkou spotřebitele“. Bankovní rada dodává, že se jedná o skutečnosti, které má poskytovatel spotřebitelského úvěru posoudit podle ustanovení § 86 tohoto zákona⁵. Pokud

³ Viz str. 9 napadeného rozhodnutí.

⁴ Ke smyslu dohledových benchmarků viz webové stránky České národní banky: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/dohledova-uredni-sdeleni-a-benchmarky/>.

⁵ § 86 Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele

(1) „Poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.“

tedy správní orgán prvního stupně konstatuje, že účastník řízení nezohlednil řádně objektivně očekávatelné skutečnosti na straně spotřebitele, je tím odkazováno na skutečnosti vymezené v ustanovení § 86 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada v této souvislosti upozorňuje, že výčet takových skutečností v § 86 odst. 2 je pouze demonstrativní. Bankovní rada dále konstatuje, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele musí postupovat v jednotlivých případech individuálně a v souvislostech a musí kromě posuzování aktuálních příjmů a výdajů (včetně závazků) zohlednit například rodinné postavení spotřebitele, nepravidelné výdaje a případně ponechat určitou rezervu na možné neplánované výdaje.

[14.] Účastník řízení namítá, že prohlášení žadatele o úvěr je jedním z mnoha informačních zdrojů, které využívá, přičemž vždy vyžaduje bankovní výpisy a doklady o nákladech (SIPO, nájemní smlouvy apod.), prověřuje příslušné registry a zajišťuje další podklady. Tyto dokumenty jsou originály, které si žadatelé o úvěr ponechávají ve své dispozici. Účastník řízení namítá, že splnil svoji povinnost, když nahlédl do dokumentů a „odpovídající“ výsledek zaznamenal do tzv. ověřovacího formuláře žadatele o úvěr. Účastník řízení dodává, že v kontrolovaném období někteří žadatelé o úvěr uváděli, že příslušné dokumenty nemají (např. uzavřeli smlouvu o spotřebitelském úvěru distančním způsobem nebo nedohledali nájemní smlouvu), nebo předkládali výpis z účtu pouze k nahlédnutí (s odkazem na ochranu osobních údajů a citlivých informací). Účastník řízení dále namítá, že jeho postup je zcela v souladu se Směrnicí Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti klienta č. S-19, vydání/revize: 1/04, účinnou od 15. 10. 2017 (dále „Směrnice“), konkrétně čl. 4.3 Směrnice: „zprostředkovatel nebo zaměstnanec musí klienta před pořízením fotokopie poučit o dobrovolnosti souhlasu s pořízením fotokopie, případně o možnosti souhlas neudělit“. K odkazu správního orgánu prvního stupně na čl. 7.2 Směrnice⁶ účastník řízení namítá, že postupoval v souladu s tímto článkem Směrnice, přičemž o prověření informací svědčí skutečnosti vyznačené v ověřovacím formuláři daného uchazeče o úvěr. Účastník řízení považuje v tomto kontextu za nepřiléhavou argumentaci správního orgánu prvního stupně odkazem na čl. 4.4 Směrnice⁷, neboť výzva klientovi má být učiněna pro případ zjištění okolností, o kterých klient účastníka řízení neinformoval nebo je nedoložil či nevysvětlil, tudíž pokud výzva nebyla učiněna, předcházelo jí doložení podkladů klientem. Účastník řízení namítá nedodržení zásady materiální pravdy, neboť správní orgán prvního stupně nespécifikoval, jaké konkrétní podklady měl účastník řízení doložit. Závěry správního orgánu prvního stupně jsou dle účastníka řízení zcela neurčité a nepodložené, s tím, že správní orgán prvního stupně výslovně uvedl, že nebylo potřebné jednotlivé podklady, které měly být doloženy, specifikovat, neboť požadoval od účastníka řízení kompletní úvěrovou dokumentaci. Účastník řízení považuje postup správního orgánu prvního stupně za nepřezkoumatelný, neboť absence specifikace podkladů, které měl účastník řízení dle správního orgánu prvního

(2) „Poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.“

⁶ „...zaměstnanec prověří informace související s výdaji: - z bankovního výpisu klienta, smlouvy, vyčíslení, - vždy z externího registru SOLUS, - z ústního sdělení klienta, ze kterého byly zjištěny skutečnosti o existenci výdajů (např. klient je nájemník, pak musí uvést výši nájemného apod.). Výsledky vyhledávání z těchto zdrojů včetně výsledku vyhledávání z registru SOLUS ukládá zaměstnanec do spisu klienta. Zaměstnanec uchovává dokumenty a vede záznamy o veškerých skutečnostech, které získal během ověřování výdajů klienta“

⁷ „... pokud zaměstnanec v procesu posuzování úvěruschopnosti klienta (žadatele, spolužadatele, zástavce) zjistí okolnosti, o kterých klient zaměstnance neinformoval nebo je nedoložil patřičnými dokumenty či je nevysvětlil, vyzve klienta telefonicky nebo elektronicky k doplnění či vysvětlení s tím, že o tomto zaměstnanec provede záznam.“

stupně předložit, založila nemožnost účastníka řízení reagovat v rámci součinnosti poskytované správnímu orgánu prvního stupně, a tento postup byl tak na újmu jeho procesních práv.

[15.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[16.] Podle ustanovení § 86 odst. 1 ve spojení s § 75 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen s odbornou péčí posoudit úvěruschopnost každého spotřebitele, a to na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, přičemž poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Posuzování úvěruschopnosti při poskytování spotřebitelských úvěrů patří mezi nejdůležitější povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Má-li být poskytovatel spotřebitelských úvěrů schopen prokázat, že uvedenou povinnost řádně splnil, musí být možné, na základě shromážděných podkladů ve spojení se zavedenými pravidly a postupy, rekonstruovat celý proces poskytnutí úvěru. Aby k této rekonstrukci mohlo dojít, musí poskytovatel spotřebitelských úvěrů v souladu s § 78 zákona o spotřebitelském úvěru pořizovat a uchovávat dokumenty a jiné záznamy v takovém rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení plnění této povinnosti. Uchovávání dokumentů a záznamů, případně kopií získaných podkladů pro posouzení úvěruschopnosti, je zákonnou povinností účastníka řízení, přičemž prostřednictvím těchto dokumentů a záznamů může účastník řízení doložit, že v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru posoudil úvěruschopnost spotřebitele a mohl úvěr poskytnout.

[17.] Ze shromážděných podkladů vyplývá, že účastník řízení řádně potřebné dokumenty a záznamy nearchivoval a svá tvrzení ohledně zjišťování a posuzování bankovních výpisů a dalších podkladů ve většině posuzovaných případů nedoložil (viz body 116 a 117 napadeného rozhodnutí). Důkazní břemeno k prokázání tvrzení, že byla úvěruschopnost řádně posouzena, spočívá na účastníku řízení jakožto poskytovateli spotřebitelského úvěru, viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. 12. 2014, CA Consumer Finance (C-449/13). Pouhé prohlášení účastníka řízení, že nahlédl do příslušných registrů, prohlédl si předložené dokumenty a posoudil úvěruschopnost spotřebitelů, které není podloženo záznamy a dokumenty, považuje bankovní rada s odkazem na § 78 zákona o spotřebitelském úvěru za zcela nedostatečné.

[18.] K námitce účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně nepostupoval v souladu se zásadou materiální pravdy, bankovní rada odkazuje na bod 119 napadeného rozhodnutí, neboť se ztotožňuje s vypořádáním totožné námitky ze strany správního orgánu prvního stupně. Ve výzvě č. 2 č. j. 2018/144878/CNB/650 ze dne 6. 12. 2018 (dále „výzva č. 2“) je v bodě 1) výslovně uvedeno, aby účastník řízení doložil veškerou dokumentaci a komunikaci, včetně demonstrativního výčtu požadované dokumentace, přičemž v bodech a) až l) byla vybraná dokumentace dále specifikována. Bankovní rada proto konstatuje, že není pravdivé tvrzení účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně nespecifikoval podklady, které měl účastník řízení předložit. Bankovní rada dodává, že účastník řízení v rámci odůvodnění rozkladu⁸ uvádí, že jeho zaměstnanci ukládají výsledky vyhledávání relevantních informací týkajících se spotřebitelů do spisu klienta, přičemž zaměstnanci uchovávají dokumenty a vedou záznamy o veškerých skutečnostech, které získali během ověřování výdajů klienta. Účastník řízení v odpovědi na výzvu č. 2 ze dne 12. 12. 2018 uvedl: „*předložená dokumentace k jednotlivým smlouvám je kompletní*“. Z toho vyplývá, že správní orgán prvního stupně obdržel od účastníka řízení kompletní dokumentaci ke kontrolovaným úvěrovým případům

⁸ Viz bod 7 odůvodnění rozkladu.

a další výzva k předložení podkladů ke kontrolovaným úvěrovým případům by byla neopodstatněná.

[19.] Účastník řízení namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí ve vztahu k bodu 120 napadeného rozhodnutí. Podle účastníka řízení správní orgán prvního stupně postupoval nezákonně, když uvedl, že účastník řízení v období ode dne 18. 12. 2017 do dne 6. 9. 2018 ve vzorku 14 doložených úvěrových případů před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů, když první smlouva ze vzorku byla uzavřena dne 18. 12. 2017, a tudíž přinejmenším v jejím případě nemohlo dojít v uvedeném období k řádnému neposouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr. Podle účastníka řízení to, že v celém vzorku 14 úvěrových případů došlo k posouzení úvěruschopnosti, dokládá kromě jiného skutečnost, že pouze v 1 případě nebyl úvěr splacen; v 6 případech došlo ke splacení úvěru a v 7 případech jsou spotřebitelské úvěry spláceny (z toho v 5 případech osobami se „skvělou platební morálkou“), což plyne z tabulky Přehled smluv a platební morálky. Účastník řízení dále odkazuje na svou argumentaci ve vyjádření k oznámení o zahájení řízení ve věci odhadu budoucích nákladů spotřebitele a namítá, že v mnohých případech není možné vůbec zjistit relevantní výdaje spotřebitele a podle komentářové literatury je jediným řešením v této situaci učinění odhadu budoucích nákladů, což je v souladu s postupem účastníka řízení. Účastník řízení opakovaně namítá, že používal ukazatel životního minima jako výchozí, minimálně únosnou mez, kterou přiměřeným způsobem navyšoval dle individuálních zjištění ze strany spotřebitele. Tento postup byl zakotvený ve Směrnici, která byla revidována na podnět správního orgánu prvního stupně, přičemž správní orgán prvního stupně na vydání znění Směrnice účinného k datu 15. 10. 2017 již nereagoval, čímž podle účastníka řízení konkludentně potvrdil jeho správnost a zákonnost. Účastník řízení namítá, že beze zbytku respektoval a naplnil požadavky správního orgánu prvního stupně ohledně postupu prověření úvěruschopnosti, a jednal tudíž v dobré víře ve správnost a zákonnost svého postupu, který je současně podle účastníka řízení v souladu s ustanovením § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

[20.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[21.] K namítané nezákonnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nesprávně stanoveného období, během nějž účastník řízení neplnil povinnost řádně posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů, bankovní rada konstatuje, že datum 18. 12. 2017 je nejzazším datem, do kterého byl podle ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru účastník řízení povinen posoudit úvěruschopnost klienta v případě první smlouvy z vybraného vzorku. Stanovením data, k němuž správní orgán prvního stupně zjišťoval, zda účastník řízení splnil povinnost podle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, na 18. 12. 2017 proto nemohlo dojít k zásahu do práv účastníka řízení, resp. nemohlo účastníkovi řízení přitížit.

[22.] Pokud jde o námitku účastníka řízení, že jím tvrzené řádné posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů dokládají předložené informace o platební morálce spotřebitelů, bankovní rada konstatuje, že informace o splacení poskytnutých úvěrů jsou pro hodnocení splnění povinnosti řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů ze strany účastníka řízení zcela bezpředmětné. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, tj. v době před poskytnutím spotřebitelského úvěru, tyto informace z povahy věci neměl a nemohl mít. Bankovní rada dále konstatuje, že nelze rezignovat na řádné posouzení úvěruschopnosti s tím, že se poskytovatel úvěru domnívá, že daný spotřebitel bude schopen poskytnutý úvěr řádně a včas splácet, aniž by disponoval patřičnými ověřenými informacemi o příjmech, výdajích a závazcích spotřebitele. Předmětem povinnosti řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je primární zájem na ochraně spotřebitele před neodpovědným sjednáním úvěru, které by mohlo vést k insolvenci spotřebitele se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské

stigmatizace. Bankovní rada současně upozorňuje, že skutečnost, že spotřebitel úvěr včas a řádně splácí, nevylučuje, že se spotřebitel nenachází ve finanční tísní.

[23.] K námitce účastníka řízení týkající se používání životního minima jako referenční hodnoty bankovní rada odkazuje na vypořádání totožné námitky v bodech 122 a 123 napadeného rozhodnutí, neboť se ztotožňuje se závěry správního orgánu prvního stupně. Co se týče související námitky účastníka řízení, že postupoval v souladu se Směrnicí, kterou Česká národní banka schválila, resp. se nevyjádřila k poslednímu znění, které jí účastník řízení předložil, bankovní rada v obecné rovině předně odkazuje na dohledový benchmark č. 3/2016⁹, ve kterém je upozorněno a výslovně uvedeno: „ČNB pro úplnost sděluje, že obsah a přiměřenost uvedených postupů a pravidel v rámci řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele hodnotí z hlediska povahy, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele, jak ji lze určit z obchodního plánu a dalších dokladů předložených v žádosti. Účelem posouzení postupů a pravidel není schválení souladu konkrétních postupů s jednotlivými hmotněprávními ustanoveními zákona, ale zjištění, zda žadatel splňuje předpoklady stanovené zákonem pro vydání oprávnění k výkonu regulované činnosti. Předmětem následného dohledu ČNB je kontrola dodržování konkrétních povinností stanovených poskytovatelům spotřebitelských úvěrů zákonem. Postupy a pravidla obsažená v žádosti o vydání oprávnění k činnosti nelze pojímat jako definitivní, jelikož vychází z projektovaných odhadů, plánů a zamýšlených obchodních strategií, odrážejících vymezené produkty, segmenty trhu, distribuční kanály a ideální typy klientů, na něž se žadatel zamýšlí zaměřit ve své budoucí podnikatelské činnosti. Postupy a pravidla, která budou následně, po vydání oprávnění a zahájení činnosti, kontrolována ČNB, musí proto odpovídat nejen reálné a aktuální praxi poskytovatele spotřebitelských úvěrů, ale také přístupu ČNB k výkonu dohledu v jednotlivých oblastech poskytování spotřebitelských úvěrů, uplatňovaného v dané době.“ Účastník řízení byl ve výzvách orgánu dohledu, na které sám v odůvodnění rozkladu odkazuje, na dohledový benchmark č. 3/2016 upozorněn: „Podle § 10 odst. 1 písm. g) ZSÚ ČNB udělí oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru žadateli, pokud splňuje požadavky na výkon činnosti podle § 15 ZSÚ. Přílohu žádosti pak podle § 15 písm. j) vyhlášky tvoří návrh vnitřních předpisů upravujících postupy a pravidla podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Bližší požadavky na obsah pravidel a postupů podle § 15 ZSÚ ČNB vymezi v Dohledovém benchmarku č. 3/2016, Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. ...“ V této souvislosti bankovní rada podotýká, že v době udělení povolení k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru účastníkovi řízení probíhala transformace na novou legislativu v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů, tudíž nebyla ještě vytvořena aplikační praxe, ke které by mohlo být přihlíženo.

[24.] Bankovní rada dále zdůrazňuje, že rozhodující je obsah a interpretace zákona, a je povinností účastníka řízení, aby postupoval podle zákona, tedy kromě jiného podle pravidel a postupů souladných s právními předpisy, a to bez ohledu na to, zda tyto postupy byly upraveny v jeho vnitřních předpisech, či nikoli. Bankovní rada podotýká, že posouzení základních předpokladů pro udělení povolení k činnosti ze strany orgánu dohledu nemůže mít vliv na plnění této povinnosti.

[25.] V neposlední řadě bankovní rada odkazuje účastníka řízení na ustanovení § 15 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, podle kterého: „*Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru je povinen průběžně ověřovat a pravidelně hodnotit přiměřenost a účinnost zavedených postupů a pravidel.*“ Z uvedeného vyplývá, že účastník řízení je povinen v čase v rámci své

⁹ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

činnosti upravovat a aktualizovat své vnitřní předpisy, aby odpovídaly právním předpisům i jeho praxi.

[26.] Účastník řízení namítá, že není pravdivé, že doložené příjmy [redacted] (smlouva č. [redacted]), [redacted] (smlouva č. [redacted]) a [redacted] a spolužadatele [redacted] (smlouva č. [redacted]) nemohly pokrýt deklarované výdaje a stávající splátky všech úvěrů včetně úvěru poskytnutého účastníkem řízení, resp. existovalo reálné riziko neudržitelnosti doložených příjmů po celou dobu trvání úvěrového stavu. Z tabulky Přehled smluv a platební morálky je totiž zřejmé, že [redacted] již úvěr splatil a [redacted] a [redacted] a [redacted] úvěr splácí „při skvělé platební morálce“. Účastník řízení dále uvádí tutéž námitku jako v řízení před správním orgánem prvního stupně, námitka se týká záměny jmen v rozhodnutí o námitkách nadřízené osoby kontrolujících (dále „rozhodnutí o námitkách“) a v oznámení o zahájení řízení s tím, že argumentace správního orgánu prvního stupně, že došlo k chybě v psaní, je nepřesvědčivá a řízení je zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti a nezákonného postupu, když se nadřízená osoba kontrolujících v rozhodnutí o námitkách fakticky nezabývala popsány a nyní správním orgánem prvního stupně tvrzenými případy. Účastník řízení dodává, že v případě úvěru [redacted], složky [redacted] a spolužadatelů manželů [redacted] jsou úvěry spláceny „při skvělé platební morálce“.

[27.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[28.] Ze skutkových zjištění¹⁰ je zřejmé, že účastník řízení v případě úvěrů [redacted], [redacted] a [redacted] a spolužadatele [redacted] neposoudil úvěruschopnost těchto osob v souladu s ustanovením § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, což je napadeným rozhodnutím sankcionováno. Tuto skutečnost účastník řízení nepopírá, resp. pouze namítá, že [redacted] již úvěr splatil a [redacted] a [redacted] a [redacted] úvěr splácí při skvělé platební morálce, což však není relevantní argument z pohledu plnění povinnosti podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru (viz bod 22 tohoto rozhodnutí).

[29.] Pokud jde o opakovaně namítanou záměnu jmen v rozhodnutí o námitkách a v oznámení o zahájení řízení, bankovní rada odkazuje na vypořádání totožné námitky v bodě 129 napadeného rozhodnutí, s nímž se ztotožňuje. Bankovní rada dále konstatuje, že případ žadatelky [redacted] a spolužadatele [redacted] je podrobně rozepsán v bodech 54 až 60 napadeného rozhodnutí a případ žadatelky [redacted] a spolužadatelů manželů [redacted] je popsán v bodech 61 až 69 napadeného rozhodnutí. Účastník řízení se k těmto skutkovým zjištěním nikterak nevyjádřil. Platební morálka spotřebitelů po sjednání úvěrů je při posuzování plnění povinnosti podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru bezpředmětná (viz bod 28 tohoto rozhodnutí).

[30.] Účastník řízení namítá, že nerozumí, proč správní orgán prvního stupně uvedl odkaz na webové stránky Úřadu pro ochranu osobních údajů namísto argumentace legislativou či judikaturními závěry, zejména když argumentace účastníka řízení směřovala k legislativnímu požadavku na minimalizaci údajů a jejich zpracování v nezbytném rozsahu. Současně dle sjednocujících stanovisek Evropského sboru pro ochranu osobních údajů i Úřadu pro ochranu osobních údajů vyplývá závěr o oprávněnosti zpracování výlučně nezbytných osobních údajů a nemožnosti zpracovávat jiné osobní údaje, a to i v případě souhlasu s takovým zpracováním. Požadavky správního orgánu prvního stupně na předložení dokumentace jsou proto podle účastníka řízení nezákonné.

[31.] Bankovní rada k této poznámce účastníka řízení konstatuje, že správní orgán prvního stupně odkázal na webové stránky Úřadu pro ochranu osobních údajů v bodě 130 napadeného rozhodnutí z toho důvodu, že účastník řízení zmínil Úřad pro ochranu osobních údajů a jeho

¹⁰ Viz odůvodnění napadeného rozhodnutí ad výrok A. i) Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

stanoviska ve svém vyjádření k podkladům rozhodnutí ze dne 14. 6. 2022 (viz bod 111 napadeného rozhodnutí), přičemž citované vyjádření Úřadu pro ochranu osobních údajů věcně dopadá na případ účastníka řízení v souvislosti s posuzováním žádostí o úvěr.

[32.] Bankovní rada dále ve věci ochrany osobních údajů odkazuje na rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. 3. 2020, C-6779/18, OPR-Finance s.r.o. vs. GK, dle něhož i po účinnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) je shora uvedený závěr z rozsudku Soudního dvora EU ze dne 18. 12. 2014, C-449/13, CA Consumer Finance¹¹, nadále aplikovatelný, tj. ochrana osobních údajů fyzických osob nastolená obecným nařízením o ochraně osobních údajů od konce května 2018 nemá dopad do povinnosti poskytovatelů úvěru shromažďovat a vyhodnocovat údaje a podklady získané v nezbytném rozsahu od spotřebitelů. Současně ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je k obecnému nařízení o ochraně osobních údajů ve vztahu speciální úprava ke generální úpravě (tj. má aplikační přednost), a tudíž bankovní rada neshledala rozpor mezi povinnostmi poskytovatelů úvěru shromažďovat a vyhodnocovat údaje a podklady získané v nezbytném rozsahu od spotřebitelů a ustanoveními na ochranu osobních údajů.

[33.] Účastník řízení namítá, že tabulka č. 2 v napadeném rozhodnutí neodpovídá skutečností vyplývajícím z úvěrových složek, když v případě [REDAKCE] byly doloženy výplatní pásky zaměstnavatele a současně se jednalo o stejného zaměstnavatele jako u prvního úvěru poskytnutého účastníkem řízení paní [REDAKCE] v r. 2008, což dokládá ověření udržitelnosti všech deklarovaných příjmů. V případě [REDAKCE] byly doloženy výplatní pásky zaměstnavatele a výpis z běžného účtu, přičemž se jednalo o stejného zaměstnavatele jako v případě dříve poskytnutých úvěrů v r. 2015, což dokládá udržitelnost příjmu, a současně bylo tedy doloženo ověření udržitelnosti všech deklarovaných příjmů. Pokud jde o ověření závazků, pak byl doložen a z úvěrové smlouvy přímo vyplácen úvěr u společnosti [REDAKCE] a další závazky poskytl účastník řízení. Panem [REDAKCE] uvedený úvěr u společnosti [REDAKCE] nebylo možné zjistit (mj. nebyl uveden na výpisu z běžného účtu), přičemž [REDAKCE] informoval o úvěru v dobré víře, přičemž zůstatek ve výši 5 000 Kč měl být uhrazen v hotovosti následující kalendářní měsíc. Účastník řízení dále namítá, že rovněž tabulka č. 3 v napadeném rozhodnutí neodpovídá skutečností vyplývajícím z úvěrových složek. V případě žadatelky [REDAKCE] byly doloženy výplatní pásky, výpis z běžného účtu a závazky, včetně smluv a jejich vyčíslení. V případě žadatelky [REDAKCE] se jednalo o stejného zaměstnavatele jako u prvního úvěru, a z tohoto důvodu účastník řízení předpokládal udržitelnost příjmů. V případě žadatele [REDAKCE] byla doložena výsluha, příjmy byly ověřitelné na jím doloženém výpisu z běžného účtu a zároveň byl dán předpoklad udržitelnosti příjmů. V případě spolužadatele [REDAKCE] byl doložen důchodový výměr, který dokládá udržitelnost příjmů.

[34.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[35.] K námitkám týkajícím se tabulky č. 2 bankovní rada konstatuje, že v případě [REDAKCE] účastník řízení nepředložil dokumentaci z roku 2008, resp. i kdyby ji předložil, dokládala by jen, že žadatelka má pravděpodobně dlouhodobý pracovní poměr u stejného zaměstnavatele. Stejný závěr pak platí i pro případ [REDAKCE]. Bankovní rada konstatuje, že ověření udržitelnosti příjmu spočívá mj. i v ověření příjmů, u kterých udržitelnost byla prokázána v minulosti, neboť účastník řízení musí zohlednit možnost změn přicházejících v čase, např. výpověď, pracovní neschopnost, zkrácení úvazku, zda společnost, v níž je

¹¹ Důkazní břemeno ohledně tvrzení, že došlo k řádnému posouzení úvěruschopnosti, leží na poskytovateli úvěru.

spotřebitel zaměstnán, je/není v likvidaci apod. Bankovní rada proto souhlasí se správním orgánem prvního stupně, že udržitelnost příjmu v obou případech nebyla ověřena (viz bod 37 napadeného rozhodnutí).

[36.] K námitkám týkajícím se tabulky č. 3 bankovní rada v případě [REDAKCE] odkazuje na body 55 až 57 napadeného rozhodnutí, v případě [REDAKCE] odkazuje na bod 48 napadeného rozhodnutí, v případě [REDAKCE] na bod 48 napadeného rozhodnutí a v případě [REDAKCE] na bod 64 napadeného rozhodnutí s tím, že tabulka č. 3 koresponduje se skutkovými zjištěními, tedy že ve všech těchto případech účastník řízení řádně nedoložil ověření udržitelnosti deklarovaných příjmů spotřebitele. V této souvislosti bankovní rada upozorňuje, že je nutné nahlížet na jednotlivé úvěrové případy komplexně, tedy současně s dalšími negativními zjištěními.

[37.] *Účastník řízení rozporuje závěry správního orgánu prvního stupně v bodě 37 napadeného rozhodnutí týkající se úvěrů [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]. Pokud jde o absentující doložení pracovního zařazení zaměstnance, který potvrdil příjem žadatele o úvěr, překračuje správní orgán prvního stupně zákonné meze, neboť pokud žadatel o úvěr předloží relevantní potvrzení o příjmu, pak je podle účastníka řízení lhostejné, v jakém pracovním zařazení u zaměstnavatele je osoba, které je vystavila, neboť to vyplývá z vnitřního nastavení, resp. rozdělení kompetencí uvnitř daného subjektu. Současně tato skutečnost nesouvisí s relevantním zjišťováním trvalosti a udržitelnosti příjmu. Účastník řízení dále namítá, že ověřoval pracovní poměr žadatele, přičemž pracovní poměr byl sjednán na dobu neurčitou. Pokud jde o nesplnění požadavku zjišťovat, zda není žadatel ve výpovědní době, jde podle účastníka řízení „již spíše o detektivní činnost“, přičemž je povinností žadatele o úvěr, aby tuto skutečnost sdělil. K vytýkanému nedoložení okolnosti, zda došlo k provedení kontroly zaměstnavatele v případech soukromého zaměstnavatele, účastník řízení namítá, že by kontrola byla diskriminační a účastník řízení nemá žádné zákonné oprávnění provádět kontroly soukromých zaměstnavatelů.*

[38.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné, přičemž účastník řízení svá tvrzení nikterak nedokládá, ani neodkazuje na příslušné podklady.

[39.] Co se týče skutečností, které měl účastník řízení podle názoru správního orgánu prvního stupně, s odkazem na bod 37 napadeného rozhodnutí, zjišťovat, avšak účastník řízení toto popírá, bankovní rada konstatuje, že účastník řízení měl zjistit pracovní zařazení zaměstnance, který účastníkovi řízení potvrdil příjem žadatele o úvěr, a to z důvodu zjištění, zda se jednalo o kompetentního zaměstnance. Dále účastník řízení pouze tvrdí, že zjistil, zda se jednalo o pracovní poměr na dobu určitou, či neurčitou, avšak své tvrzení nedoložil žádným záznamem, ze kterého by tato okolnost vyplynula. Co se týče okolnosti, zda žadatel není ve výpovědní době, bankovní rada opakuje, že účastník řízení je povinen řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele a zjistit a ověřit udržitelnost jeho příjmu, který by v případě, kdy by spotřebitel byl ve výpovědní době, udržitelný nebyl. Pokud jde o kontrolu soukromého zaměstnavatele, účastník řízení měl, jak zmiňoval již správní orgán prvního stupně v bodě 37 napadeného rozhodnutí, zkontrolovat například portál www.justice.cz, aby zjistil, zda společnost, jejímž je spotřebitel zaměstnancem, není v likvidaci, a tudíž není ohrožena udržitelnost příjmu spotřebitele. Vzhledem k tomu, že účastník řízení poskytoval úvěry na bydlení zajištěné zástavním právem, bylo posouzení udržitelnosti příjmu nedílnou součástí posouzení úvěruschopnosti, přičemž i s ohledem na významnost těchto úvěrů pro spotřebitele nelze spoléhat na domněnku stability příjmu na základě skutečnosti, že je spotřebitel dlouhodobým zaměstnancem jednoho zaměstnavatele.

[40.] Bankovní rada dále konstatuje, že co se týká úvěrů [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], byla při posuzování úvěruschopnosti těchto spotřebitelů zjištěna řada dalších nesrovnalostí, viz body 38, 39 a 41 napadeného rozhodnutí (nedoložené výdaje na bydlení a jiné výdaje)

a body 43, 44, 45 a 46 napadeného rozhodnutí (nedostatečně zjištěné závazky). V souvislosti s těmito skutečnostmi se pak důležitost zjištění informací o udržitelnosti konkrétní výše příjmu ještě zvyšuje.

[41.] K bodu 42 napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že záznam o komunikaci s klientem je v úvěrové složce obsažen (jde o doplnění ověřovacího formuláře na základě telefonického hovoru s [REDAKCE]). Dále účastník řízení v této souvislosti namítá nesrozumitelnost vyjádření správního orgánu prvního stupně ve věci kalkulace a předpokládané částky k úhradě a namítá, že mu není zřejmé, co je mu v této souvislosti vytýkáno. K bodu 46 napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že kontokorentní účet je součástí běžného účtu, jde o službu standardně kontrahovanou v rámci soukromoprávního ujednání mezi bankou a jejím klientem, a účastník řízení nemá možnost predikovat, zda bude taková služba využita, či nikoliv. K bodu 52 napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že správním orgánem prvního stupně vytýkané nezohlednění reálných rizik spojených s nejistotou ohledně udržitelnosti příjmů spotřebitelů vzhledem k věku žadatelů, v případě [REDAKCE] s ohledem na přiznanou invaliditu III. stupně a v případě manželů [REDAKCE] vzhledem k přiznaným starobním důchodům „vybočuje“ z dikce zákona o spotřebitelském úvěru a z pravidel Směrnice (s odkazem na čl. 6.4.3 – Konsolidovaný příjem klienta). Podle účastníka řízení jsou kritéria jako věk žadatelů či přiznaná invalidita III. stupně „ingerenci do osobní integrity a informací o zdravotním stavu“, a tudíž diskriminační a nezákonná. Současně by tyto osoby a priori neměly přístup k úvěrům.

[42.] Bankovní rada považuje tyto námítky účastníka řízení za nedůvodné.

[43.] K první námitce účastníka řízení k bodu 42 napadeného rozhodnutí bankovní rada konstatuje, že spis sice obsahuje dokument „Žádost o úvěr Z-17-0304“, v němž je uvedeno „splátky všech úvěrů 15 000,00 Kč“ a ručně doplněna k tomu poznámka „cca celkem 450 000“, avšak z bodu 42 napadeného rozhodnutí vyplývá, že účastníkovi řízení je vytýkáno, že v úvěrové složce chybí jednak informace a doklad o deklarovaných úvěrech a dále doložení tvrzení účastníka řízení, že ověřil informaci o stávajících závazcích [REDAKCE], resp. že ověřil, že [REDAKCE] „si úvěr vyplatil sám“. Informace o tvrzené neexistenci stávajících závazků je přitom podstatná vzhledem k tomu, že účastník řízení v procesu hodnocení předluženosti částku 450 000 Kč nebral v potaz. K druhé námitce účastníka řízení k bodu 42 napadeného rozhodnutí bankovní rada konstatuje, že předpokládaná částka k úhradě úvěru ve výši 1 745 310 Kč byla převzata ze smlouvy o spotřebitelském úvěru, který účastník řízení poskytl [REDAKCE] ve výši 684 250 Kč, a byla uvedena k dokreslení závažnosti situace. Bankovní rada doplňuje, že účastník řízení kromě jiného ani nepromítl [REDAKCE] deklarovanou měsíční splátku úvěru ve výši 15 000 Kč do výpočtu úvěrových ukazatelů DSTI a DSCR, jak je uvedeno v bodě 42 napadeného rozhodnutí. Bankovní rada odkazuje dále na body 38 a 39 napadeného rozhodnutí, z nichž vyplývá, že účastník řízení vycházel pouze z deklarovaných výdajů na bydlení a jiných výdajů a nebyla doložena účastníkem řízení tvrzená komunikace se spotřebiteli ohledně výdajů na bydlení.

[44.] K námitce účastníka řízení k bodu 46 napadeného rozhodnutí bankovní rada konstatuje, že účastník řízení měl při posuzování úvěruschopnosti zohlednit možnost [REDAKCE] využít kontokorentního úvěru, který [REDAKCE] měla k dispozici na svém běžném účtu, ve výši až 24 000 Kč s úrokovou sazbou 21,99 % p. a., a který mohla bez dalšího kdykoliv využít, což by zásadním způsobem ovlivnilo poměr mezi výdaji a příjmy. Navíc v tomto případě je nedostatek významnější vzhledem k tomu, že účastník řízení vycházel ve věci výdajů pouze z prohlášení žadatelky (viz body 38 a 39 napadeného rozhodnutí), a taktéž vzhledem ke skutečnosti, že [REDAKCE] měla i další závazky, jejichž splacení, respektive vyšší splátky účastník řízení navíc neověřil (viz bod 45 napadeného rozhodnutí).

[45.] K námitkám účastníka řízení k bodu 52 napadeného rozhodnutí bankovní rada konstatuje, že smyslem zákona o spotřebitelském úvěru je zodpovědné úvěrování, tedy mj. splnění povinnosti řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, díky kterému měl účastník řízení předcházet nezodpovědnému poskytování spotřebitelských úvěrů osobám, které nebudou s to splnit své závazky z úvěrů včas a řádně. Bankovní rada odkazuje na dohledový benchmark č. 1/2014¹²: „*Účelem uvedené povinnosti stanovené v ZSÚ je ochrana spotřebitele před přijetím neuvážených a nezodpovědných rozhodnutí, plynoucích z neznalosti a nedostatečných zkušeností, jakož i osobních morálně volných vlastností a životních i sociálních poměrů spotřebitele, které mohou zásadním způsobem dopadnout na jeho osobní a rodinnou finanční situaci, postihnout jeho majetek a ohrozit uspokojování základních životních potřeb, ekonomickou funkci rodiny a společenský status jejích členů, vč. narušení jejích sociálních vztahů. Jakkoliv jsou oba sledované zájmy odlišné z hlediska jejich nositelů, jsou souladné z hlediska nežádoucích důsledků neschopnosti dlužníka splácet úvěr.*“ a dále: „*Budoucí, věřiteli známé a spolehlivě podložené změny životní situace žadatele, mající dopad na jeho finanční situaci, je však nutno vzít při posouzení v úvahu (např. když se spotřebitel již nachází ve výpovědní lhůtě z pracovního poměru, odchod do důchodu v průběhu trvání úvěru, probíhající rozvodové řízení, dosud nepravomocná soudní rozhodnutí ukládající žadateli majetková plnění atd.).*“ Bankovní rada dodává, že starobní a invalidní důchod slouží k zajištění životních potřeb dané osoby a přiznání invalidity III. stupně znamená, že se příslušná osoba stala pracovně nezpůsobilou z více než 70 %¹³, což podstatným způsobem ovlivňuje finanční situaci dané osoby, v posuzovaném případě manželů [REDAKCE] vzhledem k přiznaným starobním důchodům a [REDAKCE] vzhledem k přiznané invaliditě III. stupně.

II. K přestupku ad ii)

[46.] Účastník řízení namítá vadu řízení spočívající v nevypořádání jeho námitek v rozhodnutí o námitkách ve věci zápůjční úrokové sazby, čímž nadřízená osoba kontrolujících porušila zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále „kontrolní řád“). Účastník řízení nesouhlasí s argumentací správního orgánu prvního stupně, že závěry obsažené v rozhodnutí o námitkách nejsou právně vymahatelné, a tudíž nemůže dojít ke zkrácení práv účastníka řízení, a namítá, že „faktická ignorace námitek“ ze strany správního orgánu prvního stupně je procesní vadou řízení způsobující nezákonnost postupu správního orgánu prvního stupně.

[47.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné. Účastník řízení uplatnil tytéž námitky i před správním orgánem prvního stupně a bankovní rada se ztotožňuje s jejich vypořádáním v bodech 151 a 152 napadeného rozhodnutí, na které odkazuje. Bankovní rada dodává, že rozhodnutí o námitkách je aktem, který kontrolovaným osobám neukládá žádné povinnosti ani nezakládá žádná práva, k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. 3 Aps 9/2012: „*Nejvyšší správní soud je při posuzování povahy rozhodnutí o námitkách proti protokolu o provedené kontrole toho názoru, že takové rozhodnutí nic nemění na subjektivních veřejných právech účastníků správního řízení, neboť se tímto rozhodnutím nezakládají účastníkům s konečnou platností práva ani povinnosti.*“ Podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu není rozhodnutí o námitkách proti zjištění uvedenému v protokolu o kontrole samostatně soudně

¹² https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf

¹³ Viz <https://www.cssz.cz/invalidni-duchody-podrobne>.

přezkoumatelné a zamítnutí námitek kontrolované osoby má pouze ten následek, že se nemění závěr kontrolního protokolu, viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 6 Afs 193/2016. Na straně účastníka řízení proto nemohlo dojít v důsledku rozhodnutí o námitkách k žádné újmě na jeho právech a namítaná nezákonnost řízení z důvodu tvrzeného řádného nevypořádání námitek není opodstatněná.

[48.] Účastník řízení opakovaně namítá, že zápůjční úroková sazba je částečně neměnná, tj. pevná sazba p. a., a částečně pevná pro dílčí období, kterým je jasně stanovený jeden rok, což dle účastníka řízení koresponduje s argumentací správního orgánu prvního stupně v bodě 156 napadeného rozhodnutí. Popis zápůjční úrokové sazby s odkazem na internetové stránky www.cnb.cz za účelem informování spotřebitele o sazbě PRIBOR, který je trvale přístupný spotřebiteli, je podle účastníka řízení jasným a správným postupem co do komunikace se spotřebitelem. Účastník řízení namítá, že jediná dostupná odborná literatura¹⁴ potvrzuje správnost jeho postupu.

[49.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné. Účastník řízení uplatnil tytéž námitky i před správním orgánem prvního stupně a bankovní rada se ztotožňuje s jejich vypořádáním v bodech 153 až 156 napadeného rozhodnutí, na které odkazuje. Bankovní rada dodává, že podle ustanovení § 3 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru se zápůjční úrokovou sazbou rozumí: „úroková sazba vyjádřená jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši spotřebitelského úvěru“. Zákon o spotřebitelském úvěru výslovně definuje pojem pevná zápůjční úroková sazba, kterou se dle ustanovení § 3 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru rozumí „jediná zápůjční úroková sazba sjednaná mezi poskytovatelem a spotřebitelem na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru nebo více zápůjčních úrokových sazeb stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou“. Jelikož účastníkem řízení sjednávaná zápůjční úroková sazba nesplňovala definici pevné zápůjční úrokové sazby, neboť její výše závisela na referenční úrokové sazbě PRIBOR 1Y¹⁵, která je ze své povahy pohyblivá, jednalo se podle bankovní rady jednoznačně o pohyblivou zápůjční úrokovou sazbu.

[50.] Účastník řízení rozporuje „logické odůvodnění“ správního orgánu prvního stupně, že účastník řízení nedoložil, že informoval spotřebitele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru o nákladech na ocenění nemovitosti, neboť to nevyplývá z doložených úvěrových složek. Dle účastníka řízení byla informace „samozřejmě“ sdělena ústně či telefonicky v rámci komunikace s klientem, což dokládá skutečnost, že ve všech případech byly náklady „bezproblémově“ uhrazeny. Podle účastníka řízení nebyla naplněna materiální stránka přestupku.

[51.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[52.] Účastník řízení se dopustil porušení ustanovení § 92 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru, podle kterého poskytovatel trvale zpřístupní v listinné podobě, na jiném nosiči dat, nebo na svých internetových stránkách případný požadavek na ocenění nemovité věci, nákladů vyplývajících z tohoto ocenění pro spotřebitele a informaci o tom, zda je ocenění povinen provést spotřebitel. Splnění této povinnosti účastník řízení nedoložil a ani netvrdí, když v odůvodnění rozkladu naopak uvádí, že předepsané informace poskytl pouze „ústně či telefonicky“.

¹⁴ Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha; C. H. Beck, 2017.

¹⁵ Viz skutkové zjištění v bodě 136 napadeného rozhodnutí: „Zápůjční úroková sazba úvěru činí součet fixní a po celou dobu trvání úvěru neměnné sazby 9,9 % p. a. + pohyblivé sazby PRIBOR pro prodej depozit se splatností 1 rok. Výše zápůjční úrokové sazby je závislá na změně referenční sazby PRIBOR.“

III. K přestupku ad iii)

[53.] Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně, že řádně neinformoval spotřebitele ohledně celkové výše úvěru. Účastník řízení namítá, že přestože z celkové výše úvěru mohla být účastníkem řízení odečtena částka odpovídající poplatku za zpracování úvěru, včetně nákladu na ocenění nemovitosti, „fakticky“ se jednalo o poskytnutí úvěru v plné výši, neboť přímé pokrytí nákladů odpovídající poplatku za zpracování úvěru bylo „faktickou dispozicí částí úvěru“ ze strany spotřebitele, přičemž šlo o soukromoprávní ujednání mezi poskytovatelem úvěru a spotřebitelem, kdy vůlí spotřebitele byla přímá úhrada nákladů spojených se zpracováním úvěru. Účastník řízení namítá, že úvaha správního orgánu prvního stupně vede k tomu, že by musela být spotřebiteli poskytnuta částka ve výši 100 % úvěru a z této by měl spotřebitel uhradit náklady poskytovateli úvěru, což účastník řízení označuje za absurdní a „ryze formalistické“, neboť se v zásadě nejedná o žádnou změnu a zároveň není zohledněn praktický postup a ujednání mezi poskytovatelem úvěru a spotřebitelem. To, že celková výše úvěru byla podle účastníka řízení stanovena správně, účastník řízení dokládá dále tím, že „z celkové výše úvěru byla spotřebitelem čerpána částka před jeho vyplacením na náklady přímo spojené s jeho zpracováním“. Dále účastník řízení namítá, že v napadeném rozhodnutí nebylo specifikováno, ve kterých případech došlo k porušení zákona, a nebyly uvedeny konkrétní částky, které měly/neměly být spotřebitelům poskytnuty. Co do typu použité úrokové sazby účastník řízení odkazuje na své vyjádření v bodech 22 až 24 odůvodnění rozkladu a dodává, že se jedná o dvojí trestání účastníka řízení za jedno tvrzené porušení zákona.

[54.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[55.] Podle ustanovení § 95 odst. 2 ve spojení s Přílohou č. 4 zákona o spotřebitelském úvěru měl účastník řízení poskytnout spotřebitelům kromě jiného informace o celkové výši úvěru, která bude dána spotřebiteli k dispozici, a poplatcích nebo nákladech souvisejících s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, příp. o metodě jejich výpočtu, nelze-li je vyjádřit jejich konkrétní výší. To účastník řízení nesplnil, jak vyplývá ze skutkových zjištění případu. K argumentaci účastníka řízení o formalistickém přístupu správního orgánu prvního stupně bankovní rada konstatuje, že celková výše spotřebitelského úvěru je pojem výslovně vymezený v ustanovení § 3 odst. 2 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, a to jako „souhrn všech částek, které jsou spotřebiteli dány k dispozici“, což je neslučitelné s účastníkem řízení namítanou možností zahrnout do celkové výše spotřebitelského úvěru i výši poplatku za zpracování úvěru, včetně nákladu na ocenění nemovitosti.

[56.] Pokud jde o související námitky účastníka řízení, bankovní rada konstatuje, že nebylo nutné podrobně rozepisovat jednotlivé úvěrové případy, neboť se účastník řízení dopustil ve všech 14 úvěrových případech téhož protiprávního jednání (viz bod 165 napadeného rozhodnutí), přičemž se jednalo ve všech případech o stejný skutek.

[57.] K namítanému zákazu dvojího trestání bankovní rada konstatuje, že zákaz spočívá v dodržování zásady, že nelze rozhodnout dvakrát o téže věci, to znamená, že by o jednání účastníka řízení již muselo být rozhodnuto a správní orgán by o téže věci rozhodoval opakovaně, což však není případ účastníka řízení. O jednání účastníka řízení je rozhodováno jako o jednočinném souběhu nestejnorodých přestupků. Pokud účastník řízení svou námitkou chtěl vyjádřit, že nesouhlasí, že se dopustil spáchání dvou přestupků, které se „týkají“ kromě jiného použité úrokové sazby, a to přestupků ad ii) a ad iii), bankovní rada odkazuje účastníka řízení na zákonné vymezení skutkových podstat těchto přestupků, tj. ustanovení § 154 odst. 1

písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru¹⁶ a § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru¹⁷, a popis jednání účastníka řízení ve výrocích A (ii) písm. a) a (iii) písm. b), z čehož je patrné, že se jedná o zcela odlišné skutkové podstaty, které účastník řízení svými jednáními naplnil.

IV. K přestupkům ad iv) a ad v)

[58.] Účastník řízení namítá, že nelze na jeho jednání aplikovat ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť se spotřebiteli byla sjednána pevná zápůjční úroková sazba. Účastník řízení ve věci povinnosti podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru namítá, že správní orgán prvního stupně nespecifikoval, v čemž by měly řádné administrativní a účetní postupy spočívat¹⁸ (s výjimkou velmi obecného konstatování, že účastník řízení nezavedl pravidla pro náhradu nákladů za předčasné splacení úvěru), a to ve vztahu k jakému spotřebiteli. Účastník řízení považuje období od 26. 2. 2018 do 1. 3. 2019 z pohledu kontrolního období za extenzivní, když v oznámení o zahájení kontroly bylo vymezeno kontrolní období od 18. 12. 2017 do 6. 9. 2018. Dále účastník řízení označuje za absurdní odkazování správního orgánu prvního stupně na výkladové stanovisko č. 07/2019. K tvrzenému porušení ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru účastník řízení odkazuje na své vyjádření v bodě 22 odůvodnění rozkladu.

[59.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[60.] Co se týče námítky účastníka řízení, že nelze na jeho jednání aplikovat ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť se spotřebiteli byla sjednána pevná zápůjční úroková sazba, bankovní rada odkazuje na bod 49 tohoto rozhodnutí, s tím, že sjednaná zápůjční úroková sazba byla pohyblivou úrokovou sazbou, a tudíž se na účastníka řízení vztahoval zákaz požadování náhrady nákladů za předčasné splacení spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.

[61.] K námitce účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně nespecifikoval, v čem spatřuje pochybení účastníka řízení, bankovní rada konstatuje, že správní orgán prvního stupně v bodech 192 až 194 a 196 až 199 napadeného rozhodnutí uvedl, v jakém ohledu postupoval účastník řízení v rozporu s ustanovením § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, konkrétně tím, že zavedl pravidla¹⁹, na jejichž základě požadoval náhradu nákladů za předčasné splacení úvěru s pohyblivou úrokovou sazbou v rozporu s ustanovením § 117 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Ve vztahu k přestupku ad v), tedy pochybení vůči konkrétním spotřebitelům, bankovní rada odkazuje na body 200 až 204 a body 206 až 208 napadeného rozhodnutí, kde jsou podrobně rozepsána pochybení účastníka řízení ve čtyřech úvěrových případech²⁰, přičemž účastník řízení nedoložil, že náhradu nákladů za předčasné splacení úvěrů s pohyblivou úrokovou sazbou nepožadoval. Bankovní rada též odkazuje na navazující právní závěry správního orgánu prvního stupně, s nimiž se ztotožňuje.

¹⁶ Přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru se dopustí ten, kdo nezpřístupní informace podle § 92 tohoto zákona.

¹⁷ Přestupku podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. t) zákona o spotřebitelském úvěru se dopustí ten, kdo nesplní některou z povinností týkajících se poskytnutí nebo vysvětlení předmluvních informací podle § 94 až 100 tohoto zákona.

¹⁸ Podle bankovní rady účastník řízení patrně postrádá specifikaci nedostatků v jeho administrativních a účetních postupech.

¹⁹ Konkrétně v dokumentu „Směrnice č.: S-31 Pravidla pro stanovení účelně vynaložených nákladů při předčasném splacení úvěru“ (dále jen „Směrnice S-31“).

²⁰ Smlouva č. [redacted] ze dne 27. 4. 2017 - [redacted] a spolužadatelé [redacted] a [redacted], smlouva č. [redacted] ze dne 16. 11. 2017 - [redacted], smlouva č. [redacted] ze dne 1. 8. 2017 - [redacted] a spolužadatelka [redacted] a smlouva č. [redacted] ze dne 9. 2. 2018 - [redacted].

[62.] Bankovní rada dále nesouhlasí s námitkou účastníka řízení, že by období, kdy došlo k spáchání přestupku, bylo „extenzivní“ vzhledem k období vymezenému v oznámení o zahájení kontroly. Z bodu 193 napadeného rozhodnutí vyplývá, že počátek protiprávního jednání účastníka řízení byl určen dnem nabytím účinnosti Směrnice S-31, kterou byla zavedena nezákonná pravidla a postupy při předčasném splacení spotřebitelského úvěru, a za konec období bylo určeno datum 1. 3. 2019, kdy byl pořízen protokol o kontrole č. j. 2019/024794/CNB/650 (dále jen „protokol o kontrole“). Co se týče účastníkem řízení uvedeného tvrzení, že „*Oznámením o zahájení kontroly bylo vymezeno správním orgánem kontrolní období od 18. 12. 2017 do 6. 9. 2018*“, bankovní rada upozorňuje, že jde o chybný výklad účastníka řízení, neboť toto časové rozmezí se vztahuje k vzorku náhodně vybraných úvěrových smluv, kdy v rámci kontroly byl vyžádán vzorek náhodně vybraných 14 smluv o spotřebitelském úvěru uzavřených v období od 18. 12. 2017 do 6. 9. 2018 a všech dokumentů s nimi souvisejících (viz bod 9 oznámení o zahájení kontroly). Kontrola byla zahájena dne 2. 11. 2018, kdy bylo účastníku řízení doručeno oznámení o zahájení kontroly, a skončena v roce 2019. O výsledku kontroly byl dne 1. 3. 2019 pořízen protokol o kontrole, který byl účastníkovi řízení dne 4. 3. 2019 doručen do jeho datové schránky a je součástí spisu.

[63.] K namítanému absurdnímu odkazování správního orgánu prvního stupně na výkladové stanovisko ze dne 7. 3. 2019, bankovní rada konstatuje, že pochybení účastníka řízení vyplývají výlučně z porušení právní úpravy platné a účinné v době jednání účastníka řízení, a nikoli uvedeného výkladového stanoviska. Z bodu 191 napadeného rozhodnutí vyplývá, že správní orgán prvního stupně toliko upozornil účastníka řízení na vydání tohoto stanoviska, které informuje veřejnost o přístupu České národní banky k některým otázkám týkajícím se nákladů, které může věřitel požadovat nahradit po spotřebiteli v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru na bydlení, přičemž z něj ani necituje, ani se na něj neodvolává.

V. K přestupku ad vi)

[64.] *Účastník řízení namítá vnitřní rozpor v odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že správní orgán prvního stupně v bodě 220 napadeného rozhodnutí sice uvádí, že nepopírá, že v případě, že spotřebitel nedisponuje žádnou jinou nemovitou věcí, nelze mu vnucovat vyšší úvěr, příp. není možné požadovat po účastníku řízení, aby úvěr neposkytl, ale dále v odůvodnění napadeného rozhodnutí dovozuje podle účastníka řízení „pravý opak, tj. zneužití postavení účastníka řízení jako silnější strany“. Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně jednak nabádá k zásadě zodpovědného úvěrování, ale současně odmítá nedůvodné odmítnutí poskytnutí úvěru, přičemž nepodává „žádné řešení této situace“. Podle účastníka řízení, pokud hodnota zajištění již v okamžiku poskytnutí úvěru podstatně převyšuje výši poskytnutého úvěru a je dodržena zásada zodpovědného úvěrování dle ustanovení § 85 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, není tento postup rozporný se zákonem. Účastník řízení uvádí, že v případech [REDAKCE] a [REDAKCE] (se spolužadatelem [REDAKCE]) se jednalo o druhé úvěry poskytnuté účastníkem řízení, což dokládá znalost platební morálky spotřebitelů a opakovanou žádost spotřebitelů o úvěr ve stejných intencích na základě jejich zkušenosti a jim vyhovujících podmínek. Účastník řízení dále opakovaně odkazuje na důvodovou zprávu k zákonu o spotřebitelském úvěru s tím, že se k tomuto správní orgán prvního stupně nevyjádřil.*

[65.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné. V souvislosti s přestupkem ad vi) bankovní rada shledala chybu v bodě 225 odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde je ve shrnutí zjištěných skutečností a v právním hodnocení pochybení účastníka řízení uvedeno, že účastník řízení postupoval „... v rozporu s ustanovením § 113

odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ... čímž se mohl dopustit přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru“, přičemž je vzhledem k předešlým zjištěním a závěrům správního orgánu prvního stupně zřejmé, že mělo být uvedeno, resp. správní orgán prvního stupně měl v úmyslu sdělit, že se účastník řízení svým jednáním „...dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru“. Závěr o spáchání přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru jednoznačně dokládá výrok ad vi) a rovněž body 263 a 264 napadeného rozhodnutí.

[66.] Bankovní rada konstatuje, že ze skutkových okolností doložených úvěrových případů (viz bod 213 napadeného rozhodnutí) vyplývá, že v případě 5 úvěrových případů byla hodnota zajištění spotřebitelského úvěru k okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru ve zcela zjevném nepoměru k výši jistiny poskytnutých úvěrů. Současně účastník řízení obligačně sjednal ve všech případech zákaz dalšího zatížení nemovitosti. Vzhledem k těmto skutečnostem bankovní rada souhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně v bodě 225 napadeného rozhodnutí, že došlo k přezajištění spotřebitelských úvěrů, a tedy účastník řízení jednal v rozporu s ustanovením § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

[67.] Dále bankovní rada konstatuje, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že správní orgán prvního stupně účastníkovi řízení vytýkal jak nepoměr mezi hodnotou stanovenou na základě ocenění předmětu zajištění a výší poskytnuté jistiny předmětných úvěrů, tak neadekvátnost sjednávaného zákazu zatížení, přičemž v bodech 220 a 221 napadeného rozhodnutí správní orgán prvního stupně účastníkovi řízení sdělil, za jakých podmínek by bylo možné sjednat zákaz zatížení nemovitosti v souladu se zákonem.

[68.] K námitkám účastníka řízení týkajícím se zásady zodpovědného úvěrování bankovní rada konstatuje, že vzhledem ke skutečnosti, že účastník řízení ve všech 5 úvěrových případech, kdy došlo k přezajištění (stejně jako v ostatních doložených úvěrových případech), zároveň řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, se v případě účastníka řízení o zodpovědné úvěrování prokazatelně nejednalo, a proto jsou námitky zabývající se zodpovědným úvěrováním bezpředmětné.

[69.] Co se týče námitek ve věci úvěrů [REDAKCE] a [REDAKCE] se spolužadatelem [REDAKCE], bankovní rada konstatuje, že skutečnost, že se v případě těchto spotřebitelů jednalo o druhé úvěry poskytnuté účastníkem řízení, je z pohledu ustanovení § 113 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, resp. ustanovení § 154 odst. 1 písm. r) zákona o spotřebitelském úvěru, irelevantní. K těmto spotřebitelským úvěrům bankovní rada dodává, že úvěry činily 1,3 % (v případě [REDAKCE]) a 20 % hodnoty zastavené nemovitosti (v případě [REDAKCE] se spolužadatelem [REDAKCE]), např. tedy v případě nesplacení úvěru [REDAKCE] poskytnutého ve výši 50 000 Kč mohlo dojít k prodeji nemovitosti v hodnotě 4 000 000 Kč.

VI. K přestupkům ad vii) až ix)

[70.] Účastník řízení namítá, že byl v dobré víře, že Směrnice S-16 – Systém vnitřních zásad proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále „Směrnice S-16“), která podléhala licenční, schvalovací a povolovací činnosti České národní banky, je správná a zákonná. Dále účastník řízení odkazuje na bod 32 odůvodnění rozkladu a namítá, že časové období, kdy došlo k tvrzenému porušení AML zákona, „nekoresponduje“ s kontrolním obdobím vymezeným správním orgánem prvního stupně.

[71.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné.

[72.] K námitce účastníka řízení, že byl v dobré víře, že Směrnice S-16 je správná a zákonná, bankovní rada odkazuje na vypořádání obdobného argumentu účastníka řízení v bodech 23 a 24 tohoto rozhodnutí s tím, že účastník řízení byl povinen při výkonu své činnosti postupovat v souladu se všemi zákonnými povinnostmi, včetně ustanovení § 21a odst. 2 AML zákona a ustanovení § 21 odst. 1, odst. 2 a odst. 5 písm. b) a d) AML zákona. Zároveň měl účastník řízení podle ustanovení § 21 odst. 2 AML zákona²¹ přijatý systém vnitřních zásad průběžně aktualizovat. Bankovní rada dále konstatuje, že ze spisu vyplývá, že účastníkovi řízení bylo ve věci AML zákona v převážné většině pochybení vytýkáno, že své vnitřní předpisy (Směrnici S-16) neaktualizoval v návaznosti na přijetí nové AML vyhlášky, tj. ode dne 1. 10. 2018, nebo nevypracoval příslušný vnitřní předpis ve stanovené době ode dne, kdy se stal povinnou osobou podle AML zákona. Například co se týče přestupku ad vii), účastník řízení přijal hodnocení rizik až v rámci novelizace Směrnice S-16 se stanovenou účinností ode dne 1. 4. 2019, přičemž měl povinnost vypracovat písemné hodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v rozsahu, ve kterém byly prováděné činnosti podléhající působnosti AML zákona, nejpozději do 13. 6. 2018. Bankovní rada proto námitku účastníka řízení, že byl v dobré víře ve správnost a zákonnost Směrnice S-16, odmítá jako neopodstatněnou.

[73.] Co se týče námítky účastníka řízení, že časové období, kdy došlo k tvrzenému porušení AML zákona, „nekoresponduje“ s kontrolním obdobím vymezeným správním orgánem prvního stupně, bankovní rada konstatuje, že účastník řízení nespecifikoval, v čem spatřuje nevhodnost vymezení období, kdy se dopustil protiprávního jednání, přičemž ani v bodě 32 odůvodnění rozkladu, na který v této souvislosti účastník řízení odkazuje, námitku nerozvádí. Bankovní rada současně odkazuje na bod 61 tohoto rozhodnutí, v němž vypořádala námitku účastníka řízení nacházející se v bodě 32 odůvodnění rozkladu, jejíž podstatou je rovněž namítané chybně určené období protiprávního jednání, ač ve vztahu k jinému přestupku účastníka řízení.

VII. Obecné námitky a námitky k uložené sankci

[74.] *Účastník řízení namítá, že s ohledem na to, že smlouvy v kontrolním vzorku byly uzavřeny v období od 18. 12. 2017 do 6. 9. 2018, správní orgán prvního stupně „překročil rámec kontroly“, a to k újmě na procesních právech účastníka řízení a v rozporu se zásadou legitimního očekávání. K přitěžující okolnosti zvyšující závažnost deliktního chování spočívající v systémovém charakteru vytýkaných jednání účastník řízení namítá, že v kontrolovaném období postupoval v dobré víře v zákonnost a správnost vnitřních předpisů schválených Českou národní bankou a že jde o stejná tvrzená porušení zákona, přičemž účastník řízení má za to, že stejná, resp. jedno, porušení zákona nelze počítat. Účastník řízení dále k nejzávažnějšímu jednání, tj. jednání uvedenému ve výroku (i) napadeného rozhodnutí, namítá, že s ohledem na skutečnosti vyplývající z Přílohy č. 4 odůvodnění rozkladu²² nelze „fakticky“ označovat jednání účastníka řízení za porušení zájmu chráněného zákonem, ani za jeho ohrožení. Účastník řízení dále uvedl, že v návaznosti na oznámení o zahájení řízení neposkytuje činnost nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, neboť má závažné pochybnosti o konformním výkladu a aplikaci zákona o spotřebitelském úvěru a licenční, schvalovací a povolovací činnosti České národní banky, k čemuž dodává, že postupem správního orgánu prvního stupně došlo k ohrožení a porušení jeho ústavního práva podnikat.*

[75.] Bankovní rada považuje tyto námitky účastníka řízení za nedůvodné. V souvislosti s odůvodněním rozhodnutí o uložené sankci bankovní rada upozorňuje na překlep v bodě 269

²¹ „... Povinná osoba systém vnitřních zásad průběžně aktualizuje.“

²² Tabulka Přehled smluv a platební morálky.

napadeného rozhodnutí, kde mělo být uvedeno datum „23. 4. 2020“, nikoli „23. 4. 2019“, přičemž datum 23. 4. 2020 je správně uvedeno v bodě 16 napadeného rozhodnutí i v návěti napadeného rozhodnutí. Bankovní rada současně v souladu s ustanovením § 37 písm. i) přestupkového zákona ověřila, že starší úprava zákona o spotřebitelském úvěru účinná v době, kdy došlo k jednáním, jimiž byly jednotlivé přestupky spáchány, nestanovila oproti úpravě účinné k datu dokončení jednání, resp. k datu 23. 4. 2020, za přestupky účastníka řízení správní trest mírnější.

[76.] Co se týče námitky účastníka řízení týkající se újmy na jeho procesních právech a porušení zásady legitimního očekávání v souvislosti se správním orgánem prvního stupně náhodně vybraným vzorkem 14 úvěrových případů, bankovní rada konstatuje, že účastník řízení nespecifikuje, v čem spatřuje nesprávnost postupu správního orgánu prvního stupně. Bankovní rada neshledala v postupu správního orgánu prvního stupně žádný rozpor s právními předpisy, a proto považuje námitku účastníka řízení za nedůvodnou.

[77.] K námitce účastníka řízení týkající se systémového charakteru přestupků bankovní rada konstatuje, že rozsah a délka jednotlivých protiprávních jednání účastníka řízení dokládají systémový charakter těchto jednání. Jednotlivá pochybení zároveň naplňují jiné skutkové podstaty, a to navíc dvou zákonů, tudíž se nejedná o totožné jednání, jak namítá účastník řízení (ke konkrétní námitce účastníka řízení viz vyjádření bankovní rady v bodě 57 tohoto rozhodnutí). S odkazem na body 23 až 25 a bod 72 tohoto rozhodnutí bankovní rada opakuje, že námitka účastníka řízení, že postupoval v dobré víře, je neopodstatněná.

[78.] Ve vztahu k námitce týkající se přestupku ad i) bankovní rada dále konstatuje, že se účastník řízení dopustil ohrožení či porušení veřejného zájmu na ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, což vyplývá kromě jiného z rozporu jeho jednání s ustanovením § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a to v celém vzorku 14 úvěrových případů. Bankovní rada dodává, že závažnost pochybení účastníka řízení zvyšuje skutečnost, že účastník řízení poskytuje spotřebitelské úvěry, které jsou zajištěny nemovitostí, a tedy spotřebitelům v případě nesplacení úvěru hrozí prodej této nemovitosti, v řadě případů nemovitosti, která slouží spotřebitelům k bydlení, a tudíž by případná realizace zástavy znamenala pro ně zásadní existenční problém.

[79.] K námitce účastníka řízení, že byl nucen v důsledku správního řízení zastavit provozování podnikatelské činnosti, čímž bylo ohroženo, či dokonce porušeno jeho ústavní právo podnikat, bankovní rada konstatuje, že správní orgán prvního stupně svou dohledovou činností do podnikatelské činnosti účastníka řízení nijak nezasáhl (ostatně účastník řízení ani nenamítá, jakými konkrétními úkony se tak mělo stát), ani po účastníkovi řízení žádným způsobem zastavení činnosti nepožadoval. Správní řízení bylo vedeno v návaznosti na zjištěné nedostatky v činnosti účastníka řízení. Zastavení činnosti je právem, resp. osobním rozhodnutím účastníka řízení. K tomuto bankovní rada dodává, že webové stránky účastníka řízení <https://www.hypopujcka.cz/> jsou aktivní, a to bez jakéhokoliv upozornění na účastníkem řízení namítané pozastavení činnosti.

[80.] Bankovní rada je toho názoru, že bylo dostatečně prokázáno, že účastník řízení porušil povinnosti stanovené zákonem o spotřebitelském úvěru a AML zákonem. Vadu týkající se výroku A (viii) v návěti a v písm. b) bylo možné odstranit změnou data počátku zjištěného porušení AML zákona ve výroku, která neměla vliv na rozhodnutí o sankci. To vše v souladu s podmínkami, které pro změnu rozhodnutí v odvolacím řízení stanoví správní řád. V ostatním

nebyla shledána nezákonnost či nesprávnost napadeného rozhodnutí. To se týká i výroku C napadeného rozhodnutí, ukládajícího povinnost uhradit náklady řízení paušální částkou 1 000 Kč. Vzhledem k závěru bankovní rady o zamítnutí rozkladu a potvrzení napadeného rozhodnutí v rozsahu uvedeném ve výroku tohoto rozhodnutí je s ohledem na § 79 odst. 5 správního řádu uložení úhrady nákladů řízení důvodné. Bankovní rada proto rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

Ing. Marek Mora, M.E.
viceguvernér
podepsáno elektronicky

Ing. Karina Kubelková, Ph.D., MBA
členka bankovní rady
podepsáno elektronicky